

2017/01

zeneKar

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek szakszervezetének közös lapja

WWW.AHO.HU
WWW.ZENE-KAR.HU

Miből élnek a
szimfonikus zenekarok?

1

Új vezető a
Rádió művészeti
együtteseinek élén

Zenei
menedzserképzés
Magyarországon

KALENDÁRIUM

3

ZENEI KÖZÉLETÜNK

ZENEKARI KÖRKÉP – BUDAPEST, MISKOLC, PÉCS

Folytatva zenei körképünket a szimfonikus zenekari élet három fontos résztvevőjével az ország három különböző városából – Budapestről, Miskolcra és Pécsre – szemlélhetjük végig a 2016-17-es évad színes és izgalmas programjait. Jelen esetben, ha némi szomorúság is vegyül ebbe, de egy biztos, a hazai szimfonikusok és vezetőik hagyományosabb és progresszívabb célkitűzéseikkel is a minőségi művészet fáradhatatlan képviselői.

(Szekeres Nikolett)

RÁDIÓZENEKAR

Egy új remény

Herboly Domonkos személyében 2017. január elsejétől új igazgató kerül a Magyar Rádió Zenei Együtteseinek élére. A Rádiózenekart belülről ismerő, nagybőgő szakon diplomázott muzsikusként közgazdasági végzettsége is van, és már dolgozott hasonló területen, amikor a Debreceni Filharmonikus Zenekar és a Kodály Kórus igazgatója volt.

(Mechler Anna)

NKA

A pályázók semmit sem érzékelnek majd az átalakításból

Több változás is történt az intézménynél az utóbbi időszakban, hiszen tavaly a kuratóriumokban megjelentek a Magyar Művészeti Akadémia delegáltjai, január 1-jétől pedig a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága került át az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőhöz. Doncsev András elmondta, mindez semmilyen szempontból nem befolyásolja a pályázati működésüket, csak az igazgatóság munkatársai számára jelent némi nehézséget.

(Réfi Zsuzsanna)

SOPRON

„Annyi a tennivaló, hogy marad munka bőven mindenkinek”

A tavalyi esztendő végén egy újabb együttes kérte felvételét a regionális zenekarok sorába: a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar. A társulat a legrégebbiek közé tartozik, hiszen 1829-ben alapították, s az eltelt évek során a legrangosabb művészek is muzsikáltak az együttesrel. Kóczán Péter, a zenekar művészeti vezetője, aki az utóbbi években irányítja az együttesnél folyó munkát, elmondta, hogy nem céljuk a pályázatos szimfonikus zenekarrá válás.

(Réfi Zsuzsanna)

A ZENE HÁZA

Elfér-e a zene és a levegő egymás mellett?

A Magyar Zenei Tanács tizenkettedik alkalommal tartott teadélután a Rózsavölgyi Szalonban, ahol a megjelentek a „csírázó Magyar Zene Házáról” hallhattak beszámolót. A Lótuszvirág és partitúra című rendezvény nemcsak a sajtót és az érdeklődőket, hanem a „Zenészek a Magyar Zene Háza Ellen” csoport tagjait is a helyszínre vonzotta, akik egy befőttestüvegbe zárt falevelet hozva magukkal fejezték ki tiltakozásukat, majd az esemény végén a szimbolikus tárgyat az előadóknek ajándékozták.

(Szekeres Nikolett)

PORTRÉ

Akinek a hobbija és a szenvedélye a zene

Idén tizennegyedik alkalommal vehették át a Prima Primissima díjakat a magyar szellemi élet, a művészet, a tudomány és a sport jeles képviselői a Művészetek Palotájában. A magyar zeneművészet kategóriájában Medveczky Ádám karmester kapta az elismerést.

(Mechler Anna)

Szólista és zenekar egyszemélyben

Különleges alkotás született ugyanis egy kortárs komponista és egy hegedűművész közös munkájáról. A rendhagyó mozt január 4-től vetítik a filmszínházak az Egyesült Államokban, utána pedig a tévében is sugározzák majd. A tengerentúli premieren Oláh Vilmos is részt vesz, hiszen neki íródott a mű, ő és Eric Funk néhány együtt töltött hetéből készített dokumentumfilmet a Montana PBS.

(Réfi Zsuzsanna)

MŰHELY

BARTÓK ÚJ SOROZAT

Kocsis-mozaik

2015 nyarán a Bartók Új Sorozat részeként Kocsis Zoltán stúdiófelvétel készített a Nemzeti Énekkarral Bartók kórusműveiből. Hanglemezre került a Négy magyar népdal, az összes férfikar, a román nyelvű nőikarok. A munkafolyamat nagy hatással volt a kórusra, a felvétel egészen különleges hangulatban zajlott. Dóri Eszter, Kristófi Ágnes, Saárossy Csilla, Silló Katalin és Mukli Gyula visszaemlékezésének képkockáiból áll össze az a mozaik, amely megpróbálja megragadni a felvétel születésének megismételhetetlen pillanatait.

(Mechler Anna)

HAZATÉRŐK

Menni vagy visszajönni?

Fiatallal zenészek portréja, akik külföldi munkavállalás után itthon muzsikálnak – II. rész

Az előző lapszámban indult sorozatunk első részében három vonós művész mesélt arról, miért is vágott neki a külföldi éveknél, majd mi ösztönözte arra, hogy az itthoni zenekaroknál tegyen próbát. Ez alkalommal két fuvola- és egy trombitaművész összegzi nemzetközi és magyarországi tapasztalatait. A külföldi képzésben jelentős szerepet kapó zenekari játékról, a próbajátékokra való felkészítésről, az édesanyák félállású muzsikálásáról, valamint a honvágyról, és így ténylegesen tartó zenei közösségről is beszélnek.

(Réfi Zsuzsanna)

22

EDUKÁCIÓ

„A lényeg az elérhető legmagasabb minőség!”

Cikkünk címe nemcsak egy egyszerű közhely jelen esetben, ugyanis Solymosi Tari Emőkével beszélgetve a zenei programok olyan oldalával ismerkedhetünk meg, amelyben a magas minőség átgondolt koncepcióval, a valódi közönség pedig valódi zenével találkozik, és így ténylegesen lehetőséget kap mindenki az értékes művészet élvezetére.

(Szekeres Nikolett)

25

ZENEI MENEDZSERKÉPZÉS

„Akkoriban itthon azt sem tudták, mi az a menedzsmen”

Több mint negyedszázaddal ezelőtt indult el a Zeneakadémián az első zenei menedzser tanszak, Strém Kálmán és Klenjanszky Tamás kezdeményezésére. Ők ugyanis pontosan látták, hogy az állami monopóliumokra épülő rendszer hamarosan összeomlik, s erre a hivatásra meg kellene tanítani egy generációt... Majd tizenöt évvel később lett folytatás, Retkes Attila vezetésével.

(Réfi Zsuzsanna)

29

Zene pályázati ellenőrzéssel

Németországban a kulturális intézmények intendánsai képzettségüket tekintve gyakran bölcsészek, és a zenekarok vezetői többnyire egykor zenészek. Az életrajzok rendkívül eltérőek, egy pontban azonban egyezniük kellene: szükség volna gazdasági ismeretekre, nem?

30

PÉNZ-PÉNZ-PÉNZ

Miből élnek a szimfonikus zenekarok?

Lapunk hagyományaihoz híven időről-időre áttekintést nyújtunk zenekaraink anyagi helyzetéről, az állami támogatásokról, egyéb bevételekről – esetenként külföldi összehasonlításokban. Ez most annál is időszerűbb, hiszen küszöbön áll a kulturális területen foglalkoztatott közalkalmazottak 15 százalékos illetményemelése (január 1-jétől), de híreink vannak arról is, hogy a szimfonikus zenekarok és kórusok helyzetét is kívánják javítani.

(A Szerk.)

32

Illetményemelés – számos kérdéssel

Dr. Gyimesi László bízik abban, hogy mindenkire vonatkozik az új szabályozás.

Tavaly döntés született arról, hogy a kulturális területen foglalkoztatott közalkalmazottak január 1-jétől 15 százalékos illetményemelésben részesülnek. Előrelépést jelent ez egy olyan területen, ahol sok éve stagnáltak a bérek, sajnos azonban akadnak még tisztázatlan kérdések.

(Réfi Zsuzsanna)

35

HANGSZERVILÁG

Az első hegedűkészítő nő Amerikában – Ferenczy Alvina

Roberto Regazzi olasz hegedűkészítő és szakíró írását olvasva – amelyben a 125 évvel ezelőtt született Ferenczy Alvinára emlékezik – figyeltünk fel a Los Angeles Sunday Herald 1908. november 29-i számában megjelent újságcikkre, amely egy kiváló magyar hegedűkészítő hölgyről szól, akinek nevét azonban hiába keressük a szakma történetét ismertető munkákban.

(Rakos Miklós)

37

KRITIKA

Hangversenykritika a Budafoki Dohnányi Zenekar, a Győri Filharmonikus Zenekar, a Nemzeti Filharmonikusok, a Honvéd Férfikar, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara, a Pannon Filharmonikusok és a Kodály Filharmonikusok-Debrecen koncertjeiről.

(Csengery Kristóf, Fittler Katalin, Kaizinger Rita, Kovács Ilona)

41

PRÓBAJÁTÉKOK

36, 48, 49

HANGVERSENYNAPTÁR

50

NÉGY HÉTTEL 88. SZÜLETÉSNAPOJA ELŐTT, november 30-án hajnalban elhunyt Lendvay Kamilló Kossuth-díjas Kiváló művész. Lendvay Kamilló vezényelt a Fővárosi Operett Színházban, zenei vezetője volt a 60-as évek hőskorszaka elején az Állami Bábszínháznak. A Zeneakadémiának zeneelmélet tanszékvezetője, valamint a karmester hallgatók kötelező zeneszerzés tanára volt. Kivette részét a zenei élet szervezéséből és irányításából: elnöke volt az Artisjusnak, a Magyar Zeneszerzők Egyesületének, évtizedeken át lektora a Magyar Rádióknak.

OLIMPIKONOKKAL ÜNNEPELT A PANNON FILHARMONIKUSOK január 2-i díszhangversenyén Eseménydús díszhangversennyel kezdte meg az új évet a Pannon Filharmonikusok. A 2016-os Riói Olimpia kiváló sportolói ünnepelve, a győztesek tiszteletére állította össze a zenekar az est műsorát. Az exkluzív esemény fényét emelve két olimpikon is részt vett a hangversenyen, akik személyesen hallgathatták meg a tiszteletükre felcsendülő műveket. Lendvay József hegedűművész közreműködésével és Bogányi Tibor vezető karmester vezényletével a Pannon Filharmonikusok felejthetetlen győzelmi örömnünnepet teremtett a színpadon.

Jancsó Ildikó

Pétersz Árpád

Az elmúlt évtized során a város egyik legfontosabb társadalmi eseményévé vált gálakonzerten valóban győzteseknek játszhatott a zenekar. A Pannon Filharmonikusok díszvendégeként Imre Géza párbajtőrözőt és edzőjét, Dancsházy-Nagy Tamást, valamint a pécsiek abszolút kedvencét, Kenderesi Tamás úszót köszöntötte a zenekar a számukra dedikált komolyzenei csemegékkel.

A legnagyobb győztesek mellett a legkedvesebb muzikusokat is ünnepelte az együttes. Ahogy minden évben, idén is a közönség dönthetett arról, hogy a Pannon Filharmonikusok zenészei közül kit illet a 2016-os év legkedvesebb női és férfi muzikusa cím. A decemberben leadott voksok alapján Jancsó Ildikó cselőművész és Pétersz Árpád kürtművész birtokolhatja a megtisztelő címet egy teljes éven át. (Forrás: PFZ)

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG BECSÜLETRENDJÉVEL (Ordre national de la Légion d'honneur) tüntették ki a MÁV Szimfonikus Zenekar vezető karmesterét, művészeti vezetőjét január elsején. Csaba Péter az adott kategória lovagi fokozatát, a „Művészetek és az Irodalom Lovagja” (Chevalier des Arts et des Lettres) elismerést veheti majd át a francia kormánytól, a francia kultúra és zeneművészet terjesztéséért szerte a világon. A francia Becsületrendet Napoléon Bonaparte, Franciaország első konzulja alapította 1802-ben. Odaítéléséről a mindenkorai köztársasági elnök dönt. Három rangot (lovag, tiszt, parancsnok) és két méltóságot (főtiszt, nagykereszt) különböztet meg, az összlétszám pedig nem haladhatja meg a 125 ezer főt. Az elismerés széles társadalmi beágyazottságát jelzi, hogy a tagok több mint 60 százaléka polgári személy, és csak alig 40 százaléka katona. A civilek elismerése évente három alkalommal történik (január 1., húsvét és július 14.), és külföldiekre is kiterjed: megkaphatják állam- és kormányfők, kormánytagok, Franciaországba akkreditált nagykövetek, illetve mindazok, akik sokat tettek a Franciaországgal való kapcsolatok gazdagításáért. (Forrás: MÁV Szimfonikusok)

A MINTEGY 130%-OS ÁLLAMADÓSSÁGGAL, év végi kormányválsággal, migránsokkal, földrengéssel, és az Európai Unió szemrehányásaival egyszerre küszködő Olaszországban december utolsó munkanapjaira maradt a 2017. évre szóló költségvetési törvény parlamenti elfogadtatása. A felsorolt problémák és csapások ellenére az ország jövő évi költségvetésében szerepel egy évi 15 millió eurós keret, amit Stradivari Alapnak neveztek el. Az úgynevezett Fondo Stradivari-t a zenei szakiskolák, konzervatóriumok és zeneművészeti főiskolák részére különítették el. A teljes összeget új hangszerek vásárlására fordítják főként fiatal muzikusok számára.

2016 LEGFOGLALKOZTATOTTABB MUZIKUSAI. Négy magyar előadóművész – Várdai István, Várjon Dénes, Baráti Kristóf és Schiff András – a világ legkeresettebb muzikusai között volt 2016-ban a Bachtrack brit komolyzenei adatbázis szerint, amelyből az is kiderül, hogy 2016-ban a Magyar Állami Operaház volt a világ „legdolgossabb” operaháza, 305 előadásával még a szentpétervári Mariinszkij Színház is megelőzte.

A világ legnagyobb internetes komolyzenei adatbázisa elkészítette részletes statisztikáját arról, kik voltak az előző év legfoglalkoztatottabb muzikusai, mely zeneszerzők darabjait játszották a legtöbbet a világ koncerttermeiben és operaházaiban, mely operaházakban tartották a legtöbb opera- és balettelőadást, és milyen zenei trendek rajzolódtak ki 2016-ban.

A Bachtrack kimutatásai a 2016-ban rendezett több mint 32 ezer komolyzenei koncert, opera- és balettelőadás adataira épül. A komolyzenei adatbázis 2010 óta von mérleget, és 2015-höz képest mintegy ötezerrel több koncert, előadás alapján állította össze múlt évi statisztikáját.

Adatai alapján a világ legkeresettebb csellistája 2016-ban Várdai István volt, megelőzve a francia Gautier Capucont, a norvég Truls Morokot, az argentin Sol Gabetát és a német-kanadai Johannes Mosert. A zongoristák mezőnyét, amelyben Várjon Dénes a harmadik, Schiff András pedig a hetedik legtöbbet koncertező művész, az orosz Danyil Trifonov vezeti a cseh-osztrák Rudolf Buchbinder előtt.

A hegedűsök között Baráti Kristóf a hatodik helyen végzett, a világ legkeresettebb hegedűművésze a görög Leonidasz Kavakosz, a lett Baiba Skirde és a francia Renaud Capucon előtt.

A legtöbb – 143 – koncertet az orosz karmester, Valerij Gergijev vezényelte, őt az olasz Fabio Luisi és a kanadai Yannick Nézet-Séguin követi a karmesterek mezőnyében. A legtöbb koncertet a New York-i Filharmonikus Zenekar adta 2016-ban.

Az adatbázisból kiderül, hogy idén Beethoven megelőzte Mozartot a leggyakrabban játszott zeneszerzők között, a német zeneszerző darabjai 3341 alkalommal csendültek fel a világ hangversenytermeiben és operaházaiban. A 2016-ban jelentős évfordulót ünneplő zeneszerzők – köztük a 90. születésnapját ünneplő Kurtág György – is jelentősen előretörték e kategóriában.

A Magyar Állami Operaházban rendezték a legtöbb előadást taval, és Mozart, Verdi, Puccini operáit adták elő a világon legtöbbször, mindhárom zeneszerző darabjai ezerszer csendültek fel a világ zenei intézményeiben. Az élen A varázsfuvola áll, amely egyetlen előadás-sal ugyan, de megelőzte Mozart másik közkedvelt operáját, a Figaró házasságát. Ami a balettet illeti, Csajkovszkij viszi a pálmát, A dió-

törő a legtöbbet – 446 – játszott előadás, a második helyen A hatyúk tava, az ötödik a Csipkerózsika. Prokofjev Rómeó és Júliája a harmadik 140 előadással.

A legtöbb – 146 – balettelőadást a New York City Ballett rendezte, egykori koreográfusának, George Balanchine-nak a művei pedig a második legkeresettebbek világszerte Petipa után.

A múlt év zenei trendjei közül kiemelkednek a kortárs balett sikerei, az orosz Alekszej Ratmanszkij és az angol Christopher Wheeldon kortárs mesterek műveit 153, illetve 150 alkalommal mutatták be.

KÁEL CSABA szerint minden eddiginél sűrűbb a Müpa 2016–17-es évada, melynek során világsztárok érkeznek és új programsorozatok is indultak. 2017 Kodály-év lesz, így a CAFe Budapest és a Budapest Ritmo is fókuszába helyezi idén Kodály Zoltán munkáit, de már a Budapesti Tavaszi Fesztivál is több síkon bemutatja az életművet: a Magyar Állami Népi Együttes Hommage a Kodály címen mutat be új produkciót, a Hány Jánost pedig Kodály Zoltán keresztfia, Palló Imre vezényli a Müpában. A 2017-es év első hónapjaiban fellépnek a New York-i Filharmonikusok, Valerij Gergijev és a Mariinszkij Színház Zenekara, a Régizene Fesztivál keretében mások mellett Philippe Jaroussky, Simone Kermes és a Fabio Biondi vezette Europa Galante. Koncertet ad a lipcsei Tamás-templom Fiúkórusa, valamint a világhírű operaénekes, Marcelo Álvarez, fellép Cameron Carpenter az Academy of St. Martin in the Fields zenekarával, a júniusi Wagner-napok egyik idei érdekessége pedig a Rienzi koncertszerű előadása lesz Sebastian Weigle vezényletével.

IZAKI MASZAHIRO VEZETÉSÉVEL és zenei rendezésével elsöprő sikert aratott január 7-én az újévi tánckoncert Szolnokon. A misztikus keletet idéző Perzsavásár, Piazzolla vérpezsdítő Liebertangója, az örökzöld West Side Story varázsolt álmokat a Szolnoki Szimfonikus Zenekar Újévi Tánckoncertjének színpadára. A hivatásos művészek mellett fellépő apró balerinák fokozták az egyedi élményt, amit már megszokhattak a közönség a szolnoki szimfonikusok újévi megaprodukción. A háromszáz fős szereplőgárda lélegzetelállító atmoszférát varázsolt a szolnoki sportcsarnok falai közé. A nyilvános főpróbán közel ötszáz, míg az esti, teltházas gálán kétezer vendég részesült ebben a varázslatos művészi ajándékban.

ZENÉSZ KUPA

Az őszi rangadó keretében november 13-án a szimfonikus zenei élet ismét megrendezte Zenész Kupáját. Az önfedelt játékban 10 együttes vett részt. A Concerto, a Kodály Filharmonia Debrecen, a Győri Filharmonikusok, a Kórusok, a Központi Fúvósok csapata, a MÁV, a Magyar Rádió, a Szolnoki Szimfonikus Zenekar, valamint az Opera lelkes játékosai küzdöttek meg egymással. A jó hangulatú mérkőzésen az I. helyezettnek járó kupát, amelyre rákerültek a korábbi győztes együttesek nevei, most a Szolnoki Szimfonikus Zenekar vihette haza. A második helyezést a pécsiek érték el, míg harmadik helyen a debreceniek Kodály Filharmonia futbalcsapata végzett. A legjobb kapusnak kijáró címet Cs. Nagy Tamás, a Rádiózenekar brácsa művésze, míg a legjobb góllövőnek járó kitüntető címet Tompa István, a Honvéd Együttes énekművésze nyerte el.

(Tóth Péter szervező)

JELENTŐS ARANYKINCSRE bukkantak egy öreg zongorában az angliai Shropshire grófságban. A kincset akkor fedezték fel, amikor a zongora új tulajdonosai karácsony előtt megjavíttatták és felhangoltatták új szerzeményüket. Szakemberek szerint az értékes leletet „szándékosan rejtették el” a hangszerben több mint száz éve. A kincs eredetéről vizsgálatot indított Shrewsbury bírósága, megpróbálják megállapítani, hogy létezhet-e örökös, aki igényt tart rá, valamint azt, hogy műkincsként kell-e nyilvántartani. (BBC)

EGYÜTT ÜNNEPLIK fennállásuk 175. évfordulóját a New York-i és a Bécsi Filharmonikusok, a két városban tartandó koncertekkel és kiállítással népszerűsítik a zenekarokat. Február 23-tól a New Yorkban található Oszták Kultúrfórum központban, március 28-tól pedig a bécsi Zene Házában (Haus der Musik) látható a Bécs és New York: A két filharmonia 175 éve elnevezésű tárlat. A kiállítás számos darabját korábban még nem mutatták be a nyilvánosságnak.

A BUDAFOKI DOHNÁNYI ZENEKAR és a Klasszik Rádió első alkalommal szervezi meg Aranybál elnevezésű rendezvényét január 21-én, a pesti Vigadóban. A programmal a XIX. századi társasági életet, a bálók aranykorát szeretnék megidézni. A programban klasszikus zenei koncert, vacsora és táncos program is szerepel. A rendezvény első részében, a vacsora alatt a zenekar ad komolyzenei koncertet, amelyben közreműködik Miklósa Erika, Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas koloratúrszoprán, majd a bált palotással és keringőkkel a Duna Művészegyüttes táncosai nyitják meg. A rendezvény második felében a Swing a la Django zenekar lép fel és biztosítja a hangulatot a hagyományos tánc- és könnyűzenét ötvöző repertoárjával. A bál ceremóniamestere Hajós András lesz.

MEGNYITOTTÁK a németországi Hamburg monumentális új koncertpalotáját, az Elbphilharmonie-t (Elbai Filharmonia), amely az eredeti tervekhez képest hétéves késéssel készült el és hétszer több pénzbe került. Az első hangversenyt a koncertpalota rezidens zenekara, a Norddeutscher Rundfunk (NDR) regionális közszolgálati médiatársaság szimfonikus zenekara (NDR Elbphilharmonie Orchester) adta Thomas Hengelbrock vezényletével. A koncertterem a Berlini Philharmonie építészeti mintáját követi, alapelve a demokrácia és az egyenlőség. Ezt leginkább az mutatja, hogy a színpad a hatalmas terem közepén helyezkedik el, így a legtávolabb ülő néző sincs 30 méternél messzebb a karmestertől. A burkolathoz 10 ezer egyedileg tervezett gipszrost lemezt használtak fel, ezek révén a hang valamennyi karzat összes széksorába megfelelő minőségben jut el. A teremakusztikai megoldásokat Tojota Jaszuhisa japán szakember dolgozta ki, aki egybeként a Los Angeles-i Walt Disney Concert Hall akusztikáját tervezte. (A hírek forrása: MTI)

Zenekari körkép – Budapest, Miskolc, Pécs

Folytatva zenei körképünket a szimfonikus zenekari élet három fontos résztvevőjével az ország három különböző városából – Budapestről, Miskolcra és Pécsre – szemlézhetjük végig az évad színes és izgalmas programjait. Jelen esetben, ha némi szomorúság is vegyül ebbe, de egy biztos, a hazai szimfonikusok és vezetőik hagyományosabb és progresszívabb célkitűzéseikkel is a minőségi művészet fáradhatatlan képviselői.

Kovács Géza – Nemzeti Filharmonikusok

„A Nemzeti Filharmonikusok 2016–17-es évadát már a kezdetektől fogva beárnyékolta Kocsis Zoltán egészségi állapota, aki láthatóan küszködött a súlyos betegséggel. Talán a hagyományosan megrendezésre kerülő, Bartók Béla halála előestéjén felhangzó koncert műsorválasztása sem volt véletlen, a gyászinduló tétele az eddigieknél sokkal sötétebben hangzott fel, és a későbbiek csak megerősítettek abban a riadalomban, hogy nagy a baj” – osztotta meg velünk benyomásait Kovács Géza. Kocsis Zoltán állapota pár hét alatt rohamosan leromlott, és amikor utoljára Győrben dirigált, sok hölgy elsírta magát a zenekarból, látva, hogy milyen állapotban van.

„Ekkor leültem vele, átnéztük az évadot, hogy mi az, amit megtartana, és amiket más karmesterekre bízna. Még így is nagyon kevés maradt a szűrőn, de a karácsonyi Diótörőt mindenképpen szeretne volna, illetve a februári Brahms koncertet. Sajnos ezekre már nem volt lehetősége. Azt azonban elmondhatjuk, hogy akik helyette dirigálták és dirigálják a fellépéseket, mind az ő jóváhagyásával lettek felkérve. Ez alól természetesen kivétel Madaras Gergely, aki nagyszerűen vezényelte a karácsonyi Diótörőt, és kiváló együttműködésben dolgoztunk vele, emellett meg kell említenem két hangversenykörutatót, amelyet szintén Kocsis Zoltánnak kellett volna teljesítenie. Mivel már Japánba és Kínába sem tudott velünk jönni, így az előbbi fellépésen Kobajasi Kenicsiro, utóbbin pedig Kovács János jött velünk. Sanghajban ért minket a rettenetes halálhír.” – mondta el lapunknak a Nemzeti Filharmonikusok főigazgatója.

Van, hogy a nehézségek nem járnak egyedül. A november végén abszolvált 56-os lengyelországi turné, ami a lengyel-magyar kulturális évad keretében valósult meg, és Kassáról indulva szebbnél szebb városokban és minőségben került meg-

rendezésre, a második koncert után ismét nehéz helyzet elé állította a zenekart, ugyanis Kovács Jánost kardiológiai problémákkal kórházba kellett szállítani. Így a varsói harmadik koncertet a mondhatni álmából felriasztott Farkas Róbert vezényelte, aki a főigazgató interpretációja szerint nemcsak a közönséget, hanem a zenekart is meghódította. A többi előadást pedig Vajda Gergely vezényelte szintén mindenki nagy meglepetésére.

„Az évad nagyrészt tehát magán viseli Kocsis Zoltán keze nyomát, és még nagyon sokáig itt lesz közöttünk a szelleme; az általa betanított és megkövetelt színvonalú hangversenyek még előttünk állnak. Nemcsak én fogadtam meg koporsója mellett, hanem a zenekar is tisztában van azzal, hogy ha jöttányit is engedünk a színvonalból, akkor elvesztünk” – erősíti meg Kovács Géza a kocsisi hagyomány folytatóságát.

A zenekarra februárban egy spanyolországi turné vár, a kórus pedig nagyszerűen szárnyal. Decemberben emlékeztető 1956-ra reflektáló műsort adtak a Nemzeti Múzeumban, a Nemzeti Énekharban pedig remek szólisták vannak úgy, hogy közben más zenekarokkal is együttműködnek, és rengeteg friss programban ott vannak, ami többek között Somos Csaba lendületének és elkötelezettségének köszönhető.

„Jó hír is van azért, beszélgetésünk előtt néhány nappal a fenntartó minisztériumtól megérkezett az értesítés, hogy szakmai és üzleti tervünket jóváhagyták, így a tavalyinak megfelelő büdzséből gazdálkodhatunk, és megmaradhatnak az olyan emlékeztető rendezvényeink, mint például kooperációs programsorozatunk a MÜPA-val.” – tudhattuk meg Kovács Gézától, aki a Nemzeti Filharmonikusokért aggódókat is igyekezett megnyugtatni. „A hogyan továbbról egyelőre nem tudok még beszélni, a tárgyalások folyamatban vannak, és reméljük, hogy nemsokára mindenki számára megnyugtató közleményt tehetünk közzé a

művészeti vezetés ügyében, de ezt a hangverseny évadot Kocsis Zoltánnal terveztük, így semmi okunk a kapkodásra.”

Március 5-én, Kodály halálának előestéjén hangzik majd fel Madaras Gergely vezényletével Koessler Jánostól (Bartók és Kodály tanárától) a Szimfonikus változatok, illetve Kodálytól a Magyar rondó, részletek a Hány Jánosból, a Marosszéki táncok és a Budavári Te Deum.

Ugyancsak márciusban Liszt, Bartók és Kodály műveit játssza a zenekar, ezen a koncerten szintén Kocsis Zoltán vezényelt volna, de a Nemzeti Filharmonikusok kérésére Hamar Zsolt vállalta el a fellépést.

Áprilisban Yoav Talmi világhírű karmester vezényel Schumann és Mendelssohn műveket a Zeneakadémián, májusban pedig a zenekart Eliahu Inbal dirigálja, akivel a közönség Mahler III. szimfóniáját hallgathatja meg a MÜPA-ban.

A sok fontos esemény mellett a Nemzeti Filharmonikusok idén is folytatják edukációs utazó programjukat, aminek során a zenekar tagjai önkéntes alapon, kis csoportban olyan halmozottan hátrányos helyzetű kis településeken zenélnék, ahol még talán nem is hallottak élőben komolyzenét, és a muzsikások kivétel nélkül arról számolnak be, hogy a gyerekekre szédületes hatással van a zene.

Szászné Pónuzs Krisztina – Miskolci Szimfonikusok

„Idén az átlagosnál hamarabb kezdődött az évad a Miskolci szimfonikusok számára”, tudhattuk meg Szászné Pónuzs Krisztinától, a zenekar ügyvezetőjétől. Augusztusban felléptek a Nyírbátori Zenei Napok Zárókoncertjén a Református Templomban Pitti Katalin közreműködésével, Gál Tamás vezényletével. Szintén ebben a hónapban nagy sikerű koncertet adtak az edelényi kastély dísztermében is, ahol a zenekart Davis Curtis dirigálta, az est szólistája a zenekar fagott szólamvezetője, Ha-

lász István volt. Ugyancsak fellépett a zenekar David Curtis vezényletével a Miskolci Kamarazenei Nyár rendezvényen, ahol a zárókoncerten a közönség Beethoven István király nyitányát, Mozart F-dúr zongoraversenyét és Haydn D-dúr szimfóniáját hallhatta Kasumi Barouch zongoraszólista közreműködésével.

A szeptember gyerekprogramokkal telt, a hosszú múltra visszatekintő Játsszunk zenét a szimfonikusokkal sorozatot idén először hétköznapi délelőttre hirdette meg a zenekar. „Az eddig csak családokat célzó hétvégi koncertek mellett most kiejánlottuk iskolának is a 3-10 éves gyerekeket célzó, zenei bevezető programunkat, amelyre rengeteg óvoda és iskola jelentkezett, nemcsak Miskolcra, hanem a környező településekről is”, tudhattuk meg az ügyvezetőtől. Emellett nagy sikernek örvend a 0-3 éves korosztálynak szóló Ciróka Babakonzert sorozat is, amely ősszel, télen és tavasszal is helyet kap a zenekar programjában 2-2 koncerttel. A szeptember eleji évadhirdető koncert eleinte kényszerből került a Szinva-teraszra, mivel a hangverseny helyszínül szolgáló Nyári Színház nézőtéri fedését lebontották két évvel ezelőtt. A nagyjából egy órás, ingyenes rendezvény, - amely részben népszerű, részben az évadra ráhangoló darabokat tartalmazott, - úgy tűnik, jól megtalálta helyét szabadtéren, Miskolc belvárosában.

A Miskolci Szimfonikusok két bérletes sorozata (Hangforrás és Tűzvarázs) is nagy sikernek örvend. Vendégük volt már többek között Balog József zongoraművész, Kovács János karmester és a zenekar tagjait is láthatta szólista szerepben a miskolci publikum. Az évadban érkezik hozzájuk még vendégkarmesterként Marco Balderi és Somos Csaba, valamint olyan nagyszerű szólisták, mint Várdai István, Falvai Katalin és az ifjú tehetség, Berecz Mihály. Novemberben egy franciaországi turnéfelkérésnek is eleget tett a társulat. „A Párizsi Kongresszusi Palotában hat alkalommal játszott a zenekar a Hattyúk tava előadásban, ahol a Milánói La Scala Balett-karát kísértük, Rossen Milanov bolgár karmester dirigálásával. Nagyon elégedettek voltak velünk, jó kritikákat kapott az együttesünk és a zenészeinknek is sokat jelentett ez a turné” – tette hozzá Szászné Pónuzs Krisztina.

A több évtizedes múltra visszatekintő karácsonyi koncert helyszínül a Selyemréti Szent István Templom szolgált, közreműködői pedig a miskolci Fazekas Iskola gyermekkórusai voltak (Fazekas Gyermekkar, Fazekas Kicsinyek Kórusa) Gál Tamás vezényletével.

„A három újról koncertünk nagyon jól sikerült”, mesélte örömmel a zenekar ügyvezetője, „fantasztikus hangulatban mindhárom előadás teltházzal ment le”.

Januártól szinte minden héten koncerteznik a zenekar a bérletes előadások szerint, és február elején a Zeneakadémián is fellépnek Brahms és Wagner műsorral, ahol Varga Oszkár és Varga István fog közreműködni hegedűn és gordonkán.

A miskolciak izgalmas projektje, hogy a zenei edukáció terén nemcsak a már megszokott gyerekekkel jelentkezik, hanem a gyerekeket is bevonják a szakmai munkába. Mindez egy összművészeti előadás keretében valósul majd meg, ahol a zenét összekapcsolják a képzőművészettel, a Balázs Győző Református Líceum tanulóival és pedagógusaival közösen állítják színpadra Kodály Háy János daljátékának keresztmetszetét. Részben a gyerekek tudása, részben a zenekar zenei aláfestése várhatóan ugyanazt az izgalmas és színvonalas alkotást fogja eredményezni, mint tavaly az azonos feltételek között létrejött Péter és a farkas előadás.

Márciusban a zenekar egy része egy hétre Angliába utazik, és szintén a Hattyúk tava, valamint a Diótörő balettelőadásokban működik közre. Emellett a március az ifjúsági koncertek időszaka, amikor is több mint tíz ifjúsági koncerten vesznek majd részt a Filharmónia szervezésében.

Mint minden évben, a nyár eleje idén is az Operafesztiválon való részvételt jelenti majd a zenekar számára június 16 és 26 között, az évadot pedig a Promenáda koncertek zárják.

Horváth Zsolt – Pannon Filharmonikusok

A Pannon Filharmonikusok új szerepekbe helyezkedve, egyszeri és megismételhetetlen előadásokat ígér a 2016/2017-es évadban.

A pécsi zenekar az idei évadban győztesekkel játszik, hiszen koncertjeinek szólistái a nemzetközi zenei élet hangszeres olimpiáinak kivételes képviselői. A Pannon Filharmonikusok túllépve a hagyományos szimfonikus zenekarok szerepkörén, számos színpadi művet tűz műsorra, valamint rendhagyó projektekkal, díszhangversenyekkel, jubileumokkal és egyedi kamarasorozattal várja a közönséget a sokrétűen összeállított évadban.

Horváth Zsolt, a zenekar igazgatója már az évadnyitón felhívta a figyelmet arra a jelentős újdonságra az együttes életében, hogy az operajátás hangsúlyozásával kiszéles-

dik a Pannon Filharmonikusok művészeti palettája. A Kodály Központ zenekari árka mind a színpaddal, mind a nézőtérrel kiváló akusztikai kapcsolatban áll, ezzel lehetőséget adva számukra a repertoár bővítésére, a szimfonikus zenekarok hagyományos szerepkörén túl.

A 2016/2017-es évadban több alkalommal félig szcenizált, koncertszerű előadással mutat be színpadi műveket az együttes, köztük Sztravinszkij Oedipus rex című egyfelvonásosát, valamint Bartók és Bellini darabokat. Az évad méltó zárásaként Rufus Wainwright Prima Donna című operájára válthat jegyet a közönség. A korhű barokk előadásmód nyomdokain jár a zenekar.

A Pannon Filharmonikusok az ország egyetlen nem fővárosi szimfonikus zenekara, melynek mérvadó törekvése, hogy autentikus előadásmódban játssza a régizenet. A stílus kiteljesítése érdekében az együttes 2015-ben létrehozta a Pannon Filharmonikusok Fesztiválkórust, mely ebben az évadban három előadáson is közreműködik. Emellett a stílus jeles képviselőivel dolgozik együtt a zenekar. Októberben például a barokk specialistájaként számon tartott világ-hírű karmester, Jonathan Cohen vezényletével adtak koncertet.

A hangszeres olimpiák képviselőjében az évad hátralévő részében színpadra lép Andrej Gavrilov zongoraművész, Akiko Suwanai egy nagy múltú Stradivarius hegedűn játssza majd Williams Walton hegedűversenyét, és nem maradhat ki a sorból a fiatal és zabolázatlan Marie-Elisabeth Hecker sem, aki májusban Edward Elgar csellóversenyét adja elő. A karmesteri pódiumról Olari Elts, Howard William és Gilbert Varga is vezényli majd a pécsi együttest.

A 2016/2017-es évad a jubileumok évada is: 650 éves a Pécsi Tudományegyetem, 500 éves a reformáció, 125 éve született Bartók Béla, 110 éve született Victor Vasarely és 100 éve Csorba Győző. A jeles évfordulókra emlékezve a teljes évadon átívelő programokkal, egyedi kamarasorozattal és a Bartók Ötpróba-hoz hasonlóan rendhagyó projektekkal készül az együttes, valamint ebben az évadban a Hősök Tere Kezdeményezés programját szintén támogatja a zenekar.

A legtöbb előadáson teltház előtt játszik a zenekar. Mindez még inkább igaz a budapesti koncertsorozat esetében, melynek idei évadára több, mint 1100-an vettek bérletet. A kivételes programokkal fémjelzett évad valamennyi hangversenyéről egyaránt elmondható, hogy kihagyhatatlan zenei élményt nyújt a közönség számára.

Szekeress Nikolett

Egy új remény

Herboly Domonkos személyében január elsejétől új igazgató kerül a Magyar Rádió Zenei Együtteseinek élére. A Rádiózenekart belülről ismerő, nagybőgő szakon diplomázott muzsikusnak közgazdasági végzettsége is van, és már dolgozott hasonló területen, amikor a Debreceni Filharmonikus Zenekar és a Kodály Kórus igazgatója volt.

■ Milyen előtanulmányokkal jutott el erre a szakterületre: a zene, vagy a matematika felől?

– A zenei vonalon indultam. A Szent István Konzervatóriumban alapító tag voltam, mert az első közismereti osztály akkor indult, amikor én kezdtem. Itt szereztem gimnáziumi érettségit. A konzi után a Zeneakadémia tanárképző intézetébe jártam; 2000-ben diplomáztam, mint nagybőgőtanár és kamaraművész. Csak ezek után iratkoztam be a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemre, ahol azután 2006-ban diplomáztam az MBA* szakon.

■ Honnan származik a gazdaságtudományhoz való kötődése? Olyan erős reál oktatás volt a középiskolában?

– Nem, ez egy furcsa dolog. Még az általános iskolában „fertőződtem meg”, ami egy teljesen átlagos, hagyományos zuglói általános iskola volt. Az egyetlen voltam, aki járt a jó matekos csoportba, azután az átlagos matekos csoportba is, végül átkerültem a felzárkóztatóba, majd vissza a jók közé – azt hiszem leginkább azért, mert nehezen

illeszkedtem bele a rendszerbe. Ettől függetlenül a közgazdaságtant mindig is nagyon szerettem, számomra ezerszer érdekesebb, mint a mateknak bármely területe. Az összefüggések már gyerekként is érdekelték, amikor mentünk az utcán: az emberek miből, hogyan vásárolnak a boltokban, mi a rendszer, hogy lehet az, hogy a kasszába folyó pénzből újabb áruk tudnak beérkezni. Az is érdekelt, hogy a szüleim havi fizetése hogyan kerül hozzájuk, azután mikor és mire megy el, hova kerül tovább. Akkor persze még nem tudtam, hogy az ezzel foglalkozó tudományt makro ökonomiának hívják.

■ Mi volt az első hangszere?

– Nyolc évig zongoráztam, kamaszként basszusgitározni szerettem volna. Apám azt mondta: persze, gitározzak, csak előbb egy kicsit bőgözni kell, hogy meglegyenek a klasszikus alapok. Akkor még nem voltam biztos abban, hogy tényleg akarok bőgözni, semmit sem terveztem ebből kihozni, de azután nagyon megszerettem, folytattam.

■ Mikor került kapcsolatba a Rádiózenekarral?

– 1999-ben, még diploma előtt a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekaránál játszottam, igaz csak három hónapos határozott

idejű szerződéssel, és csak fél állásban – de ez nagyon inspirált, óriási élmény volt. Innen a kötődésem a zenekarhoz.

■ Játszott előtte másik zenekarban is?

– Igen, elég sok helyen játszottam; először a középiskola egyik zenekarában. Később következett a Danubia zenekar, a Dohnányi, majd a MÁV-ban is bőgöztem; persze mindig külsősként. Diploma körül egy ideig nagybőgőt tanítottam a Szent István Zeneiskolában.

■ Debrecenbe viszont inkább a közgazdasági ismereteinek köszönhetően került. Milyen feladat várta ott?

– 2006 januárjától került egy vezetés alá a Debreceni Filharmonikus Zenekar és a Kodály Kórus. Egy nagyon speciális szisztémát rakott össze az önkormányzat, mivel ők tartják fenn a Debreceni Csokonai Színházat is. A színház zeneigazgatója, illetve a kórus és a zenekar művészeti igazgatója ugyanaz a személy, Kocsár Balázs lett. Az ő indulását kellett segíteni, a rendszer működését kellett kitalálni. A dolog igazi nehézsége és egyben különlegessége, hogy a zenekar évente 150 szolgáltatást teljesít a színházban, így csak félig-meddig önállóan élhet szimfonikus életet. Nem volt egyszerű, de sokat tanultam belőle.

RÖVID ÉLETRAJZ

	Született: 1976, Budapest
	Nős, három gyermek édesapja
1994, 1996	Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola gimnáziumi és szakmai érettségi
1996–2000	Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Budapesti Tanárképző Intézete nagybőgő diploma (Járdányi Gergely)
2001–2006	Budapesti Corvinus Egyetem (Vezetőképző Központ) MBA diploma
2001–2004	Hungarofest Nemzeti Rendezvényszervező Kht. gazdasági igazgató asszisztense
2004–2005	Brüsszeli Magyar Kulturális Intézet gazdasági vezető
2006–2010	Debreceni Filharmonikus Zenekar és Kodály Kórus igazgató
2010–2016	Örkény István Színház gazdasági igazgató
	Játszott a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarában, az Óbudai Danubia Zenekarban, a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekarban és a MÁV Szimfonikus Zenekarban

* A Masters of Business Administration azaz röviden MBA kurzusok célcsoportja elsősorban azoknak a diplomásoknak a köre, akik néhány éves szakmai tapasztalattal rendelkeznek és vezetési ismereteket követelő feladatokkal szembesülnek munkájuk során. (A Szerk.)

■ *Mennyiben különbözött ettől az a munkakör, amit az Örkeny Színházban töltött be?*

– A színházban a szerepem más volt; Debrecenben intézményigazgató voltam, itt pedig gazdasági igazgató. Ez azt jelenti, hogy a fő irányvonalakat nem én alkottam meg; Mácsai Pálnak, a színház igazgatójának a keze alá kellett dolgoznom. Persze sok a hasonlóság: művészekkel kellett együtt dolgozni mindkét helyen, és ez a jövőben is így lesz. Egy színházban sokféle művész dolgozik együtt, rengeteg kreatív energia összpontosul. Nem mellesleg sokféle szakma is találkozik. Talán ez lehet az oka, de a légkör a színházban mindig forróbb, mint egy zenekarban. Mondanom sem kell, zenészekkel dolgozni is egészen más, mint egy irodában – mondjuk úgy – civilekkel.

■ *Miért hagyta abba a nagybőgözést?*

– Miután 2000-ben lediplomáztam, el akartam fordulni mindenféle művészettől. Azt hiszem, lelkiileg kimerültem, nem akartam az addigra számomra már jól ismert zenész életet élni, a gazdasági terület pedig nagyon érdekelt. De aztán a gazdasági tanulmányaim alatt és után úgy hozta a sors, hogy visszasodródtam a kultúra közelébe. Bőgözni ugyan már rég nem bőgözöm, de azt úgysem lehetne folyamatos gyakorlás nélkül. Most, hogy a lányom zongorázni szeretne, végre vettem egy zongorát, és elkezdtem azon gyakorolni. Évek óta fellépek az Örkeny Színház programjában, az Örkeny kertben a Madách téren – basszusgitárosként. Ez minden évben egy egynapos rendezvény valamikor nyár végén, ami egy koncerttel zárul. Így egy régi vágyam is teljesült, sok embernek basszusgitározhatok – hangosan.

■ *Milyen lépéseket tervez először a Rádió Zenei Együtteseinek igazgatójaként?*

– A Magyar Rádió Zenei együttesei – főleg a zenekar – bizonyos értelemben pályán kívül vannak. Ez azt jelenti, hogy van egy olyan

kulturális tér, ahol a magyar szimfonikus zenekarok léteznek, és van egy-két zenekar, ami ebből kilóg, nem szerepel intenzíven a zenei körforgásban. Úgy érzem, valamiért a Rádiózenekar is ebbe a helyzetbe került. Itt látom a legnagyobb szükségét a változásnak. Az egyik legfontosabb általános cél, hogy jobban a komolyzenei vérkeringésbe kerüljenek az együttesek. A kórus talán még most is jobban megtalálja a helyét, ezért ez a cél főleg a zenekarokkal kapcsolatos.

■ *Annak, hogy a zenekar a perifériára szorult, többek között az alulfoglalkoztatottság, az alacsony szolgáltatás az okozója. Lehet az ilyen típusú problémákon a közeljövőben változtatni?*

– Remélem, hogy lehet, de mivel ez sok, számomra még ismeretlen kérdéssel is összefügg, a legelső időszaknak nyilván az lesz a legfőbb feladata, hogy föl kell mérni a kialakult helyzetet. A tényeket elemezni kell, és utána lehet konkrét intézkedéseket hozni, változtatásokról dönteni. Ez biztosan így lesz most is: elsőként látni kell a szerződéseket. Amíg nem voltam igazgató, addig a szerződésekbe nem tekinthettem bele, nem ismerhettem meg a rendszer felépítését. Most az egészet át kell nézmem a szabályzatoktól a munkaszerződésekig. Kérdés, hogy mennyire működnek a szakmai mechanizmusok, úgy tudom, hogy az utóbbi években igazgató igazgatót váltott. A személycserék velejárója, hogy a rendszer toldozva-foldozva van. Nem szeretem a nagy szavakat, a nagy forradalmakat és széles mozdulatokat; én a sok apró változtatásban hiszek. Ez azt jelenti, hogy mindent át kell tekinteni a legapróbb részletig, és újra kell gondolni, hogy hogyan érdemes működtetni.

■ *Az elmúlt időszakban sok gondot okozott az is, hogy bizonyos támogatások nem jutottak el a zenekarig. Ha továbbra is több szerződési egységgel együtt kezelik a zenekart,*

akkor ennek veszélye ezután is fennáll. Várható-e, hogy a zenei együttesek vezetése az eddiginél nagyobb önállóságot kap?

– Minden jel arra mutat, hogy most történik valami; változások lesznek az elmúlt tíz évhez képest. Jól látszik, hogy nem csak az MTVA, hanem a kormány, a minisztérium is másként gondolkodik a rádió zenei együtteseiről, mint eddig. Én abban bízom, hogy meglesz a működtetéshez szükséges pénz, és meglesz az önállóság is. Az MTVA vezérigazgatójával, Vaszily Miklóssal folytatott tárgyalások alapján úgy látom, hogy nyitott, lelkes segítők lesznek, akik értik, hogy milyen érték hever itt. Úgy tűnik, nagyon jól fogunk tudni együttműködni.

■ *A kórus létszáma az elmúlt időszakban radikálisan csökkent; nagyobb lélegzetű művek megszólaltatásához minden esetben kiegészítőket kell hívniuk. Amennyiben sikerül a remélt támogatást megkapniuk, akkor várható-e a kórus létszámának bővítése, a zenekari státuszok számának növelése?*

– Szerintem igen, látok erre esélyt, de valószínűleg nem rövid távon. Ha sikerül az anyagi lehetőségeket ahhoz megteremteni, hogy egy szakmai szempontból is értelmesen, hatékonyan működő szerkezet jöjjön létre, annak az lesz az első kézzelfogható eredménye, hogy újabb forrásokat is meg lehet nyitni. Erre vonatkozóan konkrét elképzeléseim is vannak, mert léteznek olyan rések a komolyzenei életben, ahova a rádió zenei együttesei be tudnak lépni, ki tudják ezeket tölteni, és megkerülhetlenné tudnak válni. Márpedig ha sikerül megkerülhetlenné válni, akkor további forrásokat lehet találni. Ha szakmailag is és gazdaságilag is racionálissá válik, akkor mindenféleképpen létszámot kell növelni, különösen a kórusnál. Tervem, hogy az együtteseket regisztráltatom, így idővel például TAO támogatáshoz is juthatunk.

■ *A tárgyalások során felmerült, hogy a gyerekkórusnak – mivel nagyon más a profilja – nem feltétlenül kellene a többi együttesel közös fenntartásban maradnia. Mi erről a véleménye?*

– Ezt a kérdést a társadalmi hasznosság felől érdemes megközelíteni. Nem az a lényeg, ki a fenntartója, ki üzemelteti, hanem az a kérdés, hogy az az óriási érték, amit a kórus képvisel, hogyan tud megmaradni. Valamikor régen hatalmas presztízse volt a gyermekkaroknak. Azóta egy másik világban élünk, de a gyermekkar most is egy elképesztő kincs. Azt kell meglátni, hogy hogyan lehet működtetni és fejleszteni.

RÁDIÓZENEKAR - CÍMSZAVAKBAN

1990	Megszűnik a Rádiózenekar tagjainak közalkalmazotti státusza. Pénzügyi irányítás a Zrt. igazgatójának a kezében.
2006	A Rádió együttesei a takarítószerződéssel és a biztonsági szerződéssel kerülnek egy igazgatósághoz. Ügyvezető igazgató: Cseh Gabriella. A kórus létszáma 70-ről 48-ra csökken. A nyugdíjba vonuló zenekari tagok státuszai megszűnnek (104-ről 86 főre apad a létszám).
2010	Az MTVA megalakításával ellentmondásos jogi környezetbe kerülnek az együttesek.
2011	A munkáltatói jogokat a zenei együttesek dolgozói felett a Pannónia Művészeti Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság gyakorolja.
2012	Borbély-Urquhart Julianna kerül a zenei együttesek élére. Meglazulnak a külföldi kapcsolatok, megszűnnek a turnék, nem szerződhetnek híres szólistákat a hangversenyekre.
2014	Hamada Katalin lesz a zenei együttesek igazgatója. Mozgóbér bevezetésével kísérlet a bérek rendezésére.
2015	Ismét Borbély-Urquhart Julianna, majd Kovács Ákos kerül a zenei együttesek élére.

! Ahhoz, hogy a Rádiózenekar visszanyerje a régi szerepét és ismét méltó helyen legyen a köztudatban, biztosan szükségesek változások az arculatában, a kommunikációban is. Milyen új stratégiákban, új csatornában gondolkodik?

– Mielőtt az arculatról döntenénk, meg kell határozni a zenei együttesek feladatát, profilját, a zenei világban a helyét, a saját munkáját. Ehhez kell a kommunikációt is szabni. Szűkíteni a zenekarra: hagyományos feladata volt a kortárs zene előadása, illetve a Z-felvételek készítése. Valamikor ez volt az ország első számú szimfonikus zenekara. Patinás zenekar, több mint fél évszázados múlttal. A rádiózenekarok világ-szerte speciális, kiemelt helyzetben voltak a huszadik században. Az utóbbi időben megváltozott a társadalmi berendezkedés, a kultúrafogyasztás, a közönség zenehallgatási szokásai. Pont ugyanazt, ami volt, már nem lehet újraalkotni abban a formában. Most ismét meg kell találni a zenekar helyét, és ahhoz kell szabni az arculatot, a csatornákat, amiken el lehet érni a közönséget; mondjuk azt, hogy a komplett marketing-stratégiát. A Rádiózenekar mögött ott van az MTVA, a közönség elérésének szempontjából ez egy elképesztő lépésselőny. Ha sikerül ezt a helyzetet kihasználni, az nagy segítség lehet. Meggyőződésem, hogy Vaszily Miklós vezérigazgató úr kész arra, hogy tárgyaljunk az együttesek és az új kulturális csatorna, az M5 egymáshoz közelítéséről. Ha már kellően ismerem a szervezetet, különböző intézményekkel

kezdemenyizek majd kapcsolatfelvételt a lehetséges együttműködések érdekében; a jelek biztatóak, de ez még a jövő zenéje, aminek elengedhetetlen háttere a saját helyzet reális felmérése.

! Azzal, hogy a Nemzeti Múzeum kezelésébe kerülnek a Magyar Rádió korábbi pesti épületei, a zenekar működésének helyszíne is bizonytalanná vált. Van-e olyan terve, ami megoldást jelenthet a székház kérdésére?

– Ez számomra is az egyik legnagyobb kérdés, amire a választ most még nem találom. Bízom benne, hogy egy-két hónapon belül új lehetőségek nyílnak előttünk. Ha sikerül megmutatni, hogy miért jó a társadalomnak, hogy közpénzekből zenekarokat működtetnek, akkor, gondolom, ez is könnyebben megoldódik.

! Van-e kapcsolata más zenekarokkal?

– Debreceni éveim alatt elnökségi tagja voltam a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének. Szintén tagja vagyok az emberi erőforrások miniszterének munkáját segítő Zeneművészeti Bizottságnak, így a területre van némi rálátásom. Azt gondolom, hogy a közönségnek szüksége van a Rádiózenekar értékeire. Az emberek nagy része kultúrára éhes, a fiatalok ma különösen nyitottak. Azoknak, akik még nem járnak koncertre, meg szeretném mutatni, hogy a komolyzene egy számukra is érthető, sőt ismerős és közeli dolog, ott van körülöttük nap mint nap.

! Ön azt mondta, kis lépésekben, apró változtatásokban hisz, amik hosszútávon meghozzák az eredményeket. Mire számíthatnak most a Rádiózenekar zenészei, amikor új ügyvezető igazgató áll a Közzszolgálati Kulturális Nonprofit Kft. élén?

– A zenészeket velem kapcsolatban két dolog érdekelheti: ki vagyok, és mit akarok csinálni. Egy mondatba sűrítve, a céloom másokkal együtt kitalálni és megalkotni, hogyan nézzen ki egy szimfonikus zenekar 2017-ben és utána. Újragondolom a hagyományos kereteket, de úgy, hogy nem akarok lerombolni semmit, mégis újjáépíteném a zenekart. Máshogy élünk, más a világunk, mint az elmúlt évezredben, máshogy is kell zenét tanulnunk, zenét hallgatnunk. Ez nem azt jelenti, hogy lejárt Beethoven V. szimfóniájának a szavatóssága! Ami benne van, az érvényes, de nem úgy kellene megkapnunk, mint ötven évvel ezelőtt. Idáig viszonylag könnyű eljutni. Akkor hogyan tovább? A komolyzenei élet megújítás előtt áll. A barátaim óvatos, nem kapkodó embernek ismernek, itt sem akarok óriási változásokkal kezdeni. Nem megoldás lefogni az egészet; meg kell találni a zenekarnál az időtálló értéket, azaz a minőséget, a másik oldalon a mai közönséget, és egymáshoz közelebb hozni őket. Ez túlmutat a rádió problémáján, sokkal inkább egy általános, a területet érintő kérdés. Valamit kellene csinálni. És valamit most, végre talán lehet is.

Mechler Anna

A pályázók semmit sem érzékelnek majd az átalakításból

Az NKA némileg átalakulva, de még több lehetőséggel várja a pályázókat

Több változás is történt az intézménynél az utóbbi időszakban, hiszen tavaly a kuratóriumokban megjelentek a Magyar Művészeti Akadémia delegáltjai, január 1-jétől pedig a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága került át az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőhöz. Doncsev András elmondta, mindez semmilyen szempontból nem befolyásolja a pályázati működésüket, csak az igazgatóság munkatársai számára jelent némi nehézséget. Az alelnök emellett örömmel számol be arról, hogy milyen nagy összeget osztottak szét a zenei területen, s arra biztat mindenkit, hogy pályázzon a szakmából érkező, átfogó programötletekkel.

! Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőhöz került az NKA Igazgatósága Január 1-jétől. Mit jelent ez az intézmény szempontjából?

– Talán először érdemes áttekintenünk a jövőre 25 esztendő fennállását ünneplő Alap történetét, és az utóbbi években bekövetkezett változásokat. Az NKA elkülönített állami pénzalapként 1993-ban született, s különböző források jelentették a bevételét. Majd 2009 óta az ötoszlottó játékadójának a 90% -ából gazdálkodhat, s eh-

hez társulnak még a különböző kulturális adók, a jogkezelőktől érkező összegek, bár ez utóbbiakat csak meghatározott elvek és paraméterek között lehet felosztani. Az NKA költségvetése 9–11 milliárd forint közötti összeg, ennek felosztásáról az NKA legfőbb döntéshozó szerve, az NKA Bizottsága dönt, amelynek élén az elnök és az alelnök áll. 2012 óta a kultúráért felelős miniszter az elnök, a napi szintű működésért pedig az alelnök felel. A pályázatokat a kuratóriumok írják ki, s ők döntenek a beérkezett pályamunkákról is. Tavaly szintén nagy változás történt az Alap életében, hiszen 2012-ben készült egy kormányhatározat, amely előírja az együttműködést a Magyar Művészeti Akadémiával. Ezt a kooperációt úgy oldottuk meg, hogy az MMA tagokat delegál az NKA Bizottságába, valamint kuratóriumaiiba. Korábban a grémiumok felét a szakma, másik felét a miniszter jelölte ki. Tavaly ez az arány úgy változott, hogy az úgynevezett művészeti tematikájú kollégiumok egyharmadát adja a szakma, ugyanennyit delegál az MMA és a miniszter is, a többiből kuratóriumonként 1-1 főt delegál az Akadémia. Egyébként érdekes módon több olyan kollégium is akad, amelynél az MMA delegáltak ugyanazok, akik korábban is részt vettek a munkában. Emellett a kollégiumi rendszer is változott, a korábbi tapasztalatok ugyanis azt mutatták, hogy az összevonások miatt nem elég szakmai a munka. Példának okáért a korábbi Vizuális Művészetek Kollégiuma most három különböző grémiumként működik, a Zenei kollégiumból pedig zeneművészeti és könnyűzenei lett, s zenével foglalkoznak még olyan ideiglenes kollégiumok is, mint a Halmos Béla Program vagy a Cseh Tamás Program. Tizenhét ál-

landó és három ideiglenes bizottságban folyik a munka. Mindezt eddig az NKA kezelő szerve, az Igazgatóság működtette január 1-jéig.

■ Milyen forrásból tartották fenn az Igazgatóságot?

– A költségvetését mindig az NKA Bizottsága határozta meg. A rendelkezésre álló 10 milliárd forintból évente kb. 960 millió állt rendelkezésre az Igazgatóság számára, ami közel száz embernek, titkároknak, ügyintézőknek jelentette a bérét, s ebből működött maga a szervezet is. Ez egy jól áttekinthető, jól működő, zárt rendszer volt. Most ez változott meg, számomra teljesen érthetetlen oknál fogva, s kibogozhatatlan célokkal. Mert az igaz ugyan, hogy az EMET szintén pályázatással foglalkozik, de teljesen más rendszerben, mint az NKA Igazgatósága. Természetesen az Igazgatóság valamennyi munkatársa megtesz mindent majd azért, hogy ebből semmit se érezkeljenek a pályázók.

■ Hogyan érinti a pályázókat ez a változás?

– Az a jó hír, hogy ez semmilyen szempontból nem befolyásolja a pályázatainkat, s a működést sem. Továbbá szeretném megnyugtatni a volt és leendő pályázókat arról is, hogy az NKA nem szűnt meg, nem alakult át. A pályázatok kiírásában, beadásában nem lesz változás. Örömmel számolhatok be arról is, hogy a tavalyi évben tovább növekedett a zenei terület egyébként is jelentős támogatása. A zeneművészeti kollégium 800 millió forintból gazdálkodhatott, a könnyűzenei pedig 665 millióból. Az elmúlt évben a Filharmónia és a Virtuózok is 50-50 millió Ft címzett támogatást kapott, emellett 30 millióval támogattuk a Cziffra Fesztivált, kilencvennel a Felszálolt a páva mozgalmat. A Halmos Béla Program 300 millióval rendelkezett, a Cseh Tamás Program keretében pedig 625 millió forintot költhetnek a könnyűzenei élet felvirágoztatására. Igyekszünk más szakmai támogatást is megadni a műfajnak, hiszen ismét három éves támogatásra pályázhatnak a folyóiratok, sőt kiemelt zenei fesztiválok is három évre szóló támogatás keretében biztosítjuk forrásaikat. Arról nem beszélve, hogy a pályázati célra szabadon felhasználható összeg is jelentős mértékben nőtt, 3,5 milliárdról 4,5 milliárd forintra.

■ Változatlanul későinek mondható a (zenei) folyóiratok számára a pályázati felhívások megjelentetése, hiszen a benyújtási

határidő január 23-a. A feldolgozás és a döntés, majd a szerződéskötés utáni támogatás-utalás akár késő tavaszig vagy nyárelőig is eltolódhat..

– Mégis azt kell, hogy mondjam, nagyon büszkék lehetünk az elmúlt esztendőben végzett munkánkra, költségvetési tervezésünkre. Soha ilyen korán még nem jelentettük be a kollégiumok 2017. évi rendelkezésre álló keretét, újra bevezettük a hároméves támogatások rendszerét a kulturális fesztiválok és a folyóirat-támogatások esetében, valamint számos hosszú távú, átfogó programot, például az örökségvédelmi területet vagy a könyvkiadói program kiírásait is megjelentettük. Persze, előfordult tavaly, hogy decemberben rohamléptekben kellett felhívásokat közzé tennünk, mert az NGM engedélye alapján több mint egy milliárd forintot kaptunk vissza maradványpénzekből, és erre még a tavalyi évben döntést is kellett hozniuk a kuratóriumoknak, ebből az összegből azonban értékes, a kulturális élet szempontjából hiánypótló kezdeményezések kaphattak kiegészítő támogatást. Idén bízom abban, hogy nem lesz már változás, és mindent időben kiírhatunk, elbírállhatunk. Az Igazgatóság munkatársai új besorolásukban is igyekeznek mindent megtenni, hogy a pályázók ne vegyék észre az átalakulást. A kuratóriumok tavaly megválasztott tagjai még három évig látják ezt a feladatot, az én megbízatásom még másfél esztendőre szól. Így remélem, biztosított az állandóság és a kiszámíthatóság. Ahhoz ugyanis, hogy új és maradandó értékkel töltődjön fel egy intézmény, stabilitásra van szükség...

■ A változások mellett milyen újdonságokról számolhat be az NKA-nál?

– Hamarosan bejelentünk egy új programot Balog Zoltán miniszter úrral közösen, amely a táncművészet területét érinti. Arra biztatok mindenkit, keresse az új, átfogó programötleteket, különösen azokat, amelyekkel a fiatalokat meg lehet szólítani. Jómagam az alulról, a szakmából érkező kezdeményezések híve vagyok. Az NKA úgy van kitalálva, hogy teret adjon a szakmából érkező gondolatoknak, és próbáljon meg ezekhez megfelelő forrást találni. A Nemzeti Kulturális Alap nem bank, nem átmeneti támogatást nyújtó intézmény. Amellett, hogy értékes kiadványok, könyvek, lemezek megszületését segíti, nagyon lényeges, hogy legyenek átfogó, az ifjúságot kultúrafogyasztásra ösztönző kezdeményezések is.

R. Zs.

„Annyi a tennivaló, hogy marad munka bőven mindenkinek”

Kóczán Péter kiszámíthatóbb büdzsét, biztonságosabb működést szeretne Sopronban

A tavalyi esztendő végén egy újabb együttes kérte felvételét a regionális zenekarok sorába: a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar. A társulat a legrégebbiek közé tartozik, hiszen 1829-ben alapították, s az eltelt évek során a legrangosabb művészek is muzsikáltak az együttesrel. Kóczán Péter, a zenekar művészeti vezetője, aki az utóbbi években irányítja az együttesnél folyó munkát, elmondta, hogy nem céljuk a hivatásos szimfonikus zenekarrá válás. Arra törekcsenek, hogy minél több izgalmas projekttel vegyenek részt Sopron életében, hogy az itt élő zenészek muzsikálhassanak egy nagyzenekarban, s hogy minél több fiatalt nyerjenek meg a klasszikus zenének. Már több mint százéves hagyománya van annak, hogy egy évben egyszer felhangzik a társulat előadásában egy Haydn-oratórium, akárcsak annak, hogy a zeneiskolai növendékekkel közösen adnak koncertet.

■ A Pro Kultúra Sopron Nonprofit Kft.-nek, amely az együttest működteti, Ön az igazgatóhelyettese 2013 óta. Hogyan kezdődött a soproni zenekarral a kapcsolata?

– Már gyerekként ott ültem a próbáikon, a hangversenyeiken, hiszen mérnök édesapám és orvos édesanyám is játszott az együttes vonósai között. Később zeneiskolai növendékként – amikor a tanárom úgy döntött, hogy szerepelhetek a zenekarban – örömmel muzsikáltam én magam is. Sőt, növendékhangversenyeken, szólistaként engem is kísért a társulat. A városban érettségiztem, aztán következett a Bartók konzervatórium, majd a budapesti Zeneművé-

szeti Főiskola és a bécsi Zeneakadémia. Ezt követően többször is játszottam brácsásként az együttesben. Megesett, hogy az egész család egyszerre játszott a zenekarban, hiszen a nővérem is hegedül. Egyébként ma is több família vesz részt az együttes munkájában. Ugyanis ha akad családtag, aki érdeklődik a zene iránt, azt igyekecsünk bevonni a társulatba. Korábban is nagyon fontos volt az önkéntesség, hiszen nagyon szegényes büdzsével rendelkezett a zenekar... Ma kicsit jobb a helyzet, de azért az önkéntes segítségre így is nagy szükség van. Visszatérve az én pályámra, a diplomázást követően hivatásos együttesekhez kerültem, a győri filharmonikusoknál játszottam öt éven keresztül, később pedig a Rádiózenekarban. Külföldön is dolgoztam, de ezalatt sem szakadt meg a kapcsolatom a soproniakkal, s ha koncertre hívtak, amikor csak tudtam, jöttem.

■ És miként lett a brácsásból karmester, s igazgatóhelyettes?

– Már az iskolai rendezvényeken kaptam dirigensi feladatokat, aztán a brácsázás mellett egyre jobban bekapcsolódtam a Pro Kultúra munkájába. A koncertek szervezésében egyébként már korábban is részt vettem. Aztán amikor négy évvel ezelőtt lemondott a vezetőség, és az addigi alapítványi forma fenntarthatatlanná vált, felmerült, hogy az együttest a nonprofit kft-n belül kellene működtetni. Ekkor kértek fel, hogy vállaljam el az igazgató-helyettesi posztot, valamint a zenekar irányítását.

■ Könnyen mondott igent erre a felkérésre?

– Azért gondolkodnom kellett rajta néhány napot, mert éppen ezt megelőzően költöztünk haza Malajziából, és sikerrel szerepeltem a Rádiózenekar próbajátékán. Állást ajánlottak a budapesti együttesnél, s ugyanezen a héten kaptam a soproni felkérést is... Végül arra jutottam, másik brácsást könnyű találni, olyan embert azonban nem, aki ilyen régen ismeri a soproni zenekart, és hajlandó megküzdenni mindazon nehézségekkel, amit ennek a társulatnak a fenntartása, működtetése jelent. Ráadásul a családom is ebben a városban él, így ezt a feladatot vállaltam. Ha nem is tudok részt venni a fővárosi koncertéletben, szerencsére Bécs közelsége számos lehetőséget kínál e téren.

■ Nem könnyű feladat egy ilyen társulat életben tartása...

– Mi azért kicsit más szerepet töltünk be, mint a regionális együttesek nagy része, amelyek kifejezetten hiánypótló feladatokat látnak el térségükben. A mi környünkön ugyanis két remek nemzeti zenekar is működik: a győri és a szombathelyi. Az osztrák főváros sincs messze elképesztő kulturális kínálatával. A városunknak, az itt élőknek azonban fontos, hogy Sopronnak legyen egy saját zenekara. Nekünk azt kell kitalálnunk, melyek azok az izgalmas projektek, amelyekkel jelen tudunk lenni a település életében.

■ Kiből tevődik össze az együttes?

– Akadnak olyan szabadúszó muzsikusok, akik Bécsben, Ausztriában dolgoznak. Mellettük megtaláljuk a társulatban a soproni zenetanárok körét, számukra szintén nagyon fontos, hogy a tanítás mellett továbbra is aktívan zenélhessenek. Akadnak – ahogy a kezdetekben is – olyan megfelelő hangszeres tudással rendelkező, zeneszerető polgárok (mérnökök, orvosok, tanárok, tisztviselők), akik szintén örömmel játszanak a szimfonikus zenekarban. Színesedik a repertoár, hiszen a klasszikus, romantikus alpművek mellett gyakran adunk elő huszadik századi zenét, idén például Szokolay- és Takács Jenő-kompozíciókat, de sokat dolgoztunk Copland-, Barber- és John Rutter-műveken is. Van, hogy ez némi aggodalommal tölti el az amatőr tagokat, de azért élvezik is, mi pedig kifejezetten keressük a kihívásokat.

■ *Akkor nincsenek is státuszok...*

– De, kettő: a koncertmesteré és az enyém. A többi tag hangversenyenként kap pénzt.

Rendszeresen tartunk próbát a vonóskarnak a megfelelő színvonal eléréseért, s általában egy-egy nagyobb műsorra dupla próbás hétvégén készülünk. Egy szezonban húsznál több koncertet adunk, de azért ennek a fele kis partís fellépés: iskolákban, templomokban, szociális otthonokban és a környékbeli kisebb településeken is muzsikálunk. A nagyobb hangversenyek általában ünnepnapokhoz kötődnek, újévi koncerten játszik az együttes, október 23-a tiszteletére is mindig érkezik felkérés, és nyáron a Fertőrákosi Barlangszínházban is fellépünk. A közönségnek fontos, hogy látványos, nagyszabású szimfonikus élményeket is kapjon. Ezekből a rendezvényekből áll össze az évadunk.

■ *Mekkora a törzsközönségük, s mennyi ideje rendeznek bérleti sorozatot?*

– Amikor a Pro Kultúra átvette az együttest, már létezett a nagy Filharmónia hangversenybérlet mellett egy népszerű négy koncertes sorozata: a koraesti hangverseny-

bérlet. Amikor elkezdtem szervezni ezt a sorozatot, akkor kamarazenekarokkal, vendég együttesekkel indítottam el, s így élt meg tíz esztendő. Mára ez a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar saját bérlete lett, és nagy öröm számunkra, hogy a 350 férőhelyes terem legtöbbször teljesen megtelik. A Pro Kultúra üzemelteti a Liszt Központot, így a koncerttermet ingyen használhatja a zenekar. A próbák egy részének pedig a zeneiskola ad helyet.

■ *Zenei ismeretterjesztést is tartanak az iskolásoknak.*

– Kisebb együtteseinkkel elmegyünk az intézményekbe, tantermekben vagy akár tornatermekben tartunk a gyerekek számára bemutatót. Persze arra is törekszünk, hogy ezeket a fiatalokat behozzuk aztán a Liszt Központba. Miután megszűntek a városban a Filharmónia ifjúsági sorozatai – kevés iskola jelentkezett rájuk – az első komolyabb feladatom az volt, hogy ezeket a gyerekeknek szóló programokat szervezzem meg

újra. Miután a bérlet sikeres lett, akkor jött az ötlet: ha ilyen „ügyes” vagyok, akkor oldjam meg a zenekar problémáját is...

■ *Miért lettek a hangversenyek 'koraestiek'?*
– A hagyományos koncertek két féldőből állnak, és legkorábban hétkor kezdődnek. Ezek az estek viszont szünet nélkül mennek, egy és negyedóra hosszúságúak, és mindig hat órai kezdésre várjuk az érdeklődőket. Ráadásul nemcsak népszerű művek hangzanak fel, hanem mindehhez tartozik színes magyarázat, esetleg egy-egy kedvcsináló történet is. Úgy van felépítve a program, hogy azok is kedvet kapjanak a klasszikus zenéhez, akik először találkoznak a műfajjal.

■ *Még a helyi balett együttesel is együttműködnek, hiszen decemberben közösen vitték színre A diótörőt. A zenekarnak különleges feladatot jelenthetett az élő táncelőadást kísérsni...*

– Így igaz, nem könnyű, de nagyon izgalmas kihívás volt ez a néhány fellépés. Próbálkozunk ilyen produkciókkal is, hiszen a városban sokféle előadás iránt van érdeklődés, s ezekre az estekre is jól fogytak a jegyek. Dárdai Árpád készítette el az átiratot, ugyanis csak harminc muzsikust ért el az árokban. A végeredmény azonban nagy sikert aratott.

■ *Hogyan látja a jövőt? Ha nem az a cél, hogy hívatásossá váljanak, akkor mi a következő öt éves cél?*

– Örülünk annak a tízmillió forint nagyságú támogatásnak, amit a várostól kapunk, de mindig él bennünk a félelem, hogy mi lesz a következő költségvetésnél... Mikor kezdik el ezt az összeget kurtítani? Persze, próbálunk pályázni is, egyelőre azonban mérsékelt sikerrel. A kiszámítható működés lenne jó. Ígéreteket mindig kapunk, de igazán csak akkor tudunk tervezgetni, amikor látjuk az éves költségvetési támogatást, s nehézséget jelent, hogy ez általában

csak márciusra derül ki. Jó lenne nem mindig erre a számra várni, és csak utána neki-látni összeállítani a szezont... Biztonságos, kiszámítható működéssel a tagokat is könnyebb lenne az együtteshez kötni. Nem státuszokban gondolkodunk, s azt sem gondolom, hogy 25–30 koncertnél több fellépésre lenne közönség, szeretnénk azonban újabb és újabb csoportokat elérni. A mi feladatunk az új korosztály megnyerése a zenének. Jó volna, ha olyan városrészekben, olyan településekre is eljutnánk, ahová korábban nem, ha azok is hallanának igényes zenét, akik maguktól nem jönnek el koncertekre...

■ *Ha már bekerülnek a regionális együttesek közé, akkor nem csupán a városi támogatásra számíthatnak...*

– Ez is segítene azon, hogy tervezhetőbb legyen a szezonzunk. Kiszámíthatóan, biztonságosan, és persze minél színvonalasabban szeretnénk muzsikálni. Az a célunk, hogy hosszútávon is megteremtjük a megfelelő gazdasági háttérrel. S meg akarjuk őrizni az olyan szép hagyományokat, mint például a Haydn-koncertek vagy a növendékhangversenyek. Ez utóbbit nagyra értékelik a zenetanárok is, már jóval előtte kiválogatják a legtehetségesebb növendékeket, s tényleg ez a csúcspontja a zeneiskolai évnak. Már 1898 óta minden évben felhangzik Sopronban Haydn oratóriuma, A Megváltó hét szava a keresztfán. Fontos az itt élőknek és a zenészeknek is... Emellett Requiem, karácsonyi hangverseny is akad a kínálatban, ezek a fix pontjai egy-egy szezonzunknak.

■ *Milyen fellépőik, különleges műsor-összeállításai akadnak még?*

– Nem szeretnénk leragadni az egyszerűbb daraboknál, ezért szívesen vállalkozunk rendhagyóbb művekre, sőt akár kortárs kompozíciókra is. Nagy támogatónk, rendszeresen zenél velünk Kamp Salamon, legutóbb pedig Antal Mátyás vezényelte a

zenekart. Sokszor lép fel a társulatunkkal Johannes Wildner, aki a bécsi zeneakadémia karmesterképzőjén tanít. Vendégművészeink között említhetjük Perényi Miklóst, Jandó Jenőt, s gyakorta muzsikál az együttesel a Bécsi Filharmonikusok szóloccsellistája, Somodari Péter is. Ők szakmai tekintélyükkel, szeretetükkel, hozzáértésükkel, türelmükkel nagyon sokat segítettek rajtunk. Az öt évvel ezelőtti válságos helyzet után ismét elkezdtünk lépkedni, dolgozni, és megindult a fejlődés. Természetesen az is nagyon sokat segít – mind a koncertszervezés, mind a reklámterén –, hogy a Pro Kultúra a zenekar fenntartó intézményévé vált.

■ *Milyen a viszonyuk a többi regionális együttesel?*

– Eddig még nem nagyon voltunk kapcsolatban, éppen azért örülök, hogy végre egy olyan körbe kerülhetünk, ahol hasonlóak a problémák, a nehézségek, és talán segítségükkel mi is megtaláljuk a megfelelő megoldásokat. Bízom benne, hogy zenekarunk is a szakmai közösség hasznos tagjává válik, eddig ugyanis kissé a vérkeringésen kívül voltunk, nem nagyon tudtak rólunk. Kicsit mindig elcsodálkoztak, ha hallottak a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekarról... Viszont a két szomszédos zenekar: a szombathelyiek és a győriek rendszeresen muzsikálnak Sopronban. Mi mindenképpen hálásak vagyunk nekik a térségbeli együttműködésért, mert látják: annyi a tennivaló, hogy marad munka bőven mindenkinek, és számukra is hasznos, hogyha Sopron pezsgő zenei élettel bír. Élő a kapcsolatunk a két nemzeti együttesel, jó érzés, hogy partnernek tartanak, hogy az igazgatók elengedik hozzánk kisegíteni a muzsikusaikat. Ez erkölcsi támogatást jelent, jó, hogy „kisebb testvérként” tekintenek ráink. Sopronban a semmiből kell együttest teremteni, működtetni, ami rengeteg nehézséget, küzdelmet jelent, ezért minden segítség nagyon jól jön... R. Zs.

TISZTELT OLVASÓ!

Huszonegy éve jelenik meg folyamatosan szaklapunk, amely eljut a magyar szimfonikus zenekarokhoz, zenei intézményekhez, könyvtárakhoz és azokhoz, akik érdeklődnek a zene iránt, de arra is kíváncsiak, hogy miként működik egy zenekar, milyen szakmapolitikai döntések befolyásolják azokat a teljesítményeket, amelyek révén egyre értékesebb és magasabb színvonalú hangversenyeken vehetnek Önök részt.

LEGYEN 2017-BEN IS ELŐFIZETŐNK!

A
zeneKar

évi 6 alkalommal jelenik meg.

Éves előfizetőknek postaköltséggel együtt:

Összesen 3500 Ft/év

Megrendelhető e-mailben: info@zenekarujasag.hu

Megrendelési számdéka esetén kérjük, jelezze e-mailben csekk, vagy áfás számla igényét a pontos cím, illetve a számlázási cím feltüntetésével.

Elfér-e a zene és a levegő egymás mellett?

A Magyar Zenei Tanács tizenkettedik alkalommal tartott teadélután a Rózsavölgyi Szalonban, ahol a megjelentek a „csírázó Magyar Zene Házáról” hallhattak beszámolót. A Lótuszvirág és partitúra című rendezvény nemcsak a sajtót és az érdeklődőket, hanem a „Zenészek a Magyar Zene Háza Ellen” csoport tagjait is a helyszínre vonzotta, akik egy befőttesüvegbe zárt falevelet hozva magukkal fejezték ki tiltakozásukat, majd az esemény végén a szimbolikus tárgyat az előadóknak ajándékozták.

A Városligetben épülő Magyar Zene Házáról tartott széleskörű ismertetőt Batta András, a Magyar Zene Háza munkacsoport vezetője, és Horn Márton, a Városliget Zrt. munkatársa. Batta rövid múltidéző felveze-

tője során megtudhattuk, hogy már a pályázat kiírása előtt létezett egy munkacsoport, amelynek tartalmi megjelölései alapján írták ki később a pályázatot. E munkacsoport munkája alapján bizonyos irányvonalak egyértelműek voltak, többek között az is, hogy egy újszerű zenei edukációs felfogás jelenjen meg a ház központi szervező elemeként. A látványos prezentáció a másik irányvonalat is egyértelművé tette, a Sou Fujimoto által tervezett épület Batta szavaival jellemezve egy igazi design csoda, amelynek alapkonceptiója az, hogy nyitott, befogadó ház legyen, ugyanakkor funkcionálisan is megállja a helyét.

Mit is jelent ez? A helyszín egyszerre üzemel hangverseny teremként, kiállító térként, közösségi térként, miközben illeszkednie kell a környezetbe és a modern építészet design-elváráshoz. Így az épület tulajdonképpen három rétegre tagolódna, egy installációs/kiállítási, egy múzeum- és koncert pedagógiai, illetve egy élményszerű hangversenytermi rétegre. Az építész terve nem titkoltan lép párbeszédbe a párizsi Cité de la Musique és a bécsi Haus der Musik épületeivel, amelyek elsősorban a közönség felé fordulnak és a zene megszerettetését tűzték ki célul. Sou Fujimoto terve (<http://www.intezmenyek.ligetbudapest.eu/hu/places/jovo/ma->

A tüntetők által elhelyezett táblák

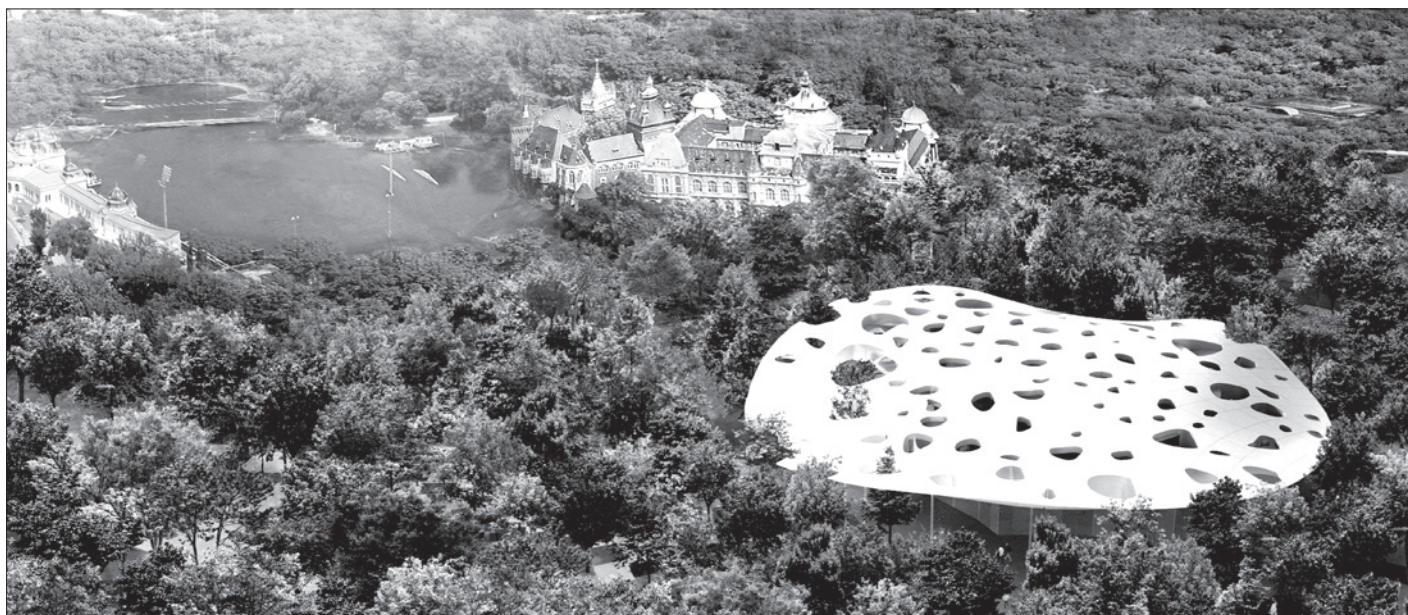
gyar-zene-haza) egyszerre emlékeztet külsőleg egy lótuszvirágra, belsőleg pedig egy partitúrára, amely tág teret ad a zenei asszociációknak is.

Horn Márton a Városliget Zrt. részéről azal vette át a szót, hogy pragmatikusabb oldalról szeretné bemutatni a nagy ívű projektet, és tisztázná a sok oldalról hallható félreértéseket. Nyilván ennek aktualitást adtak a helyszín előtt tüntetők is.

A tízezer négyzetméteres telek, amely a hetvenes évek óta nem képezi a park részét, kerül majd átalakításra, és a rajta található kilenc épületet (volt Hungexpo irodaházak) sem használták semmire. Emellett a helyszín a tőkapcsolat miatt kiváló, ráadásul a jelenlegi – talán kicsit méltánytalanul – „betonteknő”-nek titulált mostani tó is meg fog újulni komoly parkosítás kíséretében.

A tüntetők az előadást is megzavarták

Látványterv a Zene Házáról

A már Batta által emlegetett eredeti munkacsoport szakmai programja valóban fontos lépcső volt, majd 2014-ben egy nyílt tervpályázat keretében nyolcvan pályamű érkezett be a liget megújítására, és egy nemzetközi zsűri választotta ki a nyertest, tudhattuk meg Horn Mártontól, aki azt is hozzátette, hogy 2016-ra elkészült a befejezett terv, lezajlottak a bontási munkálatok, és a kivitelező kiválasztása elé érkezett a projekt. Számításai szerint körülbelül 2020-ra lesz egy új ligetünk.

A kivetítő segítségével mutatta be a közönségnek a komplex épület tervét, amely a már említett hármass felosztást követi. A földalatti szint a múzeumi teret jelenti egy állandó és egy időszakos kiállító teremmel, utóbbiba utazó, zenei tematikájú kiállításokat terveznek.

A földszinti rész ad majd helyet a hangversenyeknek, vagyis magának a zenének egy előadó- és egy hatszáz fős koncertteremmel, de nemcsak a komolyzene, hanem a könnyűzene hallgatóira is gondoltak a tervezők, sőt, a külső tribün mellé sörsátrat és könnyűzenei kisszínpadot is vizionáltak. Ez az elképzelés azonban nem pontosan bontakozott ki az előadásban, amint azt a bemutató utáni kérdésekre való kevésbé magabiztos válaszok is mutatták. Az sem világos, hogy ez most valóban egy külső színpad lesz-e, vagy csak lehetőség arra, hogy kisebb kamarazenekarok, pop vagy rock együttesek (?) játsszanak, improvizáljanak, akkor viszont, ha ez önjelölt módon is működhet, mint Párizsban a zene ünnepe az utcasarkokon játszó kis zenekarok, akkor talán zenei színpadnak hívni enyhétűzés. Persze az is lehet, hogy a sörsátor-

ként emlegetett rész sem sörsátor, amely inkább cseng ismerősen a városligeti tavat betonteknőként használó fogyasztóknak, mint a vizionált Zene Háza elképzelt látogatóinak, vagy csak egyszerűen ezek a fogalmak és a fogalmakon keresztül az elképzelések még nem körvonalazódtak teljesen a külterülettel kapcsolatban.

A legfelső szintet múzeumpedagógiai termek foglalják el, multimédiás könyvtárral, civil kezdeményezéseknek helyet adó klub funkcióval, videó- és hangstúdiókkal, ahol fiatalok is dolgozhatnak különféle projekteken.

Mindenképpen korszerű az a hozzáállás, hogy a közösségi tér, a közösségi munka előtérbe helyeződött a tervezés során, és a látogatóknak komplex élményt kívánnak nyújtani, már a múzeumba belépés előtti pillanatoktól is. Egy hat pontos skála hívószavaival igyekeztek bemutatni, hogy mik a koncepció fő pillérei: személyesség, segítőkészség, integráció, átjárhatóság, érzékszervek és magas minőség. Célcsoportként a családostok, a gyerekek és a turisták jelölődnek meg leginkább, és lényegében a ház egy belépő szintet képviselne a zene világába. A könnyűzenei rész pedig a fiatalokat szólítaná meg. Ez az eklektikusság egyelőre talán a leggyengébb pontja az előadásnak, mert bár a hallott hívószavak mind nagyon pozitívak, de a már meglévő erős zenei élet Magyarországon sok tekintetben és nagyon magas színvonalon szolgálja ki a célcsoportokat, és talán az ő támogatásuk, integrálásuk is fő feladat lehetne. Kérdés, mennyiben függ ez össze a Zene Házának tervével, majdani működésével.

Batta hozzátette, hogy a múzeumi résznél előtérbe helyeződik az interaktivitás, és a személyesség mellé a „smartság”-ot kell beépíteni, amit egy szingapúri példán keresztül illusztrált. Egy múzeum feladata ma az edutainment (szórakozva történő nevelés) mellett a felhasználó barát megjelenés és a digitalizáció. Ezért is kapnak majd a látogatók a jegy mellé egy interaktív tollat. Nemcsak a jól kinéző technika kedvéért, hanem a valódi élményért dolgoznak a tervezők. Ennek az irányvonalnak lesz alapvető eleme a Zenei csodák palotája, a kiállító terem negyedét foglalva el, és amely egy, a MOME tervezőivel közösen rendezett workshop tapasztalatai alapján készül. Itt a látogatók kipróbálhatják a tárgyakat, ismerkedhetnek a hangszerekkel, de inkább természettudományos alapú megközelítéssel, amiben ismét visszaköszön a már említett két külföldi jó példa. Mindezt egy mesére húzzák majd fel, ahol a fiú kalandozni indul és a csodák után megismerheti a zenetörténetet egy élménytúra formájában a buddhista harangoktól Mozarton át Kurtágig. A Zene Háza egyik edukációs elképzelése, hogy az érkező csoportok akár egy egész napot élthessenek itt, fent múzeumpedagógiai felkészítéssel indítva, majd végigjárva az interaktív múzeumot jó esetben a földszinten egy koncerttel zárva. Ez is mutatná a ház komplexitását.

Horn Márton a Zene Házát egyfajta műfajként definiálja, amely a hallottak szerint nyitottságával és komplexitásával igyekszik újszerűt létrehozni, és lehetővé tenni a nagyközönség számára a zene élményszerű megismerését.

Szekeres Nikolett

Akinek a hobbija és a szenvedélye a zene

Medveczky Ádám karmester Prima Primissima díjat kapott

Idén tizennegyedik alkalommal vehették át a Prima Primissima díjakat a magyar szellemi élet, a művészet, a tudomány és a sport jeles képviselői a Művészetek Palotájában. A magyar zeneművészet kategóriájában Medveczky Ádám karmester kapta az elismerést.

I Szívből gratulálok a Prima Primissima díjhoz! Milyen érzés díjazottnak lenni?

– Köszönöm szépen! Nehéz elkerülni, hogy az ember nagy szavakat mondjon; rendkívül felemelő és boldogító érzés! Most próbálok feldolgozni magamban ezt az egészet, s persze a helyére tenni, nehogy önelégült legyek. Ez egy igazán csodálatos dolog; őszintén örülök neki. Régebben csak távolról követtem a díjjal kapcsolatos eseményeket, így amikor ősszel szóltak, hogy fel vagyok terjesztve a díjazandók közé, az eléggé váratlanul ért és nagy boldogság volt. Szerencsére mindig kaptam visszajelzést a munkámról, különböző elismeréseket; közöttük egészen rangosakat is, mint a Kossuth-díj, a Liszt-díj, vagy az Érdemes művész cím. Különösen becses számomra az az aranypálca, amit az operaházi muzikusoktól kaptam. Ami a Prima Primissima díj kapcsán igazán felemelő volt, az az emberek reagálása, és szeretete. A fiaim facebookja tele van gyönyörűbbnél gyönyörűbb szövegekkel és gratulációkkal, jókívánságokkal. Az utcán is megállítanak emberek, hogy mondjanak egy-két kedves gondolatot. Nagyon nagy megtiszteltetés, hogy megkaphattam.

I Van-e különbség a feladatokban, amióta átvette a díjat?

– Nincsen. Tennivalók továbbra is vannak, ugyanúgy teszem a dolgom, ahogy tudom. Újabb és újabb felkéréseket kapok, ami azt mutatja, hogy van igény a folytatásra; amíg a Jóisten engedi, addig csinálom ezt a dolgot és viszem előre.

I Ön ütőhangszeresként kezdte a pályáját; mennyiben segítik az ütős tanulmányok a karmesteri tevékenységét?

– Általában: a karmesternek nagyon jót tesz a zenekari múlt. Azok a kollégáim, akik zenekarban játszottak és karmesterek lettek, mind sokat merítenek ebből. A zenekarban ülve megtanulja az ember a zené-

szek reagálását, főleg pedagógiai és pszichológiai szempontból. A saját bőrén érzi, hogy mit szeret egy zenekar a karmesteren, mi az, amit ki nem áll; mi az, amitől felborzolódik, és mi az, amit díjaz. Ott az ember megérzi és megtanulja, hogyan kell próbálni, mit kell próbálni, milyen szavakat lehet használni. Másrészt egy olyan repertoárt ismer meg, ami később a kenyere kell, hogy legyen. Én az Állami Hangversenyzenekarban tanultam meg 9 év alatt az egész szimfonikus repertoárt, méghozzá nagyszerű karmesterekkel: Stokowski-val, Ansermet-vel, Arosovval, az akkor még ifjú Zubin Mehtával és Lorin Masellel dolgozhattam. Nem is beszélve arról, hogy az állandó karmesterünk Ferencsik János volt. Őt minden idők egyik legjobb magyar karmesterének tartom.

I Ferencsikről köztudott, hogy nagyon pontos ütésekkel dolgozott, mindig tiszta, egyértelmű jelzéseket adott. A vezénylésben nyilván szerepe van az egyéni alkatnak is; mennyire tanulható ez az ütéstechnika?

– Én direkt nem tanultam. Valahogy mélyen a hatása alá kerültem. Amikor később egy művel foglalkoztam, mindig elképzeltem, hogy Ferencsik hogyan csinálná. Anélkül, hogy szándékosan utánoztam volna: hasonlóak voltak a mozdulataim. Többször mondták a kollégák, hogy úgy vezényelek, mintha Ferencsik állna ott. Én ezt nem érzem plágiumnak, mert teljesen más forrásból fakad: nagy hatással volt rám az az ütési stílus, amire azt szoktuk mondani, hogy „rá lehet támaszkodni”. Ferencsik egyértelmű technikai buktatókat, tempó-váltásokat, megállásokat úgy tudott megoldani, hogy felesleges volt magyarázni, egyszerűen csak mutatta.

I Gyakorló karmesterként is megmaradt a kapcsolata Ferencsikkel?

– Igen, hogyné! Az első, 1974-es karmesterversenyen ő volt a zsűri elnöke. Később

operaelőadásokon is látott. Mondott kritikákat, sokszor elég keményen! De nagyon sokat tanultam tőle akkor is. Más területen is folytatódott a közös munkánk: Kórodi Andrásnak, a főiskolai tanáromnak köszönhetően akkoriban korrepetitor voltam az Operában. Nem is egyszer zongoráztam Ferencsiknek például Rózsalo-va-got, vagy csemlalóztam a keze alatt a Rodelindában.

I A karmesterképzésben hagyományozódik a ferencsik-i vezénylési mód?

– Mivel magam is tanítok a Zeneakadémián – Liget Andrással együtt –, feltétlenül. A vezénylésnek ezt a részét jól lehet tanítani; bizony a mozgást is, nem csak zenét. Erre a mozdulatra így és így reagál a zenekar; ez így nem világos; osztásnál mik a helyes irányok; mikor lehet ellazítani, mikor kell valamit megfogni... Ilyen dolgokban lehet tanácsokat adni, sőt, kell is. Ami nem tanítható: a szuggesztivitás, átadókészség, az a bizonyos sugárzási képesség. Az a csoda, amitől kinyílik a Kékszakállúban az ötödik ajtó, az belül van.

I A zenekari gyakorlatáról már esett szó, de a vezénylésnek és az Operaházhoz fűződő kapcsolatának van egy másik pillére is: az énekhang. Mennyire befolyásolta az, hogy énekesek között nőtt fel?

– Én a kezdet kezdetén rögtön az énekhang felől közelítettem a zenéhez, mert édesanyám, Érsek Mária korrepetitor volt. Délutánonként olyan emberek fordultak meg nálunk, mint Székely Mihály, Simándy József, Tiszay Magda, vagy Osváth Júlia. Ott próbáltak. Nevelőapám, Katona Lajos szintén az operaház művésze volt; kiváló bariton, akinek rengeteg fellépése volt. Énekkel voltam körülvéve; számomra az ének a zene alapja. Most is foglalkozom énekkel, énekesekkel, mert a másik főiskolai tárgyam az opera tanszakon a szerepgyakorlat. Nagyon élvezem ezt a munkát, különösen azért, mert számomra az opera volt a kiindulás, ezen keresztül találtam utat a zenéhez.

I Az Operaházról nem csak az énekhang jut az emberek eszébe, hiszen a társulat jelentős részét alkotják a balettművészek. Ön sokáig nem vezényelt balettzenét. Volt valamilyen ellenérzése a balettel kapcsolatban,

vagy ennek az az oka, hogy másféle lehetőségek adódtak?

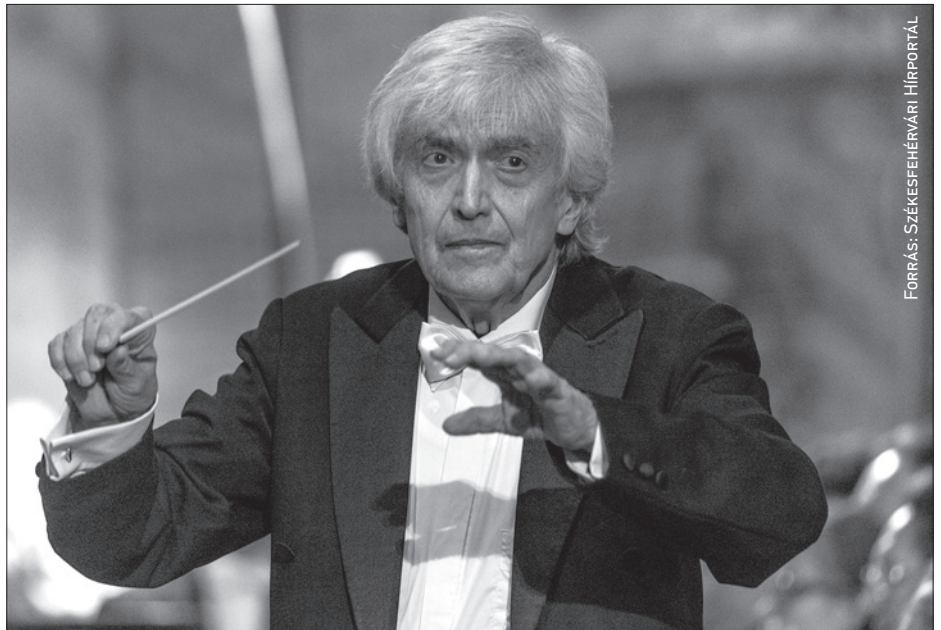
– Nem, ellenérzés sosem volt bennem! Mindig is szerettem a balettet. Gyerekkoromban még a régi, nagy, Harangozó-féle koreográfiákat láttam. Egyszer be kellett ugranom egy kollégám helyett Seregi híres Rómeó és Júliájába. Életem egyik nagy élménye volt. Én olyan színházat – és szándékosan nem mondom, hogy táncot, zenét, mert mindennek a komplex megvalósulását – ritkán láttam. Akik táncolták, azok mára mind a balett legendái lettek: ifj. Nagy Zoltán, Wolf Katalin, Hágai Katalin, Kevházi Gábor, Szakály György, örökös operaházi tagok. Megtanultam, hogy ugyanúgy, sőt még jobban alkalmazkodni kell, mint az énekhanghoz. Át kellett állnom arra, hogy nem a fülemmel kontrollálom a kíséretet, hanem a szememmel. A mozdulatok nagyságát bemérni – nem volt könnyű! Később rákaptam a balettra. Pártay Lilla megtisztelt azzal, hogy több nagy balettjéhez engem kért meg karmesternek – ilyen volt az Elfújta a szél, a Mozartok, Bartók, most legutóbb a Munkácsyról szóló Aranyecset. A karmesteri pályám teljességéhez hozzátartozik, hogy balettet is vezényeljek. Igaz, hogy nem a klasszikus balettet szeretem, inkább a moderneket.

■ Mi a véleménye a muzsikusképzésről: elég nagy hangsúlyt kap az oktatásban a zenekari gyakorlat, vagy elsősorban szólistákat képeznek?

– Régen volt külön szólistaképzés – sokszor hallottuk, hogy valaki „túl jó hegedűs ahhoz, hogy zenekarban játsszon”. Ezt már akkor sem értettem; kitűnő hangszereket kell képezni, és az élet eldönti, hogy kap-e valaki szólista lehetőséget, vagy nem. Kovács Dénes évekig volt az Operaház koncertmestere, aztán kivált. Egy zenésznek úgy kell készülnie, hogy diploma után valamiből meg kell élnie, és erre tökéletesen megfelel a zenekari játék. Nagyon inspiráló, bőven ad alkalmat az egyéni kvalitások megmutatására. A képzés ma már nincs ennyire szétválasztva. Jó a zenekari oktatás a főiskolán, de a diplomakoncert alkalmával szólistaként is meg kell mutatkozni, aztán a szerencse, képesség, kedv dönti el, hogy valaki hol és hogyan helyezkedik el.

■ Mikor ezek a növendékek bekerülnek a zenekarba, akkor vajon az európai átlaghoz mérve milyen körülmények közé kerülnek?

– A magyar zenekari kultúra teljesen megfelel annak az európai átlagnak, amit én

FORRÁS: SZÉKESHÉRVÁRI HÍRPORTÁL

tapasztaltam. Dolgoztam a hágai zenekarral, a berlini szimfonikusokkal – ezek is nagyon jó zenekarok, de amikor hazajöttem, láttam, hogy nincs miért szégyenkezünk. Ha olyan a karmester és a műsor, akkor a zenekaraink nagyszerűeket tudnak produkálni, az Opera éppúgy, mint a Rádiózenekar vagy a Nemzeti Filharmónia; a Fesztiválzenekart csak konceretekről ismerem, de sorolhatnám a vidéki együtteseket is. A hozzáállás, a lelkesedés, az odaadás egész magas színvonalra viszi ezeket a zenekarokat. A zenekari muzsikálásnak becsülete lett az utóbbi évtizedekben. Az anyagi oldalt nem ismerem, de tudom, hogy az utóbbi időben elindult egy bérfejlesztés, ami remélem, hogy meghozza az eredményt. Épp ilyen fontos, ha nem még fontosabb a zenetanárok bérének helyre tétele, hiszen óriási a felelősségük: elég egy rossz instrukció az alapoknál, ami aztán évtizedekre kihat. Ha egy tehetséget nem sikerül jól indítani a pályán, akkor az ezt követő csalódás miatt akár félbe is szakadhat egy ígéretes karrier.

■ A zenekari repertoár jelentős részét fejből dirigálja. Mennyire érzi a memorizálást alapvető követelménynek?

– Én úgy tanulok, hogy olvasom a kottát, mint egy regényt, verseskötetet. Többször elolvasom, kialakul bennem – technikailag is –, hogy hogyan csinálnám. Ha van időm, memorizálom a művet. Modern műveknél ez nehéz, hiszen nincs auditív élmény. Sokat vezényelek fejből, de nem ettől függ egy produkció színvonala. Ferencsik akkor volt kirobbanó formában, amikor előtte volt a kotta. Alig nézett bele, de azért ott volt. Ha

elvárták tőle, hogy kívülről dirigáljon, akkor ritkán volt igazán felszabadult. Nem tilos a kottába belenézni, de a klasszikus repertoárt illik kotta nélkül vezényelni. A vizsgákon ezt a karmesterektől mi is megköveteljük Ligetivel. Mikor az ember fejből vezényel, akkor több lehetősége van a szemkontaktusra, jól össze lehet fogni a zenekart. De nem ezen múlik; Stravinsky egyszer Budapesten a Zsoltárszimfóniát vezényelte. Le nem vette a szemét a partitúráról, folyamatosan nézte – a saját művét... Mégis, felemelő élmény volt élőben látni a század egyik legnagyobb zeneszerzőjét.

■ Az elmúlt évtizedek során sokat változott a koncertlátogató közönség összetétele. Ön szerint milyen műsorokkal lehet megszólítani a fiatalokat?

– Ez egy összetett dolog. Nádasdy Kálmán mindig azt mondta: vegyes kosztion kell élni; új műsorszámokra van szükség, de az alap repertoárt nem szabad elhanyagolni. Mozart műveit, Beethovent ébren kell tartani, nem szabad megunni. Modern művek, vagy ritkán játszott művek is kellenek, de nem csak azok. Egyensúlyban kell lennie a klasszikus repertoárnak és az újdonságoknak.

■ Karmesterként mennyire szólhat bele a repertoárválasztásba?

– Mértékkal. Egy szólistát meghívunk, hogy játsszon el egy versenyművet; esetleg a karmester a nyitányt a versenymű elé kiválaszthatja. Önálló programot a Postás zenekar vezetőjeként állíthattam össze, vagy Győrben, mint vezető karmester. Most olykor-olykor kérnek véleményt, de

95%-ban egy kész műsorra kérnek fel. Ezért nem is tervezek, hiszen kapom a feladatokat: így készültem-készülök az operagálára az Erkel színházban a Bolsoj szólistáival, vagy a reformáció emlékkoncertre, ahol Mendelssohn: Reformáció szimfóniájából vezényelek. Győrben érintett vagyok a Traviata felújításában, aztán operai feladatok lesznek inkább. Ezek között szerepel a két nagy Erkel-mű, aminek nagyon örülök, mert ezt mutatni, prédikálni kell a közönségnek. Visszatérve a közönség kérdésére: látogatottak a koncertek, hiába lódultak meg a jegyárak. A fiatalság megszólítása az Operában is, a televízióban is elkezdődött, zeneéhes generációt kell nevelnünk. Kodály mondta: „A zene az életnek olyan szükséglete, mint a levegő. Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik.” Most több olyan sorozat is van, ami testközelbe viszi a zenét, például az Operakalandok. Ennek keretei között mondjuk nyolcszor megy a Bánk bán; mindig más iskola nézi, más 2000 gyerek ismeri meg a művet. Vagy az Operakommandó: fiatal operaénekesek olyan kis helyekre mennek el, ahol koncertek se szerve-

ződnek. Ismertetőt mondanak a művekről, aztán zongorával adnak elő áriákat. Aztán ott van az Opera nagykövetei sorozat: híres operaénekesek mennek el a zeneiskolákba, ott mesélnek az operákról.

Érezhető ezeknek a kezdeményezéseknek a hatása?

– Igen, koncerten is látom az érdeklődő arcokat. Győrben felfigyeltem rá, hogy az ifjúsági hangversenyen csillogó szemmel ülnek a gyerekek. Nyilván nem mindig és nem mindenki, de ha a kétszázból tízet megérintett a zene, akkor már nem volt hiábavaló. Csinálni kell, mert megtörténik a csoda a gyerekekben. Az unokáimon látom, hogy minden gyerek dallal születik; ha hall valamit, táncol, énekel. A zene beljük van építve. A veszély még csak nem is a drog, vagy az alkohol: a közönyösség. A kiégett nihilizmus, a fiatalság semmivel sem törődő mivolta – ezt kell megváltoztatnunk. Ezek kemény szavak, és szerencsére nem vonatkoznak mindenkire. Ám nagy a felelősségünk: hitet kell fakasztanunk, egy követhető ideált kell mutatnunk a fiataloknak.

A Magyar Művészeti Akadémia tagjaként talál olyan lehetőségeket, amik segítik ennek a megvalósításában?

– Igen, az Akadémián keresztül is próbáljuk népszerűsíteni a kultúrát, szervezünk koncerteket. Záborszky Kálmánnal sok olyan tervünk van, ami az ifjúságot érinti. Már létrehoztunk egy, az ifjúságnak szóló koncertet, tavasszal tervezünk még egyet. Minél több ilyen kell!

Ennyi terv, ennyiféle program közepette marad ideje egy kicsit mással foglalkozni?

– Nekem a hobbim és a szenvedélyem a zene, amit csinálok. Ez most kissé szakbarbár álláspontnak tűnik; azért persze olvasok, múzeumba is megyek, a társművészeket nagyon szeretem. Ám ha fáradt vagyok, akkor leülök kottát olvasni, mert az tölt fel és az pihentet. Mivel elég népes családom van, ha emberi felüdülésre vágyom, akkor az unokákkal egy fél napra elvegyülök a kertben. A képernyő melletti időket nem szeretem annyira; szerencsés vagyok, hogy egész életemben a zene közelségében lehetek.

Mechler Anna

Szólista és zenekar egyszemélyben

The Violin Alone – egy dokumentumfilm Oláh Vilmossal

Hogyan történik a fekvésváltás folyamata, milyen fehér felhőt rajzol a gyanta, ahogy porzik, hogyan rezeg a húr, mennyire, miben hat egymásra a szerző és az előadó, s végső soron miként is születik meg a muzsika... Mindebbe betekintést nyernek azok, akik megnézik a The Violin Alone című filmet.

Különleges alkotás született ugyanis egy kortárs komponista és egy hegedűművész közös munkájáról.

A rendhagyó mozit január 4-től vetítik a filmszínházak az Egyesült Államokban, utána pedig a tévében is sugározzák majd. A tengerentúli premieren Oláh Vilmos is részt vett, hiszen neki íródott a mű, ő és Eric Funk néhány együtt töltött hetéből készített dokumentumfilmet a Montana PBS.

Sok éves munka alapján született ez az alkotás, hiszen először 2012-ben mesélt erről az új kompozícióról, s akkor még abban bíztak, hogy a filmet a következő esztendő végén be is mutatják...

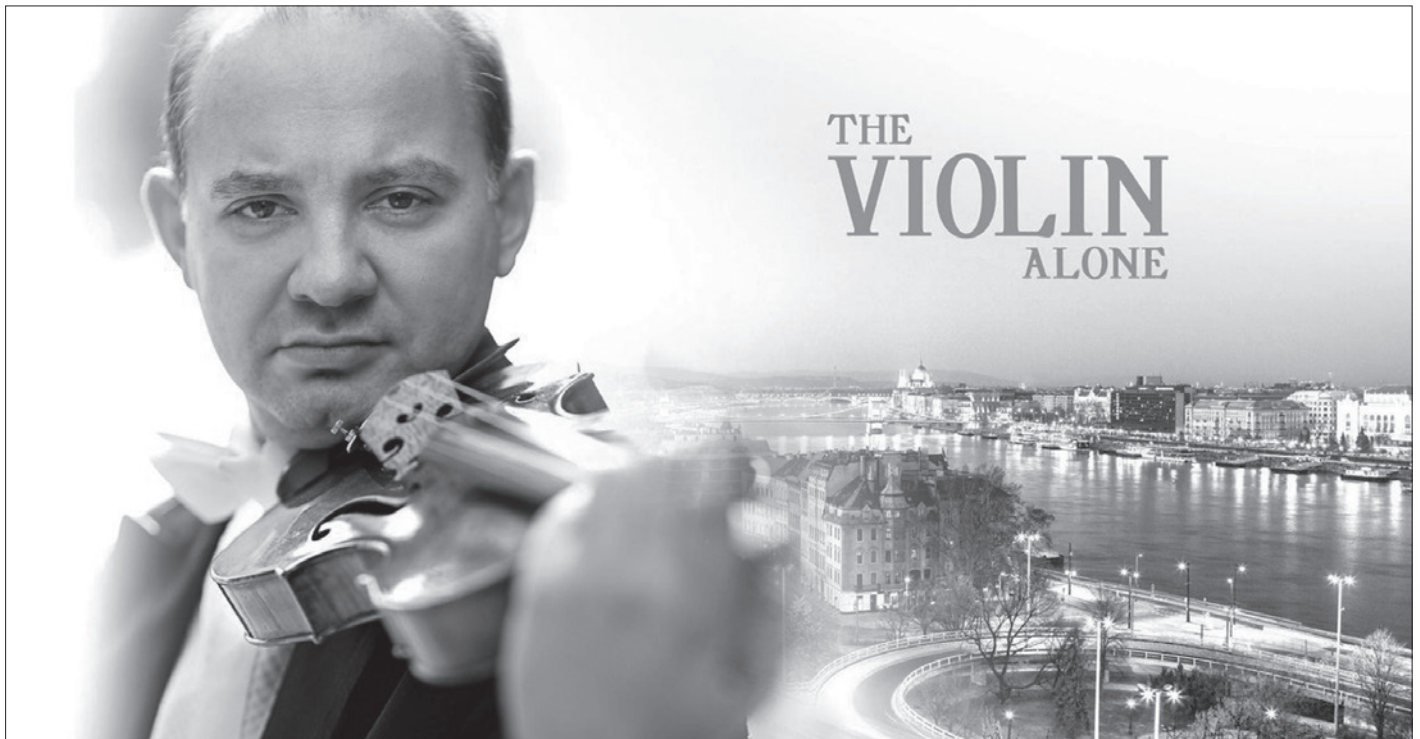
– Igen, pontosan öt évet kellett várni a premierre, nem könnyű ugyanis – még egy amerikai filmgyártónak sem – egy ilyen művészi dokumentumfilm költségvetését előteremtenie. Éppen ezért óriási dolognak tartom, hogy végül mégis látható lesz majd. Két hetet Budapesten, két hetet pedig Montana államban forgattunk, ahol maga

az ötlet és a mű megszületett, ott él ugyanis a szerző, s én otthonában látogattam meg, hogy közösen dolgozzunk a darabon. Említést kell tenni az Emmy-díjas producer-rendező Scott Sterlingről is, hiszen nagyon különleges képi világú mozit alkotott, rendhagyó hangulatú filmet.

Hogyan indult útjára ez a darab? Hol találkozott a zeneszerzővel?

– Eric Funk 2009-ben eljött egy amerikai hangversenyemre, s nagyon megtetszett neki a játékom komplexitása, sokrétűsége.

Rögtön felajánlotta, ír egy versenyművet, amit nekem dedikál majd. Örültem, hogy készül a számomra egy darab, aminek a kottája néhány hónap múlva meg is érkezett. A legnagyobb meglepetésemre azonban ebben a kompozícióban nem volt zenekar, csupán egyetlen hegedűre íródott az egész. A címe Vili - Concerto for the Violine Alone. Megdöbbentett, hogy a zenekari rész megjelenítése is az én feladatomban, s olyan megjegyzéseket találtam a kottában, mint timpani, oboa, fanfár, stb. Ezzel el is kezdődött egy felfedezőút, hiszen ezeknek a hangszínek-

nek a megkeresése a hegedűn nem volt egyszerű feladat. Sokszor, sokféle kortárs zenét játszom, de ilyet, ami ennyire feszegeti a hangszer megszólaltatásának a határait, eddig még nem nagyon találtam. Invenciózus darab, örvözi a két szerepet, s ezáltal skizofrén helyzetet teremt, hiszen zenekar vagyok és szólista is, így állandóan magamnak felelgetek... És igazából így nyer értelmet a Concerto szó valódi jelentése, ami nem versengést, hanem konszenzust jelent.

I Gondolom, azért koncertmesterként is bele kell, hogy élje magát a többi hangszeres bőrébe...

– Persze, érzem is azt, hogy mikor fog megszólalni egy kürt, mikor kell intenem ahhoz, hogy együtt legyenek a timpanival, mikor kéklik a trombita fanfárja. Ezt is tudnia kell egy jó koncertmesternek. Az, hogy a saját szólamodat eljátszod, a feladat legegyszerűbb része, érzékelni kell emellett az együttesben lejátszódó lelki folyamatokat is.

I Mennyi idő alatt tanulta meg a darabot?

– Gyorsan tanulok, így maga a hangok lejátszása másfél hét alatt megvolt. Akkor már kívülről el tudtam játszani, és tisztában voltam azzal, hogy melyek a darab nehézségei. Utána következett aztán az igazi munka. Eric Funk eljött Budapestre, s itt folytattuk a mű felfedezését. Heteket dolgoztunk, aztán ő visszautazott az Egyesült Államokba, s megbeszéltük, hogy alkalom adtán előadom a darabot. Ekkor kereste meg a Montana PBS csatorna. Mesélt

ugyanis a producernek a műről, aki megkérdezte, lenne-e kedve mindezt filmen is megörökíteni, ő pedig örömmel mondott rá igent. Eljött Budapestre a négyfős stáb, s minden pillanatát rögzítette a további, közös munkánknak. Igyekeztünk előhívni azokat a hangulatokat, színeket, benyomásokat, amelyeket a korábbi közös muzsikálás során kitaláltunk. Az a véleményem, hogy eddig nem látott pillanatokat rögzített a kamera. A nézők ugyanis betekintést kaphatnak abba, hogyan is születik a zenei folyamat. Megmutatjuk, ha a lábhoz közel vagy távol húzom a vonót, az hogyan szól, mennyiben változik a hang, ha jobban lenyomom a húrt az ujjammal. Egy különleges kamerával több ezerszeresére lelassították a mozgulatsorokat. Lehet látni, hogyan rezeg a húr, miként jön létre egy fekvésváltás folyamata. Vagy azt, ahogy a timpani ütéseket utánozva ráütök a húrra, s porcu-korszerű felhőként száll a gyantapor... Ilyet egyébként még én magam sem láttam, így számomra is különleges élményt jelentett a forgatás. Nagy filmgyűjtő vagyok ugyanis, gyermekkorom óta vásárolgatom a neves művészekkel készült dokumentumfilmeket, az összes zsebpénzemet erre költöttem.

I Ezek szerint nemcsak a lemezeket vette, hanem a filmjeiket is...

– Filmek és lemezek sokasága...Amikor már jártam a világot, különösen a nagy művészek portréira vadásztam. Bár azok inkább személyiségeket mutatnak be, a mi

filmünk pedig arról szól, hogyan jut a szerző és az előadó egyre közelebb egy mű lényegéhez. Teremtéstörténet kicsiben, emellett külön öröm számomra, hogy kö-zérthetően fogalmaz a film, remélhetőleg a publikum is könnyen megérti majd. Maga a darab egyébként huszonöt perces, három tételes.

I Hogyan jellemezné a mű zenei világát?

– Kortárs darab, amelyben megjelenik az amerikai indián népzene is, a rezervátumokban ma is élő muzsika, ami igazi őserőt képvisel. Mindez ötvöződik az európai stí-

NÉGY FÖLDRÉSZ HEGEDŰSE

Oláh Vilmos már 11 évesen országos versenyt nyert, számos hazai és külföldi megmérettetésen szerzett első díjat. Koncertmesterként 1990-től kezdve tevékenykedik, vezette a Magyar Állami Operaház, a Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar és a MÁV Szimfonikus Zenekar együttesét. 2005-ben csatlakozott a Liszt-díjas Auer Vonósnegyeshez. Temérdek hazai és külföldi koncert mellett lemeze vet-ték Lajtha László 10 kamaraművét. 2010 óta a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát és a Siam Filharmonikus Zenekart első koncertmesterként irányítja. Szólistaként négy föld-részen játszott. Számos fesztivál és zenei fő-város mellett olyan különleges helyeken képviselhetette a magyar kultúrát, mint Kuba, Vietnam, Katar, India, Thaiföld, Libanon, Kína, Tajvan. Vendégprofesszorként kurzusokat vezetett Peking, Tajpej, Havanna, Saigon, Hanoi, Bangkok, Delhi, Kalkutta és Montana zenei egyetemén.

lussal, hiszen Eric Funknak több kelet-európai tanára is volt, köztük Veress Sándor, Krzysztof Penderecki és Tomas Svoboda.

■ Mikor adta elő először?

– Budapesten, a Nádor teremben, 2011 márciusában, valamint azóta is rendszeresen eljátszom egy-egy tételét ráadásként a koncertjeimen. Színes muzsika, amelyet a közönség is élvez ritmikussága, dallamossága miatt. Kíváncsian várom, hogy a mű születéséről készült, közel egyórás filmet hogyan fogadja a publikum. Január 4-től vetítik a tengerentúli mozikban, majd pedig tévékben is sugározzák. Már több rangos fesztiválra is beneveztek a készítő, a Flic nemzetközi filmfesztivál máris beválogatta a feltétlenül megnézendő alkotások közé.

■ A magyar közönség is találkozhat vele?

– Kaptam rá ígéretet, hogy az M5-ös kulturális csatornán bemutatják, persze szeretnék majd egy nyilvános vetítést is.

■ Előadják majd ismét a művet is? Lesz lemezfelvétel?

– A rögzítés későbbi projekt, bízom benne, hogy születik mellé egy másik kompozíció is, és biztos vagyok abban, hogy ismét felhangozhat hangversenyen a Violin Alone. Nagy öröm, hogy a filmben barátom és mentorom Vásáry Tamás is megszólal, aki szintén hitvallást tesz a zenélés azon módja mellett, amelyben érzelmek dominálnak. Számomra mindig ez volt a legfontosabb szempont, sokkal lényegesebb, mint egy-egy technikai elem sikeres megvalósítása.

■ *Az, hogy egy ilyen művet el tud játszani, abban benne rejlik minden: szólistaként, kamarazenészként, koncertmesterként és tanárként megszerzett tudása...*

– Muzsikusnak kell lenni, s képesnek a közös zenélésre. Ha valaki csak szólistaként szerepel, az úgy vélem, csak egy szűkebb keresztmetszetét láthatja a muzsikának! Én hiszek abban, hogy a zene továbbra is őszinte érzelmekről szól, és nem pusztán arról, hogy minél gyorsabban, hangosabban eljátszunk valamit. A közönség megérzi, hogy mindez kinek sport, és ki az, aki közölni kíván a játékával valamit.

■ *A következő tanévtől a Zeneakadémián is oktat majd. Tanárként is ezeket az elveket vallja?*

– Az utóbbi időben a kifejezés háttérbe ke-

rült a zenélés materializálása miatt. A tanítás ugyanolyan felelősségvállalás, mint amikor az ember fia egy egész zenekart irányít az első pultból. A személyes hatásokat próbálom átadni a növendékeimnek, de nem szeretném, hogy valaki éppen ugyanúgy játsszon, mint én. A fiatalok saját zenei gondolkodását próbálom fölépíteni és fejleszteni. Nem az a cél, hogy leutánozzanak, hanem saját egyéniségüket, önálló elképzeléseiket kell a művekről megmutatni. Koncertmesterként szintén vezetni kell az embereket a megfelelő zenei gondolkodás mentén. Ki kell érdemelni a kollégák megbecsülését, szeretetét, bizalmát, nem pedig kiharcolni!

■ Jól érzi magát a Rádiózenekarban?

– Hatodik éve koncertmesterkedem a társulatnál, de minden próbán azt érzem, óriási megtiszteltetés, hogy a tagja lehetek ennek a kiváló együttesnek. Bár nincsenek könnyű évek mögöttünk, ezt a csapatot semmi sem törte meg. Egyetlen egyszer sem akadt olyan pillanat, amikor a zeneszerek ne egymást támogatták volna. A Rádió Zenei Együttesek élén pedig két olyan kiváló művész áll, mint Vásáry Tamás és Kovács János, akik bár különböző irányból közelítik meg a zenét, ez az együtteseknek csak hasznára válik.

■ Hogyan fogadták a kollégák a filmjét?

– Teljesen természetesnek vették, hogy ez történt az ő Vilikéjükkal. Így hív ugyanis mindenki. Örültek, ahogy én is, hogy inspirációt adtam egy új darab születéséhez. Erre törekszünk egyébként mindannyian minden hangversenyen: hogy inspiráljuk a zenésztársakat és a publikumot. R. Zs.

Felhívás a Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi tagságára való jelentkezésre

A Magyar Művészeti Akadémia közgyűlésének kezdeményezésére 2014. március 1-jétől módosult a Magyar Művészeti Akadémiáról szóló 2011. évi CIX. törvény: a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagi személyi köre a nem akadémikus köztestületi tagság bevezetésével – jogi értelemben – jelentősen kiszélesedett. A Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi tagságára jelentkezve felvételét kérheti, aki DLA fokozattal vagy a köztestület alapszabályának 2. mellékletében meghatározott hazai művészeti szakmai elismeréssel – az alapszabály melléklete [38. oldal] a www.mma.hu honlapon elérhető – vagy külföldi szakmai elismeréssel rendelkezik.

A köztestület 2017. január 2. napjától ismételten biztosítja a nem akadémikus köztestületi tagságra felvételi kérelem benyújtását; a benyújtáshoz szükséges formanyomtatvány és adatkezelési nyilatkozat a köztestület honlapjáról (www.mma.hu) letölthető. A felvételi kérelmet – kizárólag postai úton, tértivevényes küldeményként, 2017. február 3-ig történő postára adás mellett – a Magyar Művészeti Akadémia Titkárságának címére (1368 Budapest, Pf. 242) kell beküldeni.

Kocsis-mozaik

2015 nyarán a Bartók Új Sorozat részeként Kocsis Zoltán stúdiófelvételt készített a Nemzeti Énekkarral Bartók kórusműveiből. Hanglemezzre került a Négy magyar népdal, az összes férfikar, a román nyelvű nőikarok. A munkafolyamat nagy hatással volt a kórusra, a felvétel egészen különleges hangulatban zajlott. Dóri Eszter, Kristófi Ágnes, Saárossy Csilla, Silló Katalin és Mukli Gyula visszaemlékezésének képkockáiból áll össze az a mozaik, amely megpróbálja megragadni a felvétel születésének megismételhetetlen pillanatait.

„Az a néhány nap, amit eltöltöttünk Diósdon a stúdióban, olyan volt, mintha beiratkoztunk volna drága pénzen egy Bartók kurzusra, amit Kocsis Zoltán tart. Nem is magának a felvételnek köszönhetjük ezt az élményt; hiszen előzőleg sokat dolgoztunk már együtt, de olyan mély műhelymunkában még sosem volt részünk vele, mint amilyen ez volt. Napokon keresztül össze voltunk zárva, napi hat órában vettük fel az anyagot.”

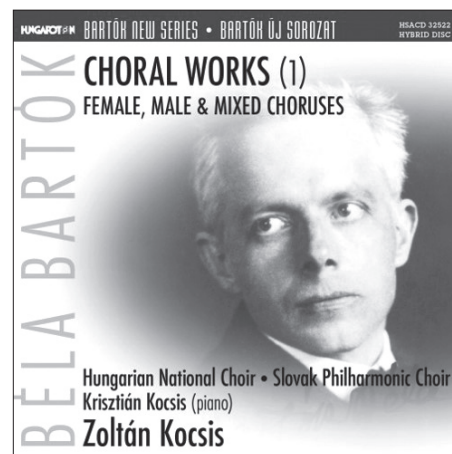
„Kicsit aggódva indultunk neki: vajon a felkészülés elég volt-e ahhoz, amit ő gondol? Mi lesz, ha nem lesz elégedett velünk? A Négy magyar népdal repertoárdarabunk, jól tudjuk, de ebben a műfajban még nem dolgoztunk együtt. Kíséret nélküli darab, ráadásul népdalszerű – ez egy családi együttlét, teljesen más, mint egy zenekari darab. Ha az elején elromlik közöttünk a légkör, akkor rettenetes, hogy mi vár ránk egy héten keresztül. Ehhez képest egy óriási megnyugvás következett: olyan egyértelmű volt minden jelzése, hogy ezek a kétélyek, aggodalmak egy pillanat alatt szertefoszlottak. Rögtön helyére került minden; adta magát a részlet, mi milyen legyen. Ez belőle jött, ő hozta ki belőlünk: minden bizonytalanság, félelem megszűnt. Máshogy dolgozott velünk, mint előzőleg bármikor. Nagy bizalmat és lelkes, támogató hozzáállást éreztünk.”

„Egy olyan oldalát ismertük meg akkor Kocsisnak, ami a legnagyobbak közé emelte őt mindig is. Az igényesség persze nem volt számunkra újdonság, az nála egy megszokott dolog. Én nagyon szeretem a Négy magyar népdalt, sokakkal énekeltem. Meglehetősen nehéz az első két tétel szövegszerűsége; tartottam tőle, hogy hogyan tartja majd egyben. Jól tudtuk a darabot, mégis: rengeteg újdonságra jöttem rá abból, ahogy ő hozzányúlt. Hogy milyen szólamokat kell kiemelni, hogyan frazeáljuk a szöveget. Utánanézett, a dalok honnan erednek, mutatott akkordokat, helyeket, én pedig úgy

éreztem, mintha akkor tanultam volna meg az egyébként kívülről tudott darabot! Olyan részleteket, olyan finomságokat mutatott meg nekünk a művekben, amikről azt sem tudtuk, hogy benne vannak, amiket addig nem is mertünk elképzelni – vajon lehet úgy csinálni? És mivel ő úgy kérte, hát elénekeltük. Katartikus volt az élmény: tényleg, ez ilyen! Teljesen más megvilágításba kerültek a tételek. Ezek a Bartókok annyira nehezek, hogy mindig újra elő kell venni őket. Nem lehet koncert előtt csak előkapni. De Kocsis nem elégedett meg a felelevenítéssel: egészen újraértelmezte, és az első pillanattól egészében látta őket.”

„Sokat foglalkozott a szövegszerűséggel. Nem arra törekedett, hogy a népdal eredeti formájában szólaljon meg – ahogy azt az adatközlő interpretálta –, hanem a klasszikus zenei hangzás dominált, mégis népdalszerű lett a megszólaltatás. Nem félt beletenni a népies kurjongatásokat, nagyon ízesre vette az előadást. Az első két tétel tragikus történet. A szólamok arányának beállítása aprólékos munka volt, Kocsis hihetetlen újdonságokat mutatott ebben is. Leült a zongorához, és megmutatta például a díszítéseknek a sebességét. Ahogy ő azt a darabokban is játssza; lassabban indul, aztán beleszalad. Nem hagyta, hogy ragadjanak ezek az ornamentelek, hogy egyenletek vagy lassúak maradjanak, hanem felpörgette és beszédyszerűvé tette az egészet. Nem tudtuk megcsinálni rögtön, mert ehhez sokan vagyunk egy szólamban. Nehéz egy díszítésnek egyszerre szólnia, egy színben szólnia, de végül annyira együtt gondolkodtunk, hogy sikerült! Valószínűleg azért, mert könnyedséget kért, egy vékonyabb, áttetsző hangzást helyezett előtérbe.”

„A munka során otthon érezte magát közöttünk. Most először éreztük azt, hogy ugyanúgy hozzá tartozunk, mint a zenekar; jókedvű volt, kimeríthetetlen energiákkal.

Figyelt ránk, a fáradás esetén inkább szünetet adott, de azt elvárta, hogy a felvétel idején maximálisan koncentráljunk. Rá tudott állni a munkatempónkra. Sose volt ilyen közeli partnerségünk, kapcsolatunk. Reggeltől estig együtt lélegeztünk vele. Az az ájult tisztelet, amit az ember gyerekként érez egy kiemelkedően tehetséges kortársa iránt – édes Istenem, hogy lehet ilyet tudni, ez varázslat; ez bennem megmaradt. Ebből váltani partneri viszonyra, megérezni az elfogadást – óriási élmény volt.”

„A mű elején van egy alt szóló. Nagyon kíváncsi voltam, hogy ez vajon milyen lesz? Kocsis Zoltán teljes mértékben, szinte megszállott módon követte a bartóki utasításokat; akkor mi fog történni ott, ahol szövegszerű szabadságra van szükség? Most mi is megtapasztaltuk, amit a szólisták mondtak róla: egy ilyen helyzetben teljesen háttérbe tud vonulni, és átadja az énekeseknek a teret. Ezért ott megszületett a parlando rubato úgy, ahogy az ember lélegzik, teljesen természetesen. Nem akart belenyúlni, és ez nagy megnyugvás volt. A bízalommal, a szabadsággal úgy megalapozta a részlet hangulatát, olyan elégedett volt, hogy nem is kellett irányítani minket, csak elindítani a frázist és az magától létrejött.”

„Persze szigorú volt, mert a zenéből nem engedett, de azon belül olyan szabadsággal

kezelte azt, hogy mit lehet és mit nem, hogy az minden elképzelést felülmúlt. A zene meg kell, hogy szülessen, minden dalmának szólnia kell valamiről; ebben nem ismert könyörületet. De abban, hogy hogyan jutunk el oda, és a végső megszólalás milyen lesz – akár még jobb is, mint amit eredetileg elképzelt –, abban olyan szabadságot adott nekünk, hogy ott, helyben születtek meg a darabok. Nem preconcepciókkal érkezett, pedig annyira ismerte a művek háttérét, hogy a konkrét hangokról is tudta, melyik miért van leírva. Minden hangnak a helyén kell lennie, jókor és tisztán, ez nem lehetett kérdés, de hogy milyen kifejezőerővel, milyen tartalommal és milyen hangerővel szólal meg az adott pillanatban, az ott formálódott mind.”

„A vokális instrukciókat illetően végig kontrollálta az elképzeléseit a karigazgatóval. Mindig megkérdezte, hogy az egyes részeket hogyan próbáltuk, hogy gondol-

juk: aztán elmondta, ő hogyan képzei. És mindig igaza volt, de azért ott volt benne az a gondolat, hogy ez nem az ő asztala; szívesen kirándul ide, de azért elfogadta a begyakorolt megoldásokat is. A technikai megvalósítást nem akarta meghatározni. Számított arra, hogy mi is inspiráljuk őt. Mást látott meg a darabokban, mint a többiek. Sokan nem mernek elrugaszkodni a tradícióktól, de őt ez nem kötötte meg. Amit jónak gondolt, azt megtartotta; ha pedig máshogy gondolta, akkor máshogy is dirigálta. Amit létrehozott, az hiteles volt. Nagyon meg tudta indokolni, mit miért kér. Ahogy zongorázott, olyan dolgokat mutatott meg, amik alapján mindenki azonnal megértette a saját szerepét; megtalálta a helyét a zenei formátumban is, a hangzásban is. Egy idő után már nem kellett a zongorához ülnie, mert mi voltunk a zongora. Olyan mélyen a zenében gondolkodott, ahol már nem számít a hangszer.”

„Nagyon vártuk a folytatást, és kifejezetten fájlalom, hogy a Cantata Profana már nem került sorra.

Amikor emlékszem erre a felvételre, szinte látom őt magam előtt. Olyan intenzív volt az irányítása a munka során, annyira jelenvaló volt a személye, hogy ez a közelség valahogy nem szűnt meg, sosem került igazán múlt időbe. Mintha most is lenne, sőt: számomra megmaradt, most is van. Nem is biztos, hogy minden percét felfogtam akkor, hogy milyen nagy dolog egy szobában lenni, együtt dolgozni vele.”

„Ez a lemezfelvétel olyan, mint egy fotó: abban a pillanatban a legtökéletesebb Bartók-interpretáció volt. Lehet másképp gondolni, lehet újra értelmezni, máshogy felvenni, de akkor és ott valamitől a legközelebb állt ahhoz, amit Bartók valaha elképzelhetett, amikor papírra vetette ezeket a darabokat, ebben biztos vagyok.”

Mechler Anna

Menni vagy visszajönni?

Fiatal zenészek portréja, akik külföldi munkavállalás után itthon muzsikálnak – II. rész

Az előző lapszámban indult sorozatunk első részében három vonós művész mesélt arról, miért is vágott neki a külföldi éveknek, majd mi ösztönözte arra, hogy az itthoni zenekaroknál tegyen próbát. Ez alkalommal két fuvola- és egy trombitaművész összegzi nemzetközi és magyarországi tapasztalatait. A külföldi képzésben jelentős szerepet kapó zenekari játékról, a próbajátékokra való felkészítésről, az édesanyák félállású muzsikálásáról, valamint a honvágyról, az itthoni összetartó zenei közösségről is beszélnek.

„A szívem mindig itthon maradt”

Az amszterdami Royal Concertgebouw Orchestra két próbajátékán is sikerrel szerepelt. Először tutti, majd első trombitában jutott a döntőbe. A sok-sok jelentkező közül, a három napon keresztül tartó fordulokat követően **Csikota Gergely** szerződéssel lett állandó kíséret, s egy éven keresztül minden pozíciót kipróbálhatott a legendás együttesben. A világ egyik legjobb koncerttermében, a legkiválóbb művészekkel muzsikált. Ennek az időszaknak a végén ismét próbajátékot hirdettek, erre azonban már nem

ment el. A honvágya ugyanis arra ösztökélte, hogy megpróbáljon visszatérni Magyarországra.

Akkor már több külföldi tanulóéven és zenekari munkán volt túl. A budapesti Zenekadémián először Velenczei Tamás, majd Boldoczki Gábor volt a tanára. Három éven keresztül minden esztendőben bejutott az Európai Unió Ifjúsági Szimfonikus Zenekarába, majd a Gustav Mahler Jugendorchester tagjává vált.

Az itthoni lehetőségek hiánya miatt, és mert sokat szeretett volna még tanulni a zenekari játékról, külföldön próbált szerencsét. Sikerrel felvételizett a salzburgi

Mozarteumba, ahol Hans Gansch lett a mestere. Már három hónap elteltével próbajátékot nyert a Münchener Filharmonikusok zenekari akadémiájára. Sok pozíciót kipróbált, 22 évesen el is nyert egy egyéves, helyettesítői állást a Münchener Szimfonikusoknál, és státuszos szólamvezető lett. Nem volt váltója, így évi százhusz koncer-

ten játszott egy szezonban, mindez azonban nagyon komoly zenekari tapasztalatot jelentett számára. A munka mellett végezte párhuzamosan az egyetemet és a zenekari akadémiát.

Abban az időben Lorin Maazel irányította a Filharmonikusokat, de mellette Gustavo Dudamellel, Valery Gergievvel, Zubin Mehtával, Daniel Gattival, Semyon Bychkovval és számos zenei ikonnal dolgozhatott. Eközben folyamatosan járt próbajátékokra, s jöttek is sorban a lehetőségek. Nürnberg, Hamburg, Köln, s a sor végén pedig Amsterdam. De egyre jobban vágyott haza.

„Ha volt egy kis szabadidőm, azonnal utaztam Magyarországra a szeretteim és a hazám miatt, s a szívem mindig itthon maradt. Egyébként is mindig az motoszkált bennem, hogy azt a tudást, amit külföldön megszereztem, itthon szeretném kamatoztatni. De persze úgy akartam hazatérni, hogy otthon is meg tudjak állni a saját lábamon... Amikor hallottam, hogy a Concerto Budapest próbajátékot hirdet, azonnal eljöttem rá. Megnyertem az első váltó trombitát, s elkezdtem itthon játszani. De arra gondoltam, jó lenne még stabilabbá tenni a helyzetemet, így amikor a Rádiózenekarnál volt próbajáték, arra is jelentkeztem. Szintén sikerrel jártam a majd húsz jelentkező közül. Úgy döntöttem, megpróbálom együtt a két társulatot. A Rádiónál teljes állásban vagyok szólamvezető, a Concerto-nál pedig fél státuszban. Nem könnyű ellátni ezt a két feladatkört, rengeteg koncertet, gyakorlást jelent, de nagyon szeretem mind a két együttest. Kiváló kollégákra találtam, nagyon jó a társaság. Persze én is elmondhatom, amit a többiek is említettek, jó itthon lenni, jó a hazámban zenélni. Külföldön kollegiális a viszony, nincsenek olyan barátságok, mint Magyarországon. Szerencsére itthon is remek koncertek hangzanak fel, szóval úgy érzem, hogy jó döntést hoztam.

Az eltelt négy év során nagyon sok mindent kipróbáltam, a külföldi diákéletet, a szerződéses munkát, s azt is, hogy milyen a legjobb zenekarokban játszani. Láttam, hogyan működik ez a ranglétra, miként lehet a legjobb zenekarokba bejutni. Mégis azt érzem, haza kell jönnöm. Nagy öröm volt, hogy a Rádiózenekarral szólistaként is muzsikálhattam, s egyre több hazai együttesbe is hívnak, igyekszem itthon is építeni a kapcsolataimat. Külföldre is visszajárok kisegíteni, de úgy érzem, megtaláltam itthon a helyem...”

„Fontos látni, hogy mi történik máshol”

„Akkor indultam külföldre tanulni, amikor ez még különlegesnek számított – meséli **Varga Fruzsina** – 1999-ben, még a zeneakadémiai diplomám előtt, s aztán párhuzamosan végeztem a budapesti iskolát a münchenivel. Lediplomáztam Pesten is, de közben már több felkérést kaptam. Kisegíttem például a Bajor Rádió Zenekarában és a Müncheneri Kamarazenekarban is. De ezekből az évekből a legjobb élményem talán a zenekari akadémia volt a Müncheneri Operaházban. Nagyon jók voltak azok az esztendők, s rengeteget tanultam. Persze diákként az ember nem a valóságot tapasztalja meg... A szólamtársak kezdtek arra biztatni, hogy kezdjek el próbajátékokra járni. Hát, korábban erről se nagyon hallottam... Mindenesetre lediplomáztam Münchenben, s másnap elmentem egy grazi próbajátékra, ahová azonnal fel is vettek. De nem örültem ennek annyira. Valahogy azt éreztem, hogy az nem az én helyem. A Grazer Philharmonisches Orchester elsősorban operazenekar, tehát ideális helynek látszott, ez volt az első állásom, mégse stimmelt valahogy. De nemcsak én éreztem így, hanem a zenekarból többen fiatalok, úgyhogy az első adandó alkalommal el is jöttünk. Akkor annyira ifjú és bátor voltam, hogy ugrottam a semmibe, szerencsére ebben a családom is támogatott – és átköltöztem Bécsbe. Következett egy folyamatos utazgatással teli időszak, két éven keresztül szabadúszóként mindenütt kisegítettem. Nagyon nagy szerencsém volt, hiszen sikerült a Bécsi Filharmonikusokkal is játszanom,

muzsikálhattam a Staatsoperben is. Felejtethetetlen koncertek, előadások voltak, tényleg nagyon sok tapasztalatot szereztem. Münchenbe is visszajártam az operazenekarhoz. De mindebben rettenetesen elfáradtam, a végén már nem élveztem a folytonos úton levést... Néha már azt sem tudtam, hol is lakom. Nagyon gazdag, szép időszak volt, de nagyon elég is volt belőle. Úgy vélem, kell, hogy az ember valahová tartozzon.

Abban az időben hirdetett a Rádiózenekar is próbajátékot. Persze, az akkori – 2006-os – fizetések megdöbbentettek, annyira alacsonyak voltak, az együttes élén azonban Fischer Ádám állt, s az ő személye is nagy vonzerőt jelentett, akárcsak az akkor kezdődött Wagner-sorozatok. Budapesten volt lakásom, itt élt a családom is, ezek szintén fontos érveknek számítottak. Ahogy az szintén, hogy továbbra is vissza tudtam járni külföldre kisegíteni.

Persze a hazai és külföldi helyzet kapcsán szó esik a fizetésekről, a szakmai élményekről. Külföldön is akadnak nem túl sok pénzt fizető társulatok, s itthon is – bár nőtték a bérek –, ma még szintén vannak olyan együttesek, ahol nagyon kevés fizetést vihetnek haza a zenészek... Úgy vélem azonban, ez is inkább arról szól, hogy kihez mi passzol, ki hogyan találja meg a helyét, miben és miért boldog.

Arra persze nem számítottam, hogy aztán olyan hányatott lesz az Rádiózenekar sorsa, s ilyen nehéz évek várnak a zenekarra. De ez annyira jó társaság, olyan összetartó, s rejlik benne valami titokzatos öserő, hogy bármi történik is, ez az együttes összetart, túlél mindent. Örülök, hogy a tagja lehetek!

Akárhányszor útnak indulok – hiszen azért a külföldi kapcsolataim megmaradtak – minden alkalommal az jut az eszembe, hogy jó döntést hoztam több mint egy évtizede, amikor hazajöttem.

Szeretem persze azért ezeket a vendég szerepeket is. Münchenbe, Luxemburgba járok, s azt kell mondjam, ezek a nemzetközi kirándulások hozzájárulnak szakmailag ahhoz, hogy jól érezzem magam itthon. Fontos látni, hogy mi történik máshol. A külföldi fellépéseket követően mindig felfrissülten térek haza. Érdekes egyébként, hogy az ottani kollégák is panaszkodnak már arról, hogy mennyire nehéz mostanában állást találni, s hogy a próbajátékokon már milyen lehetetlen dolgokat kérnek. Ráadásul olyan muzsikus mondja ezt, aki maga is benne van a bírálóbizottságban...

Ami viszont itthon nagyon hiányzik a külföldi létből, az az, hogy ott az édesanyák automatikusan félállásba mehetnek, amíg a

gyermekük tíz-tizenegy éves nem lesz. Ezzel szívesen élnék én is, hiszen a kisfiunk már elmúlt másfél esztendő... Itthon azonban egyelőre csak a gyed mellett dönthettem. Pedig havi egy vagy két koncertet most is szívesen vállalnék, többet azonban nem. “

„Külföldön nagy hangsúlyt fektetnek a zenekari képzésre”

Simon Dávid is tanulni indult külföldre, 2007-ben végzett Budapesten, majd három éven keresztül volt a müncheni főiskola hallgatója a bajor állam ösztöndíjasaként. Ezután további három esztendőn keresztül játszott különböző német zenekarokban. A Münchener Szimfonikusok, a Münchener Rádiózenekar és a Passaui Opera zenekari akadémistája lett sikeres próbajátékai után. Utóbbi együttesnél határozott időre szóló szerződést is kapott, Augsburgban pedig több évig tanított az egyetem zenepedagógiai tanszékén.

Azt meséli, természetesen számára is vonzó volt, hogy magasabbak a külföldi bérek, de azért arról sem szabad elfeledkezni, hogy a fizetések Németországban is széles skálán mozognak, attól függően, hogy A, B vagy C kategóriájú zenekarba kerül valaki. Persze, egy olyan társulatnál, mint a Berliini Filharmonikusok vagy a Bajor Rádió Zenekara, már igazán kimagaslók a bérek.

„Arányaiban nem mondhatom, hogy annyival jobban kerestem külföldön, hiszen az albérlet, a biztosítás nagyon drága. Így amikor hazajöttem, akkor sem éreztem azt, hogy vissza kellett volna vennem az életviteléből.”

Hozzáteszi, fuvolásként azért nincs könnyű dolguk, mert nagyon sokan vannak, a státuszok száma pedig igen kevés. Dávid zeneszerzőként is tevékeny, elsősorban saját hangszerére írt darabokat, a célja ugyanakkor mindig az volt, hogy bekerüljön egy jó zenekarba, ahol nap mint nap kiváló muzsikussal játszhat együtt. A magyarországi tanulmányai után úgy érezte, hogy még tanulnia, fejlődnie kell, ezért ment Németországba, ahol a zenekari képzésre külön hangsúlyt fektetnek.

„Münchenben minden héten órát adott zenekari állásokból a Bajor Rádió szólófuvo-listája és a szolópikolosa. Emellett a közös órák, a szimulált próbajátékok mind a zenekari játékra illetve a próbajátékokra készítettek fel. Teljes mértékben arra koncentráltam, hogy hogyan legyünk minél jobb zenekari zenészek. A legnagyobb

rúbb műveket egyébként is zenekarban játszhatom el. A fuvolairodalom véges, míg zenekarban részese lehetek a zenetörténet legnagyobb csodáinak, és engem ez inspirál. A modern hangszeres képzés mellett jártam egy rövid ideig barokk fuvolára is, amellyel neves német barokk zenekarokban megfordulhattam. Érdekes tapasztalat volt ez is, bár már alig jut rá időm, hogy elővegyem azt a hangszert. Az ott megszerzett tudásomat modern hangszeren próbálom hasznosítani.”

Azt meséli, kedvesek kint a kollégák, és a korrekt kollegiális viszony a jellemző, de talán nincs olyan közvetlen barátkozás, mint itthon. Bár remekül beszél németül, egyfajta távolságtartást tart jellemzőnek, hozzátéve, hogy nem szeret általánosítani. A zenekarok ugyanakkor sokkal nemzetközibbek, a világ minden pontjáról érkeznek muzsikuskok német együttesekbe. Ez betudható a magas béreknek, és annak, hogy rengeteg zenekar van az egész országban.

„Némi távolságot tartanak, aminek megvan az előnye és a hátránya is. Egyébként hullámzó az ember hangulata külföldön. Természetesen nagy befolyással bírnak az emberre a kinti élményei, a szakmai sikerei és kudarcai, a magánélete. Amikor valaki kimegy, az első időszakban azt érzi, hogy ott minden sokkal jobb. Majd eltelik néhány hónap, s már hiányozni kezdenek az itthoni dolgok, ízek. Aztán sikerül beilleszkednie, és talán ez a legfontosabb ahhoz, hogy megint a pozitív érzések váljanak erősebbé. Legálábbis nálam így történt. Néha erőteljesen

rám tört, hogy haza akarok költözni mindenképp, de arra is emlékszem, amikor egy kollégámmal beszélgettem egy próbajátékon Duisburgban, és azt mondtam neki, aligha jövök haza. De aztán végül más irányt vett az életem, azok a bizonyos hullámok másfelé vittek, és öt hónapra rá már itthon voltam a Rádiónál... Nagyon örülök, hogy így történt.”

Simon Dávid Németország több együttesében játszott, a próbajátékokon is sikerrel szerepelt, amikor megtudta, hogy a Rádiózenekar próbajátékot hirdet.

„Nagyon jó együttesnek tartottam mindig, konzis koromban a kakasülőről hallgattam végig az összes hangversenyüket. Éppen itthon töltöttem az augusztust, nagyon jól éreztem magam, s ennek az időszaknak a végén került sor a próbajátékra a Rádióban, ahol szerencsére sikerrel jártam. Három éve vagyok tagja a társulatnak. Remek társaság, nagyon közvetlen, barátságos közösség. A hazai, sokkal kisebb zenész közegben jobban ismerik egymást az emberek, talán így lehetséges, hogy engem is hívtak már szinte valamennyi fővárosi szimfonikus zenekarhoz segíteni. Németország olyan nagy, hogy ott ilyesmire nincs is lehetőség. Nagyon megtisztelő, hogy most is rendszeresen járhatok vissza zenélni, például olyan kiváló együttesbe, mint a Bach Collegium München.

Örülök, hogy így alakult az életem, és nagyon fontosnak tartom, hogy külföldi tapasztalatokat is szerezttem, a zene más aspektusait is megismerhettem, hiszen ez által az ember egész látásmódja is más lesz.” R. Zs.

„A lényeg az elérhető legmagasabb minőség!”

Cikkünk címe nemcsak egy egyszerű közhely jelen esetben, ugyanis Solymosi Tari Emőkével beszélgetve a zenei programok olyan oldalával ismerkedhetünk meg, amelyben a magas minőség átgondolt koncepcióval, a valódi közönség pedig valódi zenével találkozik, és így ténylegesen lehetőséget kap mindenki az értékes művészet élvezetére.

I Miért van szerinted az edukációnak kiemelten fontos szerepe napjainkban?

– Az elmúlt egy-két évtizedben valóban örvendetesen megszorodtak az ilyen típusú hangversenyek, és ez több okra is visszavezethető. Minden zenekar vagy koncertszervező cég belátta, hogy saját jól felfogott érdeke felnevelni a jövő közönségét. (Egyébként a kissé tudálékos edukáció szó helyett természetesebb lenne a közönségnevelés szót használni.) Mi a Zuglói Filharmonia-ban hiszünk abban, hogy a művészetek személységnevelő, harmonizáló, közösségfejlesztő hatása a társadalmat képes magasabb szintre emelni. A kodályi alapelvek alapján magunk is úgy véljük, hogy minden embernek alapvető joga, hogy találkozhasson az értékes művészetekkel. Sajnos a tömegkultúra mindenkire ömlik kérés nélkül is. Ám ahhoz, hogy valaki el tudja dönteni, szeret-e a komoly zenét (jobb híján használjuk most ezt a kifejezést), az operát, a balettet, előbb találkoznia kell vele. Van, amikor a szülő, a nagyszülő is érdeklődik e műfajok iránt, és boldogan viszi magával a gyermeket, unokáját ilyen rendezvényekre, mivel fontosnak tartja, hogy ezek az élmények a gyerek életének is részeivé váljanak. De sajnos az is nagyon gyakori, hogy a szülők a művészetekkel való találkozást nem tudják lehetővé tenni: ők maguk nem érdeklődnek e műfajok iránt, úgy gondolják, hogy nincs ilyesmire idejük, vagy anyagilag nem engedhetik meg maguknak. A Zuglói Filharmonia mindkét esetre kínál magas minőségű, zeneközpontú, de összművészeti programokat.

I Melyek ezek a programok, és milyen módszertani szempontok szerint hoztátok létre őket?

– 1997-ben, vagyis éppen húsz éve kezdtük el a Pastorale sorozatot, amelynek ötletem-

bere, szerkesztő-műsorvezetője én vagyok, és amit elsősorban családoknak szánunk. Amikor Záborszky Kálmán, a Zuglói Filharmonia művészeti vezetője kezdeményezte ezt a sorozatot, az első pillanattól összművészeti programban gondolkodott. Az nyilvánvaló volt, hogy a zene, mégpedig a szimfonikus zenekari zene kapja a központi szerepet, de ehhez szorosan kapcsolódnak filmrészletek, képek vetítése, tánc-, színészi és bábszínészi produkciók, és persze az ismeretterjesztés. A tanév második felében, február, március, április és május hónapban tartjuk az előadásokat, amelyek rendkívül változatosak; mindig más tematikával várjuk a közönséget. Aki bérletet vesz a négy programra, részese lehet két különböző tematikájú hangversenynek vagy a táncot előtérbe helyező produkciónak, egy „beavató” jellegű mesélős operaelőadásnak, az utolsó, májusi alkalommal pedig egy népzene-néptánc előadásnak.

Hogy a tematikus műsoraink közül néhány különlegesebbet említsek, barangoltunk már skandináv országokban, megismertük Indonézia zene- és tánc kultúráját (az Indonéz Nagykövetség segítségével), megidéz-tük a XIX. századi pest-budai bálakat, vagy éppen a velencei karneválok világát (az utóbbi két program főszereplője a Company Canario Historikus Táncegyüttes volt). Volt kifejezetten középkori zenéből összeállított hangversenyünk, ami merész ötletnek tűnhetett részemről, de az egyik legemlékezetesebb produkciónk lett. Volt, amikor XIV. Lajos korától napjainkig áttekintettük a balett történetét, egy nagyon izgalmas és látványos előadás keretében. Erre a Magyar Táncművészeti Főiskola, amellyel régóta szorosan együttműködünk, összesen nyolcvan táncost hozott a különböző produkciókhoz, amelyeket természetesen a Zuglói Filharmonia Szent István

Solymosi Tari Emőke és Záborszky Kálmán

Király Szimfonikus Zenekara kísért. Idén márciusban is lesz egy nagyszabású előadásunk, amely A menüettől a marosszéki táncokig címet viseli, és amelyen azt mutatjuk be, hogy a különféle táncok milyen hatással voltak a zenetörténetre. Voltak természetesen olyan koncertjeink is, amelyeken egy-egy zeneszerző (például Haydn, Liszt, Chopin, Bartók) életét és műveit vittük közelebb a közönséghez (idén februárban például a 250 éve elhunyt Telemannra emlékezünk egy vígoperájával, egy komikus kantátájával és két hangszeres művével), vagy egy-egy zenei műfajt, formát (például a variációt, a rondót, vagy éppen a filmzenét) mutattunk be sokrétűen. Előfordult, hogy a meghívott előadóművészek voltak a középpontban, például néhány éve Stuller Gyula, Várdai István és Fülei Balázs alkotott triót, és természetesen játszottak egy tételt Beethoven Hármasszerenyéből is. Rendszeresen tartunk hangszerbemutató koncerteket, de nem a szokásos, didaktikus formában. A mi hangszerbemutató koncertjeink teljes értékű művészi programok a vájt fülű hozzáértők számára is. Hogy csak néhányat említsek, volt már nagy „fagott-shownk”, amelynek Lakatos György és tanítványai voltak a szereplői, volt, hogy a billentyűs hangszereket (orgonát, csembalót, klavichordot, fortepianót, zongorát) mutattuk be Spányi Miklós főszereplésével. Marimba, vibrafon, timpani és társaik cím-

mel Dzsanda Vitalij adott rendkívül színes és sikeres ütőhangszeres koncertet kamarpartnereivel és a szimfonikus zenekarral, táncosok közreműködésével és vetítéssel. Itt nemcsak a kortárs zenéig jutottunk el, de még egy előre megtervezett improvizáció is volt – zenében, táncban. De olyan koncertet is tartottunk, amikor a szimfonikus zenekar felépítésével és a hangszereléssel foglalkoztunk, sőt olyat is, amikor a karmester munkáját mutattuk be, többek között a próbákön felvett rövid filmrészletek levetítésével, interjúkkal, igen színes, a barokktól a legfrissebb kortárs zenéig terjedő műsorral. A három karmester, aki ezen a koncerten vezényelt: Medveczky Ádám, Kocsár Balázs és Záborszky Kálmán volt. Tartottunk olyan hangszerbemutatót, amikor egy vonósműhelyt építettünk fel a színpadon, és a mester és inasa mutatta be, milyen anyagokból és hogyan készül el egy-egy hangszer. Több hangszerbemutató koncerthez rendeztem egy-egy kisfilmet is, például arról, hogyan építenek meg egy orgonát, hogyan készül a tárogató, vagy éppen a cimbalom. Idén áprilisban a cselló és ifjú mestere, a ragyogó Devich Gergely lesz a főszereplő, hallhatja majd őt a közönség szőlóban, kamaraművekben és versenymű szolistájaként egyaránt.

A különleges ötletek egyébként nem elegendők. Nagyon fontos a szerkesztés ritmusa, nekem erre is kialakultak trükkjeim a húszéves praxis, és a már közel 500 koncert során, amit eddig vezettem, és aminek nagy részét saját magam találtam ki. Olyan előadást szerkeszteni és létrehozni, amellyel közönséget akarunk nevelni, amely során be akarunk avatni a művészetek csodavilágába fiatalokat és idősebbeket, meglehetősen összetett feladat, sokkal több dologra

kell figyelemmel lenni, mint amikor zeneértő felnőtteknek állítanak össze egy néhány műből álló hangversenyt.

De hogy folytassam, a Pastorale sorozatban 2003 óta, tehát már 14 éve zenés színházi produkcióink is van minden évben. Az első előadásunk Pergolesi Úrhatnám szolgálója volt, amelynek részeit először különböző rendezői koncepciók alapján mutattunk be, közben a rendezőt, Horváth Zoltánt interjúvoltam a műhelytitkokról, majd a nézők szavazhattak, hogy melyik rendezés szerint mutassuk be a teljes darabot a szünet után. Sokan azért nem vonzódnak az operához, mert nem tudják követni a cselekményt, nem értik a szöveget, zavarja őket, hogy állandóan fel-le nézzenek a kivetített szöveg miatt. Szerettük volna közel vinni ezt a műfajt a gyerekekhez és a zeneileg kevésbé képzett felnőttekhez egyaránt. Így született meg a mesélős operaelőadásunk, amelynek lényege, hogy két órába sűrítve az opera zeneileg legszebb, legfontosabb részei hangzanak el, és a részek között én mesélem a történetet. A szöveget is magam írom meg, irodalmi igénytel. Ilyenkor tehát végképp nem jöhet szóba semmiféle didaktikus szöveg, hiszen a mesélés a művészi produkció része. Így mutattuk be például Mozarttól a Figaro lakodalmát, a Così fan tutót, a Don Giovannit, a Szöktetés a szerájból, a Varázsfuvolát, Rossinitől a Sevillai borbélyt, Donizettitől a Don Pasquálét, a Szerelmi bájitalt, a Csengőt, de még olyan Magyarországon alig hallható darabot is, mint a Viva la mamma. Magyar opera is volt műsoron: Ránki György Pomádé király új ruhája című darabja. Az operaprodukcióinkat mindig Ionel Pantea vagy Horváth Zoltán rendezi.

1999 óta minden májusi előadásunkat az

Állatkertbe költöztettük, kezdetben a Japánkertbe, szabadterre, (ahol különleges élményt jelentett úgy élvezni a Muzsikást, hogy közben csicseregtek a madarak, brekegtek a békák és érezhettük a virágok illatát), később a Varázshegy nevű kiállítótérbe. Ilyenkor mindig valamely nép vagy tájegység zenéjét, táncait, szokásait, népviseletét mutattuk be. Itt is rendkívül színes volt a paletta: többek között dél-amerikai, indiai, skót, ír, görög, bolgár, délszláv, magyar, magyarországi román, felvidéki, erdélyi, moldvai és gyimesi csángó programokat élvezhetett a közönség. Ilyenkor természetesen az adott területek zenéjének és néptáncainak legjobb előadóit hívjuk meg. Volt már vendégünk Sebestyén Márta, Petrás Mária, a Muzsikás, a Vujicsics, a Söndörgő (ez a két délszláv zenét játszó együttes idén újra jön hozzánk), a Tatros Együttes, a Calcutta Trió, Tóth Ildikó és Farkas Zoltán néptáncművészek, a Csillagszemű Táncegyüttes, és még hosszan sorolhatnám.

A jó ötlet, a speciális szerkesztési elvek, a kiváló művészek által történő megvalósítás mellett természetesen nagyon fontos a helyszín. Eddig a Pastorale sorozat négy programjából hármat mindig a Zuglói Zeneház 300 személyes, kiváló akusztikájú nagytermében tartottunk. Ez a terem nagyszerűen variálható, színházi világítástechnika van, stúdió, ahonnan szívét-lelkét beleadó technikus irányítja a vetítést, a világítást. A negyedik program pedig, ahogyan említettem, 17 éven át az Állatkertben volt. 2016-ban nagy változás történt. Ekkor ugyanis a Magyar Művészeti Akadémia, amelynek a közönségnevelés, a művészetek társadalomépítő hatásának érvényre juttatása szintén fontos célkitűzése, a Pastora-

„Színház az egész világ” – Felfedezőúton

A Zuglói Filharmonikusok összművészeti előadása a zuglói felső tagozatos általános iskolások és gimnazisták számára

A helyszín a Columbus utcai Szent István Zeneház nagyterme volt, ahol 2016. november végén „Színház az egész világ” címmel Shakespeare műveiből izgalmas válogatást és impressziókat kaphattak a jelenlevők. Nem könnyű versenyre kelni a friss és gyors információ áramlással, és valóban nehéz kérdés, hogyan lehet fogyasztathatóvá tenni a klasszikus kultúrát, mert az arról folyó vita hamar irreleváns lesz, hogy

probléma-e, ha egy gyerek nem ismeri a Shakespeare interpretációkat, ha az alapállás az, hogy nem olvas, nem hallgat komolyzenét, nem jár színházba és így tovább. Megfelelő érzékkel Solymosi Tari Emőke egy könnyen fogyasztható, de cseppet sem könnyed műsort rakott össze, figyelve az internet generáció azon igényére, hogy lehetőleg a látottak és hallottak izgalmasak és érdekfeszítők legyenek egyszerre.

Így kezdődött a körülbelül ötven perces program Zeffirelli Rómeó és Júlia filmjének egyik jelenetével, majd a műsorvezető a felvezetésében azt is elmondta, hogy a négyszáz éves Shakespeare-re emlékezünk. A cél nem egy rendhagyó irodalom óra, hanem a Shakespeare által ihletett mesterművek bemutatása, és a filmjelenetet rögtön követte is Gounod operája, Júlia áriájával. Közben kivetítőn volt olvasható a rondó

le-sorozat társrendezőjévé vált, így tavaly óta mind a négy program a Pesti Vigadó patinás dísztermében kap otthont. Az első Vigadó-beli sorozatunk akkora siker volt, hogy a szombati és vasárnapi két-két előadás után bőven megtelt volna a terem harmadszor is. Az összes pótshéket be kellett vinni a terembe. A közönségből sokan odajöttek hozzánk, vagy levelet írtak, és a legnagyobb lelkesedéssel és elismeréssel nyilatkoztak az előadásokról.

Húsz éve bízott meg Záborszky Kálmán a Pastorale szerkesztésével és vezetésével, és azóta a teljes bizalom légkörében dolgozhatom, ami persze szárnyakat ad. Ezért nem tudok eléggé hálás lenni. Természetesen mindent megbeszélünk, rendszeresen értekezünk a programok kialakítása során. Az alapötlet kitalálása, a szerkesztés, a képanyag összeállítása, a szövegírás az én feladatom, és persze a műsorvezetés is, amin nagyon sok múlik, hiszen a műsorvezető alapvetően meghatározza az előadás hangulatát. A vetített képanyagot nagy gondalal válogatom össze. Nálunk ez nem öncélú dolog, nem azért csináljuk, mert ez manapság „trendi”, hanem azért, mert ezzel rengeteg plusz információt lehet átadni, segíteni lehet a zeneművek hangulatának megteremtését. A művészekkel folytatott rövid beszélgetések is fontosak, hiszen így a közönség közelebb kerül hozzájuk. Nagyszerű az is, hogy a Zuglói Filharmóniánál mindenki belead anyait-apait, tehát mindenki érzi, tudja, hogy egy missziót végzünk. Záborszky Kálmán mellett a Szent István Király Szimfonikus Zenekart két kiváló karmester, Ménesi Gergely és Horváth Gábor vezényli. Nagy öröm, amikor a szólisták a saját volt növendékeink, így például a sorozatban többször fellépett

már a zseniális Berecz Mihály zongorista, vagy említhetném Bíró Zsófia fuvalaművészt, Vecsey Gyulát, a kitűnő buffo-bariton. A legtöbb előadásunk része a balett, a néptánc, a historikus tánc, a modern tánc. Nagyszerű az együttműködésünk a szintén zuglói, nemzetközileg is elismert Magyar Táncművészeti Főiskolával. Szakály György rektor és Schanda Beáta művészeti menedzser ideális partnerek. Eddig a 20 év alatt összesen körülbelül 220, saját ötleten alapuló programunk volt. Az alapelvünk kezdetektől fogva az, hogy a program minden generációnak szóljon. Olyan előadásokat hozunk létre, amelyek a hat-hétéves gyerekektől a nyugdíjas nézőkig minden korosztálynak élvezetet jelenthetnek.

■ A Pastorale mellett a Felfedezőúton című sorozat egy kicsit más típusú koncepció mentén halad. Hogyan indult ez a program?

– A Felfedezőúton sorozatunk 2011-ben indult, tehát jóval fiatalabb, mint a Pastorale, és az is tény, hogy ezt a hatalmas vállalkozást a Pastorale sorozattal szerzett tapasztalataink nélkül nem tudtuk volna elindítani. Kiindulópontja az volt, hogy Záborszky Kálmán szembesült azzal a statisztikával, hogy a mai magyar gyerekeknek csak 1%-a jut el a családjával koncertre, operába, színházba. Megdöbbenve ettől az adattól ő maga is készített egy felmérést Zuglóban, ami az országoshoz képest jobb, de azért még mindig eléggé lesújtó, 4%-os eredményt hozott. A feladat világos volt számára: a szociokulturális háttértől függetlenül minden zuglói gyereknek és fiatalnak meg kell adni a lehetőséget az értékes művészetekkel való találkozásra. 2011 novemberében indult el ez a sorozat, szín-

tén az én szerkesztésében és műsorvezetésével. Összel mindig a 10-től 18 évesek kapnak egy összművészeti programot, márciusban pedig az 5-től 10 éves óvodások, illetve kisiskolások. Ezekre a 45-50 perces programokra tehát minden zuglói gyerek és diák eljut, ingyenesen, iskolaidőben. Ahhoz, hogy egy-egy korosztály valamennyi tagja el tudjon jönni, mindkét előadásból tizennyolcat kell tartanunk, ez tehát évente harminchat előadás. Az éves látogatószám 11 és 12 ezer között van. Nemsokára megtartjuk a 200. ilyen programunkat, így elmondhatom, hogy a Felfedezőúton is egy igazi sikersorozat. Azt gondolom, hogy a zuglói önkormányzat is büszke erre az egyedülálló programra. Nagy öröm számunkra, hogy politikai színezettől függetlenül az önkormányzat a kezdettől támogatja a Felfedezőúton sorozatot, s ezáltal a kerület gyerekeinek, diákjainak művészeti nevelését. Fontos, hogy mindez nem a tornatermekben történik, hanem egy professzionális helyszínen, a Zuglói Zeneház nagytermében. A gyerekek általában ünneplőben érkeznek, a legteljesebb fegyvellemmel és láthatóan nagy örömmel várják a produkciót. Számítanak arra, hogy ismét valami jó dologban lesz részük, hiszen minden évben jönnek. Mivel 2011-ben indult ez a program, egy akkor 10 éves diák mostanáig már hat különböző tematikájú zenés-táncos-vetítéses-mesélős előadáson vehetett részt! Ennyi előadáson szerzett élmény, öröm egymásra épül és együttesen már változást hoz létre a diák és a művészetek viszonyában. Mi abban hiszünk, hogy ez a program hosszú távon emeli a zuglóiak életminőségét. Persze, az elején nem volt könnyű meggyőzni az igazgatókat, mert aggódtak a kieső ta-

szövege. A zenekart – végig – Horváth Gábor, a Gödöllői Szimfonikusok karmestere vezényelte úgy, mintha egy MŰPA-ban rendezett koncerten lépett volna fel. Az esemény Prokofjevvel, majd Csajkovszkijjal folytatódott, ahol Rómeó és Júlia pas de deux-jét két balett hallgató előadásában láthattuk csodálatos zene kíséretében, Harangozó Gyula régi koreográfiájával.

A két veronai nemesből is meghallgathattunk egy dalt, az an Sylvia című Schubert-től, melynek szövege szintén a kivetítőn volt kísérhető, és Szabó Magda fordítását ismerhettük fel benne.

Nemcsak az irodalom, a zene és a tánc, hanem a festészet is helyet kapott, és a kivetítőn, amikor nem éppen az aktuális

dallam szövegét olvashattuk, Shakespeare drámáihoz kapcsolódó festmények és fotók váltották egymást, Hebert Lambert-től, William Blake-től vagy éppen Henry Howardtól.

Színházba is eljutottunk, Solymosi Tari Emőke átvételében felvillantotta a Globe épületének különös történetét is, és belenézhattunk egy 1967-es Szentivánéji álomba a Madách színházból Ádám Ottó rendezésében. Innen már nem nagy ugrás Debussy és a prelűdök, amelyből Puck táncát Pellett Sebestyén fiatal tehetséges zongorista előadásában hallhattuk. Nem maradt ki Mendelsshon Bartholdy Szentivánéji álom kísé-
rózenéje sem Arany János fordításával, ami mai szemmel nagyon kedvesen hat:

Philoméla dalabáj
Zengje lágyan: lullabáj
Semmi bú
Semmi báj
Asszonyunkra itt ne szállj,
Jó'tszakát, lullabáj.

Végül, hogy az igazán populáris darabok se maradjanak ki, Mendelsshon Nászindulóját hallhattuk a balett előadás egy jelenetével, amelyet Szakály György álmodott újra. Vélhetően ez az összművészeti előadás nemcsak Shakespeare-t, hanem interpretációit is közelebb vitte a fiatalokhoz, és talán érdemes azt is végiggondolni, hogy a még frissebb film- és színházi változatok is megérinthetik a kamaszokat.

Szekeres Nikolett

nórák miatt. De már az első programunkkal csatát nyertünk: minden igazgató és tanár látta, hogy a diákok így összehasonlíthatatlanul többet kapnak, mint amennyit az elmaradt tanórák miatt veszítenek. Nem véletlen, hogy a kerület ifjúságát kor szerint két csoportra osztottuk (5-től 10 évesek és 10-től 18 évesek), hiszen egészen máshogy kell e korosztályokhoz közelíteni. Az óvodásoknak és kisiskolásoknak a zene, tánc, vetítés mellett műsorvezető társamnak, a kitűnő népzeneész Szerényi Bélának köszönhetően a különböző népi játékokban való aktív részvétel lehetőségét is nyújtani tudjuk, és ezt nagyon élvezik a gyerekek. Természetesen a népi játékokat úgy választjuk ki, hogy szorosan kapcsolódjanak a bemutatott zeneművek, táncprodukciók tematikájához. Mind a kicsiknél, mind a nagyoknál törekszünk arra, hogy a lehető legtöbb művészeti ágat megjelenítsük: így például néha elhangzik egy vers, kivetítünk festményeket, épületeket, bejátszunk filmrészleteket... Az igazi csoda persze az élő zene és a tánc. A hozzánk látogató gyerekek döntő többsége egészen biztosan nálunk lát életében először szimfonikus zenekart és balettet! Komoly feladat egy olyan nézőközönséget lekötni, amelyik 300 izgó-mozgó kisgyerekből, vagy 300 kamaszból áll, alig néhány fáradt pedagógus kíséretében. És 2011 óta a varázslat mindig megtörtént, minden előadásunk hatalmas siker volt, a gyerekek hosszan tapsolnak, beírnak az emlékkönyvünkbe, levelet írnak nekünk, lerajzolják az élményeiket.

■ Mi az, ami egy külső szemlélőnek eszébe sem jut egy-egy produkció kapcsán?

– Ó, sok ilyesmi van. Ahhoz például, hogy az ifjú balettművészek táncolni tudjanak a reggel 8:30-kor kezdődő első előadáson, már 7 óra körül kezdenek melegíteni. Utána öltöznek, sminkelnek... Vagy gondoljon bele valaki, mit jelent egy zenekarnak ugyanazt a programot egy bő hét leforgása alatt 18-szor ugyanolyan odaadással eljátszani! Vagy egy egészen más példa: ahhoz, hogy amikor megérkezik egyszerre a 300 óvodás és kisiskolás, és le kell vennie a kabátját, biztosítani kell olyan állványokat, amelyeken a ruhaakasztók kellően alacsonyra vannak szerelve. A távozó és az újonnan érkező 300-300 fős diáksereget külön útvonalon kell érkeztetni, illetve kiengedni az épületből, hogy ne legyen keveredés. Mondanom sem kell, a rendezvény-szervezőknek, a szervezésben résztvevő segítőinknek, de még a takarítónőknek is hibátlanul kell dolgozni ahhoz, hogy egy ilyen nagyszabású akció megvalósulhasson. 2017 márciusában például szerdától szerdáig, vagyis mindössze 8 nap leforgása alatt fogunk 18 koncertet tartani 6000 kisgyerekeknek.

■ Mit gondolsz összességében az ifjúsági edukációs programokról és arról, hogy nincs módszertani könyv, vagy ha úgy jobban tetszik, módszertani ötlettár?

– Örülök, hogy egyre több ilyen program van, de az is biztos, hogy a mennyiségi növekedéssel a programok felhígulása is

együtt járhat. Nekem mindig fáj, amikor azt látom, hogy a gyerekeknek, diákoknak szánt programokat hakinak tekintik, hogy nincsenek igazán gondosan előkészítve, vagy hogy nincs bennük fantázia... Az országból már több helyről kérdezték, nem lehetne-e a Felfedezőúton sorozatot utaztatni, mert mennyire jó lenne, ha ezt mások is láthatnák, nemcsak a zuglóiak. Ennek mi is örülnénk, de ez nagyon komoly szervezést és anyagi ráfordítást igényel, hiszen nagy létszámú előadó apparátusról van szó. Én azt gondolom, az is jó megoldás lehet, ha mindenütt megkeresik a helyi erőket, a lelkes és hozzáértő embereket, és megpróbálnak nívós programokat összeállítani a gyerekeknek, diákoknak, családoknak a helyi adottságoknak megfelelően. Mindenki azzal tud hatást elérni, ha azt csinálja, amiben ő különösen tehetséges. Nagyon fontos, hogy ezeket a programokat komoly előkészületek előzzék meg, lényeges az infrastrukturális háttér megteremtése is. A lényeg az elérhető legmagasabb minőség, hiszen csak így történhet meg a varázslat! Egy módszertani ötlettár pedig nagyon hasznos lenne, hiszen sokaknak segíthetne. A jó gyakorlatok tanulmányozása tehát előre vihetné az ügyet. Alapvetően a művészi elhivatottság, a szakmai igényesség, a lelkesedés, a fantázia, no és persze a kellő idő- és energiaráfordítás számít. Ahogy Kodály is mondta: a gyerekeknek csak a legjobb elég jó.

Szekeres Nikolett

„Akkoriban itthon azt sem tudták, mi az a menedzsmen”

Képzés az impresszálásról, a hangversenyrendezésről, a lemezkiadásról

Több mint negyedszázaddal ezelőtt indult el a Zeneakadémián az első zenei menedzser tanszak, Strém Kálmán és Klenjánszky Tamás kezdeményezésére. Ők ugyanis pontosan látták, hogy az állami monopóliumokra épülő rendszer hamarosan összeomlik, s erre a hivatásra meg kellene tanítani egy generációt... Majd tizenöt évvel később lett folytatás, Retkes Attila vezetésével. A zenetörténész, közgazdász, kulturális szakember azt mondja, a pályakezdő diplomás művészek többsége még ma sincs tisztában a saját karrierépítés lehetőségeivel, korlátaival. A Zeneakadémián arra törek-szenek, hogy a hallgatók számára közvetlenül is hasznosítható tudást adjanak, s a legfelkészültebb vendégelőadók nyújtsanak tájékoztatást az impresszálásról, a fesztiválrendezésről vagy a lemezkiadásról.

I *Hogyan indult 1991-ben a komolyzenei profilú menedzser szak a Zeneakadémián? Ismerte ennek az előzményeit?*

– Akkoriban én mindössze 19 éves voltam, másodéves zenetudományi szakos hallgató, s még fogalmam sem volt az előzményekről, nem láttam át a folyamatokat. Utólag rak-tam össze a mozaikkockákat – amikor (17 évvel később) már magam is tanítani kezdtem. Közvetlenül a rendszerváltás után két kiváló zenei menedzser, Klenjánszky Tamás és Strém Kálmán felismerte, hogy a korábbi, állami monopóliumokra épülő zenei intézményrendszer (Országos Filharmónia, Interkoncert, Magyar Hanglemezgyártó Vállalat) pillanatokon belül összeomlik, és nincs helyette semmi... A régi, két világhá-ború közötti struktúrához nem lehetett visszanyúlni, a nyugat-európai gyakorlatot sem lehetett automatikusan átvenni, mert a magyar kulturális élet szereplői azt sem tudták, hogy mi az a menedzsmen. Strém és Klenjánszky ezért találta ki, hogy az új generációt, a zeneakadémistákat kellene meg-tanítani erre a szakmára. Posztgraduális képzésként hirdették meg – az utcáról nem lehetett jelentkezni, csak zenei diplomával. Így indult Magyarországon először zenei menedzserképzés. Érdekes, hogy ugyane-ben az időben, hasonló megfontolásból egy RTV zenei rendező-szerkesztő szak is indult a Zeneakadémián, aminek megszervezésére Erkel Tibort és Szirányi Jánost kérték fel. Ennek a képzésnek én is hallgatója lettem, a muzikológia mellett másoddiplomát szereztem, így kerültem közelebb a médiához, kezdtem el rádiózni. Sajnálatosnak tartom, hogy 1994-ben mindkét posztgraduális tanszak megszűnt.

I *Mi volt ennek az oka?*

– Azt, hogy a Zeneakadémia akkori vezetése nem ismerte fel ennek jelentőségét, egy-általán nem hiszem. Inkább adminisztratív akadályokra gondolok – ne feledjük, hogy még a bolognai rendszer előtt, egy nagyon merev intézményi struktúrában tanultunk, dolgoztunk.

I *A folytatásra pedig 14 évet kellett várni... De akkor már az Ön irányításával kelt új*

életre a képzés. Miért került azonban a Jazz Tanszékhez?

– A zenei menedzsmen nem önálló tan-szakként, hanem egy szabadon választható tantárgyként, kicsit búvópatak-szerűen in-dult újra a Zeneakadémián 2008-ban. Erre az intézmény hallgatói közül bárki jelent-kezhett, vagyis klasszikus zenei, jazz és népzenei tanszakokról is, valamint BA, MA, DLA és PhD hallgatók egyaránt. Ek-kor már a zenetudomány és az RTV zenei rendező mellett közgazdász diplomával, Master of Business Administration (MBA) képzettséggel is rendelkeztem –tréfásan azt szoktam mondani, hogy a zenetudósok között én vagyok a legjobb közgazdász, a közgazdászok között pedig a legjobb muzi-kológus. Talán ezért tűntem alkalmasnak a feladatra. Egyszerűen azért került a kép-zés a Jazz Tanszék szervezeti keretei közé, mert Binder Károly tanszékvezető mutatta a legnagyobb nyitottságot iránta, s ő fo-gadtatta el a Szenátussal, hogy újra legyen ilyen képzés.

I *Mi a képzés menete, s milyen a tantárgyi struktúrája?*

– A Zenei menedzsmen tantárgy oktatá-sának célja, hogy a Liszt Ferenc Zenemű-vészeti Egyetem hallgatóit megismertesse azzal a társadalmi, jogi és gazdasági kör-nyezettel, illetve azzal az intézményrend-szerrel, amelynek keretei között előadómű-vészi/alkotóművészi pályájukat folytatni fogják. Sőt: ha az élet úgy hozza és kívánja, akkor ők maguk is képesek legyenek zenei intézményeket vagy produkciókat mene-dzselni. Tapasztalatok szerint a pályakezdő diplomás zeneművészek többsége még most, 27 évvel a rendszerváltás után sincs tisztában a saját „karrierépítési” lehetősége-ivel és korlátaival, a zenei menedzsmen alapvető feladataival és egyes részterületei-vel (például impresszálás, koncertrendezés, hanglemezkiadás, produkciós feladatok). Az Akadémián a társadalmi, jogi és gazda-sági környezet, illetve az intézményrend-szer bemutatása nem korlátozódik Magyar-oroszra, hanem az Európai Uniót kezelő földrajzi-közigazgatási egységként, ezen belül ismertette a magyar sajátosságokat. A

ELSŐ A MENEDZSERI SZEMLÉLET

A Werk Akadémia komolyzenei menedzser képzést indít februárban, amelynek szakmai vezetője Meczner Vera, a Gradus Művészügynökség vezetője, s előadói között megtalálni Zimányi Zsófiát, Gedényi Ildikót, Bíró Csillát, Erdődy Orsolyát, Peller Mariant, Körner Tamást, Horváth Zsoltot és Kovács Gézát is.

Balogh Máté, a kortársPROs Kft. ügyvezetője szerint, aki egyébként a Werk Akadémia PR és kommunikációs ügyeiért is felel, ennél a féléves képzésnél a menedzseri szemlélet az első. Olyan hallgatókat igyekeznek kiválasztani, akik a brandépítés, a marketing terén valamilyen tapasztalatokkal rendelkeznek, s akár közgazdász, jogi vagy marketinges végzettséggel, gondolkodással bírnak. A féléves képzés során a jelentkezők megismerhetik a komolyzenei menedzsment, a sajtó, a marketing, a szerzői

jog, a produkció- és koncertszervezés alapjait, a zenekari menedzsment és zenekari ügyvezetés irányait, a klasszikus zenében rejlő piaci import lehetőségeit, a hatékony pályázatírási és szponzorációs megoldásokat. A hallgatók a heti két iskolai alkalmon túl több, a hazai klasszikus zene meghatározó helyszínén folyó gyakorlati órán vehetnek részt, ahol első kézből tapasztalhatják meg a koncertek szervezésének metódusait. A felnőttképzés végén pedig egy teljes hangversenyt kell maguknak megszervezniük, s a végzettségükről oklevelet is átvehetnek.

A Werk Akadémián már évek óta folyik sikerrel színházi, könnyűzenei és képzőművészeti menedzser képzés, s azért döntöttek úgy, hogy most a komolyzenei szakot is elindítják, mert úgy vélik, hogy ezen a területen erősen érzékelhető a szakmai hiány.

mára közvetlenül is hasznosítható tudást adjunk.

I Kik azok, akik ezeket az ismereteket megtanítják a növendékeknek?

– Egyáltalán nem gondolom, hogy én lennék Magyarország legjobb zenei menedzsere – nekem egyfajta koordinátori szerepem van. Az egyes részterületekhez mindig igyekszem a legjobb szakembereket meghívni, akik legalább 1, legfeljebb 3 előadást tartanak az adott témában. Az állandó vendég-előadói kör, akik minden kurzuson részt vesznek: Bíró Csilla impresszárió; Igri György, a Filharmónia korábbi igazgatója; Hollós Máté zeneszerző, a Hungaroton vezérigazgatója; Simon Géza Gábor jazztörténész és producer; Turjányi Miklós fesztiváligazgató; Zipernovszky Kornél médiászakember.

I Mikor lesz ismét ilyen képzés?

– A Zeneakadémián azt sajnos nem sikerült elérni, hogy a tárgy újra önálló tanszak legyen; ez egy szabadon választható képzés, melynek elindításáról a Szenátus minden tanévkezdés előtt dönt. Ennek megfelelően azt remélem, hogy 2017 szeptembertől indul majd a következő.

R. Zs.

hallgatók így a zenei menedzsment fogalomkörén belül alapszintű európai integrációs ismeretekhez is jutnak. A képzésben részletesen vizsgáljuk a zenei menedzsment egyes részterületeit: a művész-menedzsmentet (impresszárió), a hangversenyrendezést, a fesztiválrendezést, a hangplemezkiadást. Bemutatjuk a zenei menedzsment háttértevékenységeit (ezek közé tartozik a

stage management, a marketing, a promóció, a merchandising), az értékkeremtő zene és a média viszonyát itthon, valamint az Európai Unióban. A tantárgy a pályázati lehetőségekkel, szponzorációval és mecénatúrával ugyancsak foglalkozik. Az elméleti-alapismereti bevezetés után valamennyi részterületen a gyakorlatra, az esettanulmányokra fókuszálunk, hogy a hallgatók szá-

Zene pénzügyi ellenőrzéssel

Petra Schneidewind közgazdász a kulturális ágazatban alkalmazandó egységes kontrolling szószólója

Az interjú készítője: Sven Scherz-Schade

Petra Schneidewind 16 éve szerzett doktori címet „Színházi menedzsmentinformációs rendszer kifejlesztése” témában, ami annak idején a legtöbb kulturális intézmény számára fehér foltnak számított. Ma a Ludwigsburgi Pedagógiai Főiskola kultúrmenedzsment-továbbképzési részlegének vezetője. 2014-ben részt vett a „Forum Theater-Controlling” elnevezésű munkacsoport életre hívásában, amely a színházaknál és zenekaroknál kontrollinggal foglalkozó vagy kontrollerként dolgozó szakemberek számára biztosít lehetőséget a vélemény- és tapasztalatcserére.

I Németországban a kulturális intézmények intendánsai képzettségüket tekintve gyakran bölcsészek, és a zenekarok vezetői többnyire egykori zenészek. Az életrajzok rendkívül eltérőek, egy pontban azonban egyezniük kellene: szükség volna gazdasági ismeretekre, nem?

– Nem lenne rossz, de csak ritkán fordul elő. Rögtön az elején szeretném azonban tisztázni, hogy vannak alapból jó gazdasági érzékkel ren-

delkező intendánsok és művészek, akiknek van hozzá tehetségük. Mindig igyekszem eloszlatni azt a téveszmét, hogy az üzemgazdaság valami különleges dolog. Kontrollinggal bárki foglalkozhat, aki ismeri a számolási alpműveleteket, és józan paraszti ésszel bír... és jól kommunikál. Nem ragaszkodnék ahhoz, hogy egy leendő intendáns például feltétlenül rendelkezzen üzemgazdász képesítéssel.

I Van lehetősége annak kulturális kontrollingot tanulni, akinek nincs gazdasági vénája, vagy nem bízik abban, hogy van neki?

– Ezt ilyen formában sehol nem oktatják. Náunk Ludwigsburgban például van mesterképzés kulturális menedzsment szakirányban, ahol a kontrolling és az üzemgazdasági számvitel kötelező tárgyak. Ezeket két féléven át oktatjuk, és vizsgát kell tenni belőlük. De ez a kép-

zés korántsem olyan átfogó, mint egy rendes gazdasági képzés. Számomra az a fontos, hogy a diákok megértsék a rendszert, és ezáltal megfelelő elvárásokkal legyenek a kontrolling irányában, hogy optimálisan ki tudják használni a benne rejlő lehetőségeket. Végzőseink a kulturális ágazatban lesznek vezetők, és lesz dolguk a kontrollinggal. Biztosítani szeretném, hogy később, amikor pénzügyi könyveléssel foglalkoznak, és könyvelőjükkkel beszélnek, ne legyenek lerázhatók a tipikus „nem lehetséges” vagy „sosem csináltuk úgy” reakciókkal. A kulturális intézményeket vezető embereknek tudniuk kell értelmezni a mérlegeket és költségvetési terveket, illetve tudniuk kell, mit lehet várni a kontrollingtól. És szükség esetén, ha még nem működik az adott intézményben, tudniuk kell kialakítani egy kontrollingrendszert.

■ És mi a realitás az önéletrajzok és a kontrolling tekintetében a kulturális ágazatban?

– A legtöbb kulturális intézménynél működik kontrolling. A kérdés gyakran az, milyen a munkakör kialakítása, milyen életrajzzal rendelkeznek azok, akik ezt a feladatot ellátják. Kevés közöttük a közgazdász, aki – mondjuk, mint én – a kulturális menedzsmentre specializálódott volna. Van ilyen is, de nagyon ritka. A beszélgetés elején említett életrajzok a gyakoribbak, noha sokan vannak, akik ilyen vagy olyan kiegészítő képzéseken vesznek részt.

■ A kontrolling egy szolgáltatás. Alapjában véve bárki megbízható vele? Azok is, akik a kulturális intézményt vezetik, vagy külön munkakörnek kell lennie?

– Ideális esetben van a házon belül külön kontrolling munkakör. Egy belső szolgáltatási funkció, amely belső folyamatokat és struktúrákat tár fel. Fontos, hogy a kontrolling az intézménynél dolgozó, a kontrolling szempontjából érintett emberekkel jó viszonyt alakítson ki. A kontrollingfeladatokat ellátó személynek érzékenynek és kommunikatívnak kell lennie. Az információkat össze kell tudni szervezni. A kontrolling egy információs rendszer, ugyanakkor számomra nagy jelentősége van az egységes látásmódnak. Az információk rendelkezésre állnak házon belül, többek között a könyvelés szolgáltatja őket. Ezek az adatok bekerülnek az információs adatbázisba, amelyet tovább kell bővíteni az intendánstól, a sajtókapcsolatokat kezelő és PR tevékenységet folytató munkatárstól, az igazgatóságtól, a művészeti irodától, műszaki osztálytól, pénztártól, bérleti irodától stb. megszerzett adatokkal. Az információs adatbázis felépítése, ápolása és aktualizálása a kontroller feladata, és ehhez kommunikációs módszereket kell kifejlesztenie.

■ Ez egyszerre hangzik egyszerűnek és nehéznek. Alapjában véve minden információ készen áll, csak be kell gyűjteni?

– Az a fontos, hogy mindenhol, legyen szó zenekarról vagy színházról, csak egyetlen egy ilyen adatbázis létezik. Ennek az egynek azonban teljesnek, naprakésznek és bombabiztosnak kell lennie. A menedzsment és a fenntartó minden kérdésére, vagy akár a sajtó kérdéseire is választ kell tudjon adni. Ha valaki meg szeretne tudni valamit, az információs adatbázis megadja az összegyűjtött információk alapján kialakult választ.

■ Van arany középút vagy garantáltan működő minta arra, hogy milyen a tökéletes kontrolling a kulturális intézmények esetében?

– Nem, a zenekarok és kulturális intézmények túl különbözőek ehhez. Alapjában véve minden intézménynek magának kell megtalálnia a saját kontrollingmódszerét. Ami az egyik helyen jól működik, nem feltétlenül ültethető át egy másik intézményre. De ötleteiket minden további nélkül megoszthatják egymással a kontrollerek. Így számos javaslat és impulzus cserélhet gazdát.

■ Mit gondol, a németországi intendánsok értenek eléggé a kontrollinghoz?

– Biztosan nem mindenki. Strukturális problémát jelent gyakran az, hogy az intendánsok szerződése 4-5 évre szól, azt követően elhagyják az intézményt. Egy intézmény és a hozzá tartozó kontrolling egy szilárd struktúra, amely hosszú távon kellene kifejtsen hatását. Az intendánsok cserélődésével újra és újra megtörik ez a kontinuitás. A kontrolling információs adatbázisának folyamatosan rendelkezésre kell állnia. A valóságban azonban minden intendáncserével értékes információk vesznek el. És jön az új vezető, aki mindig újra feltalálja a spanyolviaszt.

■ Az állami intézmények tényleg teljesen másként működnek, mint a gazdasági vállalkozások?

– Nem, annyira nem más a működésük. Munkamegosztáson alapuló folyamatokról van szó, amelyek során a résztvevők terméket, azaz szolgáltatást állítanak elő, egy adott piacot céloznak meg, kommunikálnak. Jelen van a marketing és a disztribúció is.

■ A legnagyobb különbség tehát csak a nyereségközpontúság és a nyereségmaximalálás terén van?

– Igen, és a kontrolling szempontjából ez a két tényező inkább alárendelt szerepet játszik. Sokkal fontosabb, hogy legyen egy megfogalmazott cél, amely a szabályozási és irányítási folyamatok középpontjában áll. Nem kell, hogy ez a cél mindenképp a nyereségmaximalálás legyen, egyébiránt a gazdasági társaságok esetében

sem. Vannak művészi célok, és vannak bizonyos erőforrások. A kontrolling feladata, hogy megadja a választ, hogyan lehet a rendelkezésre álló eszközökkel elérni a művészi célt. Ezek természetesen a minőséget érintő, nehezen mérhető célok. A kulturális intézmények esetében nem elég csak a jelentkező költségeket kimutatni. A kihasználtság és a közönségszám még jól mérhető. De a nyereség a kultúra terén sokkal többet jelent. A sajtóvisszhang, a fesztiválokra szóló esetleges meghívások mind olyan tényezők, amelyeket figyelembe kell venni egy-egy produkció esetében.

■ Említsünk egy konkrét példát. Azt is vizsgálja az operatív kontrolling, hogy mennyire kifizetődő egy próbajáték? Ha például 100 zenekari tag megy el a meghallgatásra, az is „szolgáltatásnak” számít, és pénzben is kifejezhető, nem igaz? Ha a zenekar végül nem az adott pályázó mellett dönt, akkor rengeteg pénz ment el a semmire. A próbajáték komoly lelki megterhelést jelent, ezért a pályázók körében rendkívül népszerűtlen, ráadásul a zenekar szempontjából sem költséghatékony.

– Igen, így van. Őszintén szólva még sosem számoltam ki egy zenész „szolgálati értékét”. De az ilyen módon történő munkaerő-toborzás hihetetlenül drága. A menedzsment feladata ezért, hogy a fluktuációt a lehető legalacsonyabb szinten tartsa. Adott esetben hasznosabb lehet teljes állásokat kiírni, betölteni, mint újra és újra részmunkaidős állásokat kialakítani, feltölteni vagy kiegészítővel dolgozni. Az ezáltal keletkező adminisztratív költségek összességében nagyobbra rúghatnak, mint egy rendesen betöltött teljes állás esetében. Az elégedett zenekari zenész, aki jól érzi magát a helyén, és nem akar munkahelyet váltani, rendkívül értékes, mégpedig a szó szoros értelmében az.

Egyedi a helyzet a zeneiskolákban, ahol a tanárok akár öt különböző részállást is betölthetnek. Seholy nem keresnek annyit, amennyi elég a megélhetésükhöz, és egy zeneiskolában sincsenek otthon. Nem kötődnek egyikhez sem. Ráadásul az adminisztráció tekintetében is drága ez a megoldás. A jól működő kontrolling rámutathatna erre a hiányosságra, feltéve, ha az információs adatbázis megfelelő adatokkal van feltöltve.

■ Van, hogy téves elvárásokat támasztanak a kontrollinggal szemben? Túl sokat remélnék tőle?

– A kontrollingnak nem a költségmegtakarítás a feladata. Korábban gyakran élt az emberek fejében ez a téves, negatív elképzelés, amelyre egyáltalán nem szolgált rá. El kell oszlatni ezeket az előítéleteket. A kontrolling támogatja és erősíti a kulturális intézményeket.

(Das Orchester 2016/10 –
Köszönjük a közlés jogát)

Miből élnek a szimfonikus zenekarok?

Lapunk hagyományaihoz híven, időről-időre áttekintést nyújtunk zenekaraink anyagi helyzetéről, az állami támogatásokról, egyéb bevételekről – esetenként külföldi összehasonlításokban. Ez most annál is időszerűbb, hiszen küszöbön áll a kulturális területen foglalkoztatott közalkalmazottak 15 százalékos illetményemelése (január 1-jétől), de híreink vannak arról is, hogy a szimfonikus zenekarok és kórusok helyzetét is kívánják javítani. Ha mindez a korábbiakhoz hasonlóan, differenciálatlanul, mellőzve a szakmai szempontokat, politikai megfontolások, vagy kapcsolati tőkék által befolyásolva jön létre, beláthatatlan problémahalmaz elé nézünk. Szövetségünk minden lehetséges fórumon jelezte, hogy nem csupán a gazdasági társaságként működő együttesek számára kell megoldást találni a 15 százalékos közalkalmazotti illetményemelés miatt kialakuló bérfeszültségre, de objektív elemzés után, más szempontok alapján is szükséges „testre szabni” a különböző együttesek támogatását, akár az eddigi status quo feltörésével. Bár az illetményemelést és a – hírek szerint – mintegy másfél milliárdos „konszolidáló” támogatást is 2017-re irányozták elő, azokról a részletekről, amelyekben az „ördög rejlik”, semmi hír. A csönd viszont beszédes! Kimutatásunkkal szeretnénk ismét felhívni a figyelmet a magyar zenei életben belül tapasztalható kimagaslóan nagymértékű bérkülönbségekre, de még inkább a nemzeti és kiemelt kategória együtteseinek a nemzetközi összehasonlításban is nagyon szomorúnak nevezhető utolsó előtti helyezésére. Hogyan is van ezzel a „Magyarország zenei nagyhatalom” szlogennel?

(A Szerk.)

A 2017-re megítélt központi költségvetési támogatásokról

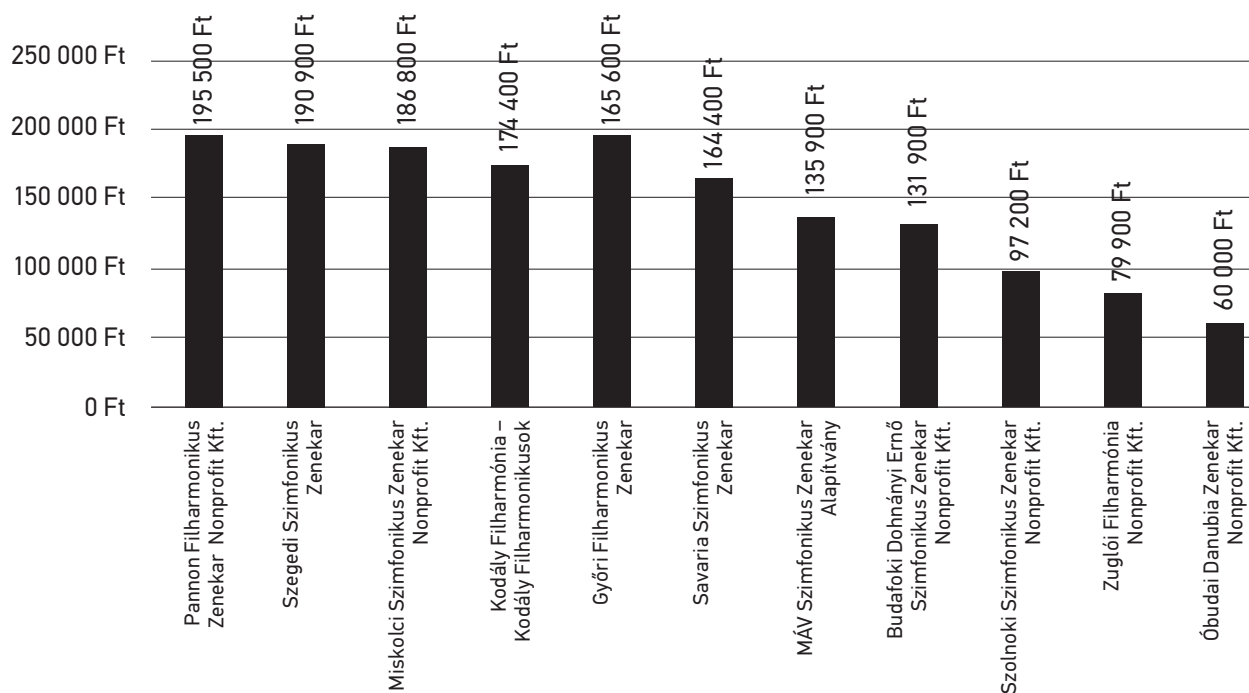
A települési önkormányzatok által fenntartott, illetve támogatott előadó-művészeti szervezetek 2017-ben 11 630,6 millió forint támogatásban részesülnek a központi költségvetésből. Ezen előirányzatokból kiemelt vagy nemzeti minősítésű szervezetek számára ítélt meg támogatás.

A miniszteri döntés értelmében a minősített előadó-művészeti szervezetek köre 2017-ben nem változik.

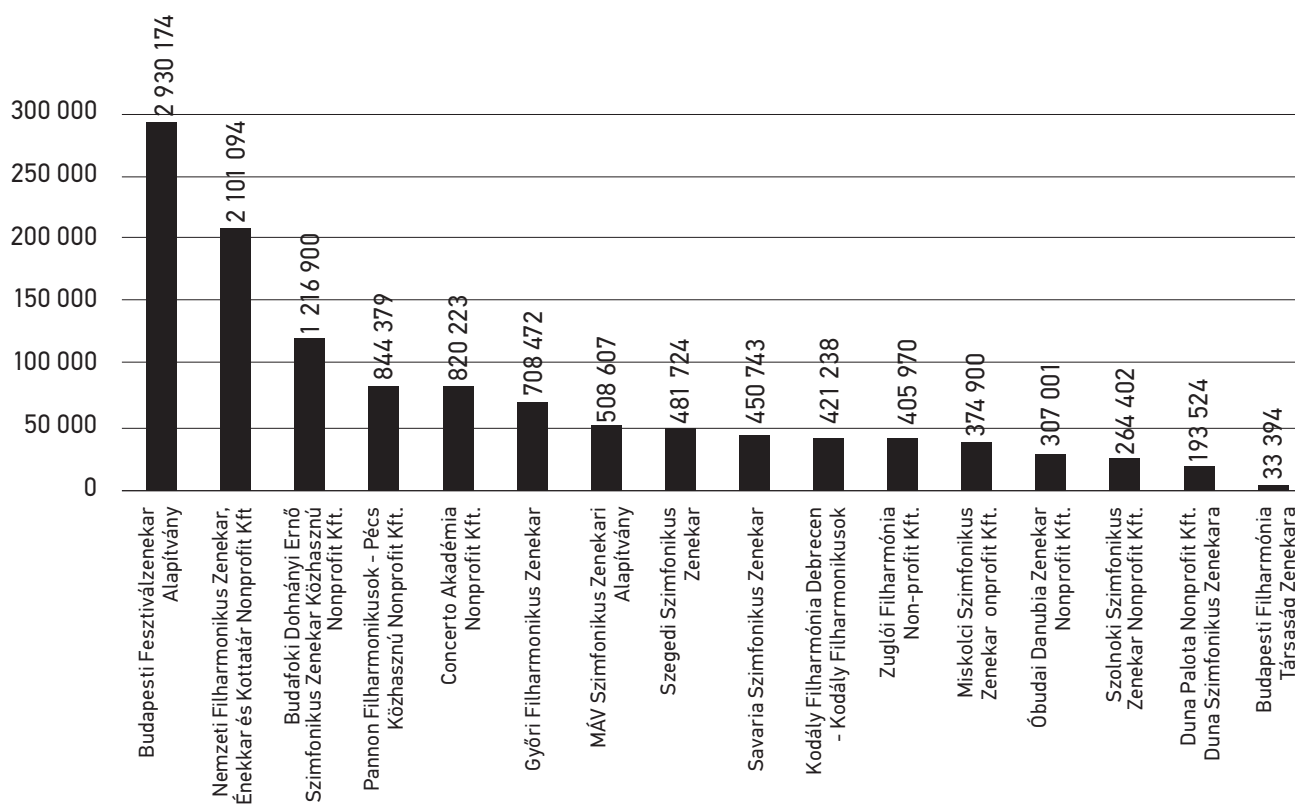
Az önkormányzatokat megillető, jogcímenként és szervezetenként megállapított támogatás éves összegét az Előadó-művészeti Bizottságok a Nemzeti Előadó-művészeti Érdekegyeztető Tanács által véleményezett javaslata alapján a kultúráért felelős miniszter állapítja meg. A megítélt támogatási összeg havi bontásban, nettó finanszírozás keretében jut el az érintett helyi önkormányzathoz. (Forrás: komany.hu)

Szervezet	2017. évi központi költségvetési támogatás (ezer Ft)
Nemzeti minősítésű zenekarok	
Kodály Filharmónia – Kodály Filharmonikusok (Debrecen)	174 400 Ft
Győri Filharmonikus Zenekar	165 600 Ft
Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	186 800 Ft
Pannon Filharmonikus Zenekar Nonprofit Kft.	195 500 Ft
Savaria Szimfonikus Zenekar	164 400 Ft
Szegedi Szimfonikus Zenekar	190 900 Ft
Összesen	1 077 600 Ft
Nemzeti minősítésű kamarazenekar	
Liszt Ferenc Kamarazenekar Alapítvány	46 000 Ft
Összesen	46 000 Ft
Nemzeti minősítésű énekkarok támogatása	
Kodály Filharmonikusok – Kodály Kórus (Debrecen)	81 500 Ft
Nyíregyházi Cantemus Kórus	45 000 Ft
Összesen	126 500 Ft
Kiemelt minősítésű zenekarok támogatása	
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	131 900 Ft
Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Kft.	60 000 Ft
MÁV Szimfonikus Zenekar Alapítvány	135 900 Ft
Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	97 200 Ft
Zuglói Filharmónia Nonprofit Kft.	79 900 Ft
Összesen	504 900 Ft
Kiemelt minősítésű kamarazenekarok támogatása	
Budapesti Vonósok Kamarazenekar Alapítvány	20 200 Ft
Mendelssohn Kamarazenekar Egyesület	19 700 Ft
Összesen	39 900 Ft
Kiemelt minősítésű énekkarok támogatása	
Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus	24 800 Ft
Összesen	24 800 Ft
MINDÖSSZESEN	1 819 700 Ft

A NEMZETI ÉS KIEMELT KATEGÓRIÁJÚ SZIMFONIKUS ZENEKAROK TÁMOGATÁSA (ezer Ft)

MAGYARORSZÁGI SZIMFONIKUS ZENEKAROK TÁMOGATÁSI ÖSSZEGEI ÉS EGYÉB BEVÉTELEI 2016 (ezer Ft)

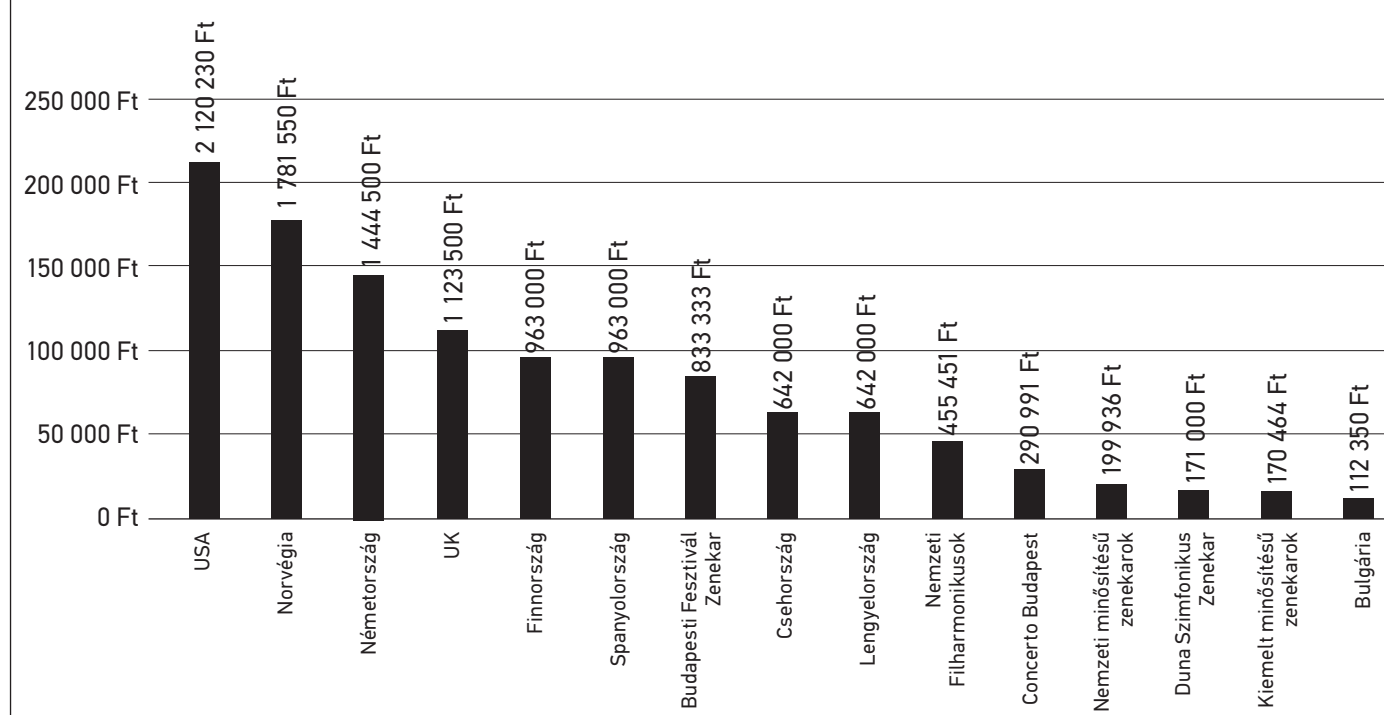
A ZENEKARI MUZSIKUSOK BRUTTÓ HAVI ÁTLAGBÉRE NEMZETKÖZI ÖSSZEHAONLÍTÁSBAN

	Külföld		/fő/hónap - bruttó
	USA	7 000 USD	2 120 230 Ft
	UK	3 500 EUR	1 123 500 Ft
	Finnország	3 000 EUR	963 000 Ft
	Norvégia	5 550 EUR	1 781 550 Ft
	Németország	4 500 EUR	1 444 500 Ft
	Spanyolország	3 000 EUR	963 000 Ft
	Csehország	2 000 EUR	642 000 Ft
	Lengyelország	2 000 EUR	642 000 Ft
	Bulgária	350 EUR	112 350 Ft
	Magyarország		
	Önkormányzatok által fenntartott/támogatott zenekarok		
	Kiemelt minősítésű zenekarok	531 EUR	170 464 Ft
	Nemzeti minősítésű zenekarok	623 EUR	199 936 Ft
Különleges helyzetű zenekarok	A Belügyminisztérium által támogatott zenekar		
	Duna Szimfonikus Zenekar	533 EUR	171 000 Ft
	Az EMMI által fenntartott zenekarok		
	Nemzeti Filharmonikusok	1 419 EUR	455 451 Ft
	Concerto Budapest	907 EUR	290 991 Ft*
	Az EMMI által kiemelten támogatott zenekarok		
	Budapesti Fesztivál Zenekar	2 596 EUR	833 333 Ft**
	Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara	nincs adat	
	Az MTVA által fenntartott zenekar		
	Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara	nincs adat	

*Megbízási jogviszonyban

**Éves szinten 10 mFt/fő, megbízási jogviszonyban

A ZENEKARI MUZSIKUSOK BRUTTÓ HAVI ÁTLAGBÉRE NEMZETKÖZI ÖSSZEHAONLÍTÁSBAN – FORINTBAN

Illetményemelés - számos kérdéssel

Dr. Gyimesi László bízik abban, hogy mindenkire vonatkozik az új szabályozás

Tavaly döntés született arról, hogy a kulturális területen foglalkoztatott közalkalmazottak január 1-jétől 15 százalékos illetményemelésben részesülnek. Előrelépést jelent ez egy olyan területen, ahol sok éve stagnáltak a bérek, sajnos azonban akadnak még tisztázatlan kérdések. Dr. Gyimesi László, az MZTSz főtitkára, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöke bízik abban, hogy valóban mindenkire vonatkozik ez az emelés, és megoldást találnak arra is, hogy a gazdasági társaságokban foglalkoztatott muzsikusként, színészek, táncosok valamint a nem művészeti munkakörben dolgozók is részesüljenek belőle. A szakszervezeti vezető szerint az új évre számos más régebbi, nyitott kérdés is marad, így érintette a művésznegyed díjakat és a művész-életpálya modellt is.

I Öröm, hogyha egy művészeti területen növekvő pénzekről számolhatunk be, kérdés azonban, hogy ez a zenekarok közül érinti-e mindazokat, amelyeknél nem közalkalmazottak a zenészek, a munkatársak...

– Sőt, még az is kérdés, hogy mindez kire vonatkozik. Ellentmondások ugyanis az információink. Az egyik vélekedés szerint ez a jogszabály a kulturális intézményekben foglalkoztatott közalkalmazottak teljes körére vonatkozik, egy másik szerint azonban csak a szakmai munkakörökben foglalkoztatottakra. Ez utóbbi esetleges megoldás elsősorban a színházaknál okozna nagy feszültségeket, hiszen ott jelentős többségben vannak az adminisztrációval vagy műszaki feladatokkal foglalkozó közalkalmazottak. Mindenesetre, ha bízunk a jobbik variációban, s arra gondolunk, hogy mindenkire kiterjed, akkor is kérdéses, hogy milyen formában kapják meg az érintettek. A közalkalmazottak ugyanis nem bért, hanem illetményt kapnak, az előmeneteli tábla alapján. Abba azonban ilyen többlet-pénzt nem lehet bevenni. Születhet egy önálló bértábla, de ilyen még nem készült. Megoldást jelenthet, ha pótlékként kapják meg a dolgozók. Az információink szerint ennek mértéke, 10 és 50 ezer forint közötti intervallumban mozog majd.

I Nagyon bizonytalanul fogalmaz...

– Mert tényleg nem tudjuk, mi és hogyan történik. Számos formában kezdeményeztük az év folyamán, hogy minderről egyeztessük. A szándékok kapcsán teljes egyetértés volt közöttünk a kulturális államtitkársággal, hiszen azt szerettük volna, hogy az emelés érje el végső soron a pedagógusi szintet azoknál, akik ennek megfelelő végzettséggel rendelkeznek. További megbeszélésekre azonban nem került sor. Úgy vélem, a leg-

jobb szándékok szerint dolgoztak, de még nyilván szükség van a kormányon belüli további egyeztetésekre is. Mindenesetre, ha nem is most, de a dolgozók biztosan megkapják majd visszamenőlegesen is a pénzt. A nagy kérdés azonban tényleg az, hogy valóban csak a közalkalmazottakra vonatkozik vagy a gazdasági társaságokra is? Mert említette a zenekarokat, s ezeknek az együtteseknek a fele működik gazdasági társaságként, a színházaknál pedig még magasabb ez a szám, például a budapesti önkormányzat csak gazdasági társaságokat tart fenn az előadóművészeti körben...

I Tehát akkor ők mindannyian kimaradnak ebből a plusztámogatásból?

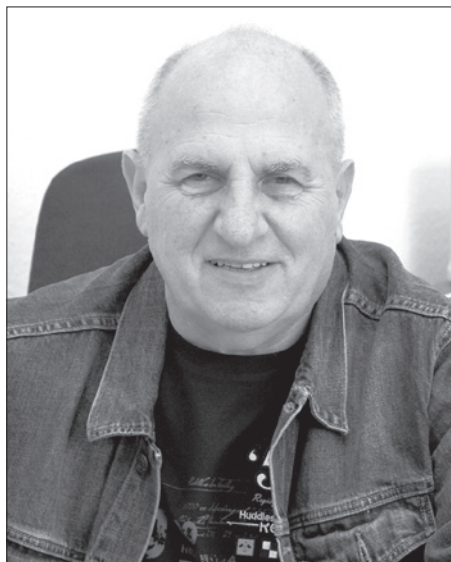
– Ismereteim szerint a kulturális kormányzat december 31-ig begyűjtötte az adatokat, hogy fel tudja mérni, mekkora lenne annak a költségigénye, ha ez mindenkire vonatkozna. Úgy vélem, a szándék megvan, kérdés, hogy van-e elhatározás és a szükséges keret. Szintén összetett feladatot jelent majd ennek az eljuttatása azokhoz, akiknek ezt a pénzt szánják. A közintézményeknél mindez jogszabály módosítással megoldható, kötelező pótlékként. A gazdasági társaságoknál azonban ebben a formában erre így nincs lehetőség. Hiszen önkormányzatok vagy az állam ezeknek a tulajdonosa, s szerződések, munkaszerződések szabályozzák az ott dolgozók bérét. Ha pozitív döntés születik, s tényleg teljes körben jár az emelés, akkor nagyon komoly feladatok várnak valamennyi szereplőre, hiszen meg kell találni, a megfelelő jogi, technikai lebonyolítás lehetőségét.

I A zenekarok számára azért is lenne lényeges ez a többletforrás, hiszen a pedagógus életpályamodell bevezetése óta nagy a különbség a fizetések között...

– Az oktatásban dolgozók bérezésében örövendetes előrelépés történt, de ez valóban elszívó hatást gyakorolt a zenekari zenészekre. Az igazság az, hogy nagyon komoly elmaradásokat kell behozni. Roppant alacsonyan maradtak a közpénzekből fizetett bérek. Ebben az ágazatban a 2002-es, ötvenszázalékos béremelés óta igazából nem volt számottevő növekedés. Nem véletlenül jött ki az az eredmény, hogy művészeti területen a bruttó bérek 180–200 ezer forint között mozognak. Az állam próbál más területeken is emelni, s ezzel ha lassan is, de halad.

I Beszéljünk egy másik témáról is. Tavaly ősszel arról szóltak a hírek, hogy a balett-művészek után a néptáncosok is visszakapták a művésznegyed díjat... Mi hír a többi művészeti ággal?

– Korábban a művésznegyed díjnak az érintettjei a táncművészek, az artisták, az énekesek, a fúvószenészek és a színészek voltak. Hat évvel ezelőtt, 2011-ben a Parlament eltörölte a kedvezményes nyugdíjlehetőséget, ami számos területen foglalkoztatottakra, így többek között a rendvédelmi testületek tagjaira, tűzoltókra, bányászokra is vonatkozott. A 2012-től hatályos új kedvezmény csak a balett-táncosokra szűkülte. Sőt, nem csak a művészekhez kötötte csupán ezt, hanem a foglalkoztatóhoz is. Tehát csak akkor vehette valaki igénybe ezt a lehetőséget, ha a törvényben felsorolt négy intézmény valamelyike foglalkoztatta őt. A táncosok méltán érezték úgy, hogy ez súlyos diszkriminációt jelent a nem balettosokkal szemben. (Itt jegyzem meg, hogy aki ekkor már elérte a megfelelő feltételeket, és nem vette igénybe a „művésznegyed díj” lehetőségét, az mind a mai napig ezt meg tudja tenni.)

Most annyi változás történt – a néptáncosok évek óta tartó harcának köszönhetően – hogy ez a kedvezmény a néptáncosokra is vonatkozik, feltéve, ha a törvény által felsorolt együttesek valamelyike foglalkoztatta őket. Viszont megint kimaradtak azok a táncosok, akiket nem a törvényben felsorolt munkahelyek foglalkoztatták, köztük például a kortárs táncosok, vagy azok, akik karrierjük egy részét külföldön építették. Aki ezzel elégedetlen, annak van oka rá, de

aki azt mondja, hogy ezzel egy lépést előre léptünk, annak is igaza van. Minden eredményt meg kell becsülni. Már csak azért is, mert az összes többi foglalkozásnál, így a zenészek esetében is, a lehető legmerekvebb elzárkózás tapasztalható. Úgy vélem, jelenleg a további engedményekre leginkább az artistáknak van esélyük.

I A tüdőtagulást, légzőizomzat károsodást szenvedett fúvósokkal mi a helyzet?

– Ez mind igaz, de a rendszer nem veszi figyelembe. Már csak azért sem, mert az intézkedés egy nagy egésznek a része. A kormányzat nem akarja, hogy precedensek szülessenek. Minden foglalkozásnál lennének indokok, amelyek a kedvezményt indokolják... A probléma azonban nincs megoldva. Ami úgy vélem, segíthetne, az az előadóművészi életpályamodell. Elkészült egy munkaanyag, amely ezzel a kérdéssel foglalkozott. Több alkalommal, több tanácskozáson is szó volt erről, mégsem keltett fel azonban olyan érdeklődést, amit szerintem maga a téma megérdemelt volna. Ennek az általam készített modellnek a lényege az volt, hogy igenis vannak olyan foglalkozások, amelyeket a munkavállalók – önhibájukon kívül – egy idő után már nem tudnak tovább művelni, hi-

ába szeretnék. Éppen ezért útvonalakat kellene keresni és kínálni a művészeknek. Nem gondolom azt, hogy egy minimális járadék a legszerencsésebb megoldás. Inkább maradhassanak a pályán egy másik szerepben. Ezeknek az embereknek lehet más, testhezálló szerepköröket találni. Nemcsak művészeti, hanem akár más foglalkozásokat is találhatnának maguknak. Csak már a főiskolai, egyetemi tanulmányok idején úgy kellene felkészíteni a hallgatókat a szakmára, hogy egyidejűleg több dolgot is megismerjenek, s rendelkezzenek az ezzel kapcsolatos tudással. Sajnos, az életpályamodell lényegében komoly érdeklődést nem váltott ki... Mert igaz, húsz-harminc év múlva bekövetkező dologról esik szó benne, s nem ad választ arra, hogy mit csináljunk azokkal, akik most küzdenek ezzel a problémával. A modell készen van, de sajnos nem kezdődött el még az a szakasz sem, hogy beszélgesünk róla. Persze, jogszabály változtatásokat igényel, rengeteg munkával jár. Az élet pedig kikényszerít megoldásokat, de nem biztos, hogy ezek a legmegfelelőbbek... A kérdést mindenesetre fel lehet tenni, hogy érdekes-e ez az egész modell vagy sem. Most úgy tűnik nekem, hogy sajnos nem.

R. Zs.

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

PRÓBAJÁTÉKOT hirdet

CSELLŐ TUTTI HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: **2017. január 30. 14. 30 óra**

A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c – II. emeleti próbaterem

A próbajáték két forduló.

1. forduló anyaga:

Zenekari állások:

Mozart: Varázsfuvola nyitány

Verdi: Requiem-Offertorio

R. Strauss: Don Juan

Beethoven: V. szimfónia 2. tétel

Brahms: III. szimfónia 3. tétel

2. forduló anyaga:

Egy tétel J. S. Bach szólószvitjeiből

Egy klasszikus versenymű saroktételle

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmonia Debrecen előzetes egyeztetést követően biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy

info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen,

vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

Információ: Fekete Katalin igazgatóhelyettes tel.: 30 620 4892

A jelentkezés beérkezési határideje: 2017. január 25. 12 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség. Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2016. december 19.

Somogyi-Tóth Dániel
Igazgató

Az első hegedűkészítő nő Amerikában – Ferenczy Alvina

(1890. január 16. Berlin–1971. május 13. USA, Florida)

Roberto Regazzi olasz hegedűkészítő és szakíró írását olvasva – amelyben a 125 évvel ezelőtt született Ferenczy Alvinára emlékezik – figyeltünk fel a Los Angeles Sunday Herald 1908. november 29-i számában megjelent újságcikkre, amely egy kiváló magyar hegedűkészítő hölgyről szól, akinek nevét azonban hiába keressük a szakma történetét ismertető munkákban. Először lássuk, mit tudunk ennek a méltatlanul elfeledett hölgynek a családjáról, majd következzenek a Los Angeles Sunday Heraldban „The only woman who makes violins” (Az egyetlen hegedűkészítő nő) címmel megjelent cikk, valamint Roberto Regazzi írása, amely a „The Strad” zenei folyóirat 2015. évi augusztusi számában található, „Carving a pioneering Path” (Járatlan ösvényen utat törve) címmel.

Dr. Tímár András „A magyar hegedűkészítés története” című könyvében olvashatjuk, hogy Ferenczy Alvina édesapja, Ferenczy-Tomasovszky Károly hegedűkészítő (1863 – 1908) Zach Tamásnál tanult Bécsben, majd hosszabb ideig Pesten dolgozott Schunda Vencel János műhelyében, ahol számos hegedűt készített. Budapesti műhelye a VI. kerület Dalszínház utca 4. sz. alatt volt. 1888-ban Berlinbe, 1895-ben Rotterdamba, 1902-ben pedig az Egyesült Államokba költözött. Karel Jalovec írja róla, hogy 1900-ban szép vonós kvintettjével első díjat nyert Hágában, de már tanonc korában első díjat kapott Pesten is. A továbbiakban Dr. Tímár András könyvéből idézünk: *Tóth János Nemessányi után a legkiválóbb magyar hegedűkészítőnek tartotta. Ha ez túlzás is, kétségtelen, hogy munkája jelentős színvonalat képvisel. Itthon készült hangszerait dr. Geyer nem találja tetszetősnek, de kiemeli jó hangjukat. Henley a rotterdami évek termését már esztétikailag is kedvezően ítéli meg, legalábbis a fa és a lakk vonatkozásában. (A hangról ő is dicsőően nyilatkozik: kellemesnek és erősnek minősíti.) A modellről – Stradivarit követte – eléggé felemásak a vélemények: Vannes szerint „nagyon okos”, Henley szerint viszont „különösebb koncepció nélküli”. A cédulán kívül „Ferenczy T. Károly” bejegyzéssel is megjelölte hangszerait. Ez kézírással is előfordul. Ferenczy T. Károly tanítványa volt 1896-1902 között a kitűnő rotterdami hegedűkészítő, Eugen Eberle (szül. 1885, Rotterdam), a neves csellista fia.* És most következzenek az amerikai újságcikk, amely a Los Angeles Sunday Herald, 1908. november 29-i számában jelent meg:

Az egyetlen hegedűkészítő nő

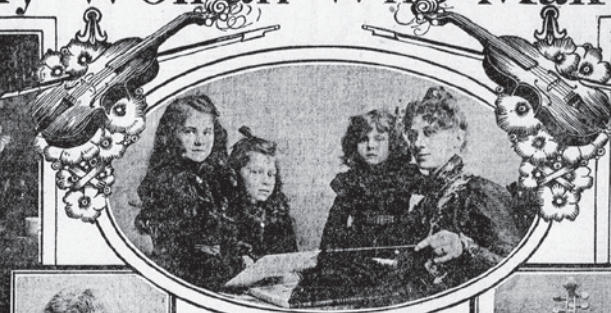
Hogy egy 18 éves, csodálatos tehetséggel megáldott hölgy ráadásul még több tízezer dollárt érő titok birtokában is legyen, ez elegendőnek tűnik ahhoz, hogy elcsavarja egy leány fejét. De ez a rendkívüli fiatal hölgy, aki ilyen vagyonnal rendelkezik, nagyon megfontoltan gondolkodik. Ő az egyetlen hegedűkészítő nő a világon, és az általa készített hangszereket több száz dollárért adja el. Tehetségét édesapjától, a néhai Ferenczy Károlytól örökölte, aki kora legkiválóbb hegedűkészítője volt. Tőle örökölte a számára sikert hozó, csodás mesterségbeli titkot – a nevezetes cremonai lakk összetételét –, amiről többen azt állítják, hogy ez volt a több száz évvel ezelőtt élt, világhírű hegedűkészítő titka. Egész életében – Magyarországon, ahol született, majd Ausztriában, Németországban és Hollandiában, egészen a múlt esztendőig, amikor gyógyulása érdekében a távoli Amerikába jött – őrizte a titkot, és nem árulta el még fiatal leányának sem, aki tőle örökölte tehetségét, és akit rendkívül szeretett. Gyakran mondogatta: „A lányom egyszer talán férjhez megy, és ezért nem akarom neki megmondani, hogyan kell a lakkot elkészíteni.” Végül aztán, az elmúlt tavasszal, a halálos ágyán elárulta neki a titokzatos receptet. És neki ajándékozta két régi cremonai hegedűnek: Paganini Guarneriusának a modelljét – ezt a hegedűt a genovai helyhatósági palotában őrzik éjjel-nappal –, és Sarasate Stradivariusának a kópiáját, amely a spanyol királynő tulajdonában van. A hangszereknek és édesapja örökségének birtokában, Ferenczy Alvina saját műhelyt nyitott New Yorkban (West-Side), a 60. utca 101. szám alatt.

Ebben a helyiségben, ahová besüt a nap, találunk meg ezt a fiataliságot sugárzó, művészi mintázatú kötényt viselő hölgyet, amint éppen munkája fölé hajol. Kimondottan szőke, germán típus, kerek arccal, benne gödröskével. Arkifejezése szeretetre méltó, tekintete bájos és nyílt. Festői látvány, ahogy pompásan felszerelt munkaasztalánál dolgozik, rajta a szokatlan külsejű szerszámokkal. Éppen egy ismert koncertező művész számára csinál hegedűt. A Miss de Ferenczy által készített hegedűkhöz felhasznált valamennyi fa Magyarországról való. Többnyire a jávorfa egy különleges fajtája ez, amely igen kemény és jó száraz. Általában törekszik arra, hogy legalább 40 vagy 50 hegedű számára legyen késznél faanyag, hogy a lehető leggyorsabban tudjon dolgozni, és havonta két hegedűnél több kerüljön ki a keze alól. A most készülő hangszer fája több mint 250 éves lucfenyő, amihez édesapja akkor jutott hozzá, amikor néhány évvel ezelőtt újjáépítették Budapest egyik történelmi nevezetességű templomát. Megvette az orgonát és néhány padot, majd a fát méretre vágta. Mindegyikbe bevészte a nevét. Amikor elköltözött Budapestről, a fát eladta. Egy év múlva visszavásárolta, de kénytelen volt tízszeres árat fizetni érte. „Nem tűnik különösnek az Ön számára, hogy olyasmivel foglalkozik, amihez a többi fiatal lány nem ért?” – kérdezem. „Nem, egyáltalán nem, életem álma volt ez” – válaszolja bájos, tört angolsággal, és ez még különlegesebbé teszi személyiségét. Aztán elmondja, hogy gyermekkorá óta minden másnál jobban érdekelték a hegedűk. Amikor kisgyermek volt nem babázott, nem játszott azokat a játékokat, amit a többi gyerekek szokott. Hágában – ahol gyermekkorának

The Only Woman Who Makes Violins

Putting on the Last Coat of Varnish.

Alvinia de Ferenczy at the Age of Twelve. When She First Began Violin Making, with Her Mother and Sisters.

Karoly de Ferenczy.

One of Alvinia de Ferenczy's Violins Completed.

Doing the "Purpling" or Inlaying.

TO be eighteen years old, very pretty, possessed of a wonderful talent and a wonderful secret worth tens of thousands of dollars, would seem enough to turn any girl's head.

The particular young woman, however, who has all this good fortune also has a very level head on her shoulders. She is the only woman violin maker in the world, and she makes violins that sell for hundreds of dollars apiece.

genius Alvinia de Ferenczy has set up a workshop of her own at No. 101 West Sixtieth street. There, in a room flooded with sunshine, the writer found this radiant young woman in her artistic workshop upon bending over her task. She is a decided blonde, of the Teutonic type, with a round, dimpled face, winsome expression and charmingly ingenious manners.

thing else. As a small child she never played with dolls or enjoyed other childish amusements, but at The Hague, where much of her early life was passed and where her parents obliged her to attend school, the moment her lessons were over, back she flew to the shop, quite content to putter around her father's work bench and watch him at his work.

The violin maker paid little attention to the child. He did notice that she saved and glued and oiled, just as he was doing, but supposed she was constructing some plaything for herself. What was his astonishment one day when she obtruded him by holding up a violin in miniature, perfect in every detail, her own work.

It is needless to say that the artist father's delight knew no bounds. Even his most advanced pupil could produce nothing like it. Soon after this Ferenczy removed to his old home at Budapest, Hungary, where he opened a large workshop. He taught a large class of young men his art, but not one among the number ranked in talent with his little ten-year-old daughter.

He first set her to repairing violins, but she soon became so expert that she progressed still further.

From repairing cracks, putting in new backs, necks and tops, she began to make F holes and a year later was set to making full sized violins. At twelve she completed her first order wholly independent of her father.

Now she constructs violins of beautiful tone and

mire the younger man's resourcefulness, and the conversation concluded by the latter's swearing he would never give away the secret.

And now this valuable secret, which has meant so much to two famous violin makers, is known only to this pretty girl. She, however, fully appreciates the heritage that has come to her, for she loves her art and her violins better than anything else.

"For the sides I take a straight piece of wood like this and with a hot iron mould it until the sides are fitted to the blocks. Then I take two long pieces of thick wood and cut them to a certain size for the back and top. The back must be cut and fitted to the sides. The top is just like the back, excepting that it has the F holes and base bar. It is a great trick to get both the top and back just the regular thickness.

"I presume the base bar is the most important factor in making a violin, for unless it be of just the correct thickness and shape much of the sweetness of the instrument will be destroyed. As soon as the

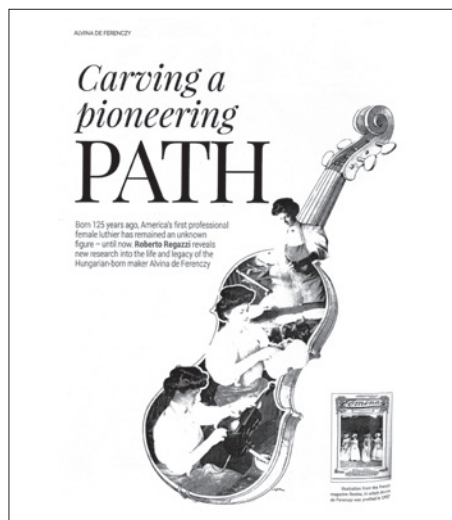
„Az egyetlen hegedűkészítő nő” címmel, a Los Angeles Sunday Herald 1908. november 29-i számában megjelent újságcikk

nagyobb részét töltötte, és ahol szülei iskolába adták –, amikor elkészült a leckéjével, rögtön rohant a műhelybe, és jól el volt azzal, hogy édesapja munkaasztalánál tett-vett, és figyelte, hogyan dolgozik. A hegedűkészítő nem igen törődött a gyerekekkel. Persze észrevette, hogy fűrészel, enyvez, vés és csiszol – úgy, ahogy ő csinálta –, de azt hitte, magának farigcsál valami játékot. És mekkora lett a csodálkozása – és ez valósággal felvillanyozta –, amikor egyszer csak a kislány egy saját maga által készített, kicsiny hegedűt tartott a kezében. Egészen olyan volt, mint egy igazi hegedű. Nem kell bizonygatni, hogy a hegedűkészítő apa boldogsága határtalan volt. Ilyesmire még legügyesebb tanonca sem volt képes. Nem sokkal később Ferenczy Károly visszaköltözött régi budapesti lakásába, ahol nagy műhelyt nyitott. Sok fiatal tanulótt vett fel, oktatta őket a mesterségre, de tehetség dolgában egyikük sem versenyezhetett 10 éves, szőke kislányával. Először a hegedűk javítását bízta rá, de szakértelme nemsokára még tovább fejlődött. A repedések javítása, az új hátlapok, nyakak és fedőlapok behelyezése után f-lyukakat kezdett faragni, és egy év múlva már felnőtt méretű, egész hegedűk készítését kapta feladatként. Tizenkét évesen kapta első megrendelését, amit már teljesen önállóan készített el. Most pedig szép hangú, bámulatosan strapabíró hegedűket készít. Ismert muzsikuskok játszanak rajtuk itt nálunk és Európában, és mind-egyiknek nagyszerű hangja van. Azt mondja,

hogy ez elsősorban a csodálatos lakknak köszönhető.

A lakk titkát Ferenczy Károly akkor fedezte fel, amikor Bécsben, Zach Tamás híres műhelyében dolgozott. A titkot Zach magával akarta vinni a sírba, és nem tárgított ettől semmiféle rábeszélés hatására sem. Az egyik nap Ferenczy meghallotta, hogy mestere újabb alapanyagért küld valakit, ami a lakkhoz kellett. Végre eljött az ő ideje. Követte az embert, és amikor az kijött a gyógyszer- és vegyeskereskedésből, belépett az üzletbe. Mondta az elárúsnak, hogy Zach úr újabb adagot kér az előbb rendelt készítményből, mivel az nem elegendő. Kérését az eladó habozás nélkül teljesítette. A sikeres akciót követően Ferenczy rendkívül boldogan távozott. Ez volt az alapanyagokat tartalmazó preparátum, viszont igen bonyolult volt az összetétele. Ekkor ismét a diplomácia vezetett eredményre. Ferenczy rábeszélte Zach szállásadóját, hogy 20 márka borralaló ellenében rejtse el őt egy közeli kamrában. Ez meg is történt, és miután a fiatalember a megszerzett tudás birtokában távozott, hosszan tartó, kemény munkával sikerült előállítania a lakkot. Visszament az idős mesterhez, és mutatta neki az eredményt. Zach először éktelen haragra gerjedt, de amikor Ferenczy elmondott neki mindent, a fiatalember talpraesettsége csodálatot váltott ki belőle, és megeskette, hogy nem fogja tovább adni a titkot. Ezt a felbecsülhetetlen értékű titkot, amely oly sokat jelentett két híres hang-

szerkészítőnek is, csak ez a csinos leány ismeri. Ő viszont nagyra értékeli az örökséget, amit kapott, mert minden másnál jobban szereti mesterségét, és az általa készített hegedűket. Szíve nagy bánata, hogy egy sem maradt édesapja hegedűiből, és nem tudja megmutatni, milyenek voltak a munkái. Édesapja hegedűi mintegy 1000 dollárért keltek el, ami szokatlanul magas ár egy új hangszerért. Hiába próbálta ezeket visszavásárolni tulajdonosaiktól, olyan magas összeget kértek, hogy szinte lehetetlen volt őket visszavásárolni. De titkos vágya, hogy amint ő is olyan híres lesz mint az édesapja, megvesz egyet közülük, kerüljön bármennyibe is. „Nem nehéz megfelelő módon kiformálni a fát?” – kérdezem tőle. „Ehhez időre és türelemre van szükség” – válaszolja, miközben egy éles késsel ügyesen f-lyukat farag a munkában lévő hangszerbe. „A nyers faanyagot lapokra kell felfűrészelni, de én általában magam formálom ki, hogy minél tartósabb legyen. Ha siet az ember, ezzel időt és türelmet takarít meg. Minden jó hegedűkészítő tudja, hogyan kell kiformálni a tetőt, attól függően, hogy milyen fából dolgozik. Másképpen kell nyúlani a kemény fához, és másképpen a puhához. Nagyon fontosak a saroktőkék, ezekből hat van, és ezeket hozzá kell enyvezni a mintadarabhoz. Éles vésővel kell kivágni őket, hogy illeszkedjenek a hegedű alakjához. Közülük négy ugyanolyan méretű, kettő pedig az előbbiektől eltérő nagyságú, de utóbbiak egymástól is különböznek. Alapve-

Roberto Regazzi cikkének címlapja, amely a 17 éves Ferenczy Alvinát ábrázolja munka közben. A kép a párizsi Femina magazin 1907. november 1-i számában jelent meg

tően fontos, hogy tökéletesek legyenek, különben nem lesz szép a hegedű formája.” „A hegedű oldalához, a kávéhoz egyenes vonalú fát használlok, amilyen ez itt, és forró vassal formálom ki, amíg az oldalak nem illenek pontosan a saroktökhöz... A fedél olyan, mint a hát, csak rajta vannak az f-lyukak és mennyezeti gerenda. Az igazi fortély abban van, hogy mind a fedél, mind pedig a hátlap kapja meg a szükséges vastagságot. Úgy vélem, hogy a hegedűkészítés során a gerenda a legfontosabb tényező, mert ha nem eléggé vastag, és a formája nem megfelelő, tönkre teszi a hangszer kellemes hangját. Amikor a ragasztott részek kiszáradtak, elkészítem a szegélydiszt – ez az ébenfa- és jávorfacsík behelyezését jelenti –, ami sokak hiedelmével ellentétben nemcsak díszítésre való, hanem arra is, hogy a hangszer hosszában ne repedjen meg. Amint ezzel elkészülök, a hangszer már készen áll a befejezéshez: ez a fogólap beillesztését, a lakkozást, a láb és a kulcsok behelyezését jelenti. A lakkozás hosszabb időt vesz igénybe, mert hat-szor vagy hétszer kell rákenni, és minden esetben habkővel és olajos csiszolást kell alkalmazni. A lakkozáskor szükség van elegendő napfényre, ezért választottam műhelynek ezt a helyiséget” – és miközben ezt mondja, rávillan szép fejére a nap sugara, és ennek következtében olyan kép tárul elém, mintha egy művész ecsetje festette volna. „Utána a kulcsok, a láb és a húrok következnek, és már majdnem készen áll a hangszer. Már csak egy tennivaló marad.”

És a hegedűkészítő ekkor – megbocsátható büszkeséggel – ráírja egy kis cédulára: „Készítette Alvina de Ferenczy”. Szívfüjdító pillantást vet a cédulára, és szeme könnyel telik meg. Mert azon ennek kellene állnia: „Készítette Károly de Ferenczy” – de ő már nem csi-

nál többé hangszereket. Művészete azonban öröklődik ebben a magas, sudár leányban, aki az ő zsenialitásának hatására, és mesterségének túlárado szeretetével, olyan emlékművet állít édesapjának, amire ő is büszke lenne.

Roberto Regazzi: Járatlan ösvényen utat törve

A hegedűkészítés történetében az elmúlt 500 évben a férfiak domináltak. A nők számára egészen a múlt század közepéig nehézségekbe ütközött, hogy bármely mesterségben önállóságra tegyenek szert, és úgy tűnik, a hangszerész szakma még ennél is elutasítóbb volt. De mintha csak általános szabály lenne, mindig akadnak kivételek. A magyar származású Ferenczy Alvina élete és pályafutása is azt bizonyítja, hogy a vonóhangszer-készítés már a 20. század elején járható út, életképes foglalkozás volt a nők számára. Amikor néhány évvel ezelőtt életének történetét megismertem, meglepetéssel láttam, hogy neve hiányzik az összes, hegedűkészítés történetével foglalkozó lexikonból. Tény azonban, hogy már életében bizonyos fokú ismertségre tett szert, és a korabeli lapokban számos cikk jelent meg életéről, pályafutásáról, és az általa készített hangszerokról. Mivel ő volt az Új Világban az első hivatásos hegedűkészítő a hölgyek közül, megérdemli, hogy nagyobb ismertségre tegyen szert a hangszerkészítés történetében. 1890. január 16-án született Németországban. Egy magyar bárónak, Ferenczy Tomasovszky Károlynak (1863–1908) volt a legidősebb leánya.

Amint Gudenus Jánostól megtudtuk, Ferenczy T. Károly nem volt magyar báró. Tény azonban – és a nemességi partikulával kiegészített, „de Ferenczy” (von Ferenczy) családnév is erre utal –, hogy éltek Magyarországon nemesi előnevet használó Tomasovszky családok. Mivel Karel Jalovec katalógusa (1967) Ferenczy T. Károlyt Karl F. Tomasivski néven is említi, lehetséges, hogy valamelyik lengyel felmenőjük volt a családi hagyomány szerint báró. A Tomasz (Tamás) szóból származó, lengyel eredetű, Tomaszewski családnév Munkács környékén megtalálható szlovák (Tomašovský) Magyarországon pedig Tomasovszky-változatban is. Benedek Péter kutatásai szerint – lásd „A magyar hegedűkészítés története” című könyvét –, édesapja és nagybátyja (Ferenczy Sándor 1859–1936) is hegedűkészítő volt. Mindketten az ismert hegedűkészítő, Zach Tamás bécsi műhelyében dolgoztak. Egy másik rokon, Alexander Ferenczy szintén onnan ismert, hogy ő is Zach műhelyében volt öt évig. Ferenczy Sándor Josef Mönnig műhelyében is dolgozott, mielőtt az osztrák fővárosba ment, Lemböck Gáborhoz. (Regazzi figyelmét itt

elkerülte, hogy Ferenczy Sándor és Alexander Ferenczy ugyanaz a személy. Ferenczy Sándor Josef Mönnignél tanult Budapesten, majd Bécsbe ment Zach Tamáshoz, ahol öt évig volt, de dolgozott Lemböck Gábornál is. 1879-ben már mesterként nyitotta meg műhelyét Debrecenben, ahol hat évig működött. Utána Budapestre költözött, és onnan 1900 körül ment Bécsbe.)

Ferenczy Károly dolgozott Schunda Vencel Józsefnél is – nála számos hegedűt készített –, és 1888 körül Berlinbe ment. 1895-ben átköltözött Rotterdamba, majd Hágában kezdett dolgozni. Amint az újságcikkekből kiderül, Ferenczy Alvina éppen ekkor, hat éves korában került kapcsolatba a hangszerkészítéssel. A Femina francia magazin 1907. november 1-én azt írja erről, hogy fát szokott elcsenni apja műhelyéből, hogy játékhagedűket faragjon belőle. Bár egy hegedűkészítő lányai esetében nem számít rendkívüli dolognak, ha figyelik édesapjukat munka közben, az viszont már kevésbé megszokott, hogy maguk is kezükbe veszik a szerszámokat, és a saját elképzelésük szerint faragnak valamit, különösen a 19. században.

Miután Ferenczy Károly rövid időre visszatért Budapestre – ahol sikertelenül próbálkozott műhely alapításával és tanoncok felvételével –, elhatározta, hogy családjával együtt New Yorkban telepszik le. Az Ellis szigeten lévő Bevándorlási Hivatal adatai szerint 1905-ben érkezett ide és telepedett le állandó lakosként, de az pontosan nem derül ki, hogy felesége és gyermekei mikor érkeztek ide. Ekkor 42 éves volt, és a Hivatal bejegyzése szerint „születési helye N. Szöllös, Magyarország” – ez valószínűleg Szőlös-Halom, Budapest közelében. (Nem tudjuk, mire alapozta ezt a feltételezést Regazzi, hiszen a bejegyzés alapján Nagyszöllös lehetett a szülőhely. Ilyen település viszont három is volt akkoriban Magyarországon: 1. Veszprém megyében, Noszlop közelében, 2. Beregszász környékén 3. Kis-Küküllő megyében.) Röviddel ezután – főként egészségi okokból – Ferenczy Károly a szárazabb éghajlatú Kansas City-be költözött. Mindmáig a Tribune cikke az utolsó a felkutatott írások sorában, amelyből részleteket tudhatunk meg Ferenczy Alvina korabeli hangszerkészítői tevékenységéről. Második leánya, Eugenia 1918-ban született, és egyetlen fia, az ifjabb William pedig 1923-ban, egy 1930-as New Yorki összeírás szerint. 1927-ben Alvina neve a New Jersey-ben lévő Plainfield város lakóinak névjegyzékében szerepel, amely mintegy 30 mérföldnyire van Brooklyntól.

Amikor családjával Amerikába érkezett, Alvina már elkészítette első, kicsiny méretű hegedűjét. 1906 decemberében a Music Trade

Review arról számol be, hogy hangszerjavítóként dolgozik apja Kansas City-ben lévő műhelyében, és akkoriban fejezte be negyedik, egész méretű hegedűjét, amit cremonai modell alapján készített. A Denver Post „Az egyetlen hegedűkészítő nő” című cikke szerint 25 dollárt (mai pénzre átszámítva mintegy 1000 dollárt) kapott azért, mert megjavította azt az egyik denveri lakos tulajdonában lévő régi hegedűt, amit egy híres hegedűkészítő készített. A beszámoló így végződik: „Reméli, egy napon mindenütt elismerik majd a munkáját a nagy hegedűsök, és nekik is készíthet hangszert” – és ez ösztönzést adhat a fiatal amerikaiak számára is.

A Párizsban, 1907-ben megjelent Femina című lapban közölt riportban ennél is tovább ment. Elárulta, hogy készül átvenni édesapja műhelyét, és említette, hogy nemrég Denverbe költöztek. A cikk részletesen leírja, hogy „egy világhírű hegedűs” – valószínűleg Alexander Saslavsky, aki 1907-ben Colorado City-ben is fellépett – a turnéja során azt tapasztalta, hogy Guarneri hegedűjét igen megviselte a hosszú utazás. Először visszautasította, hogy hangszere denveri hegedűkészítők kezébe kerüljön, „akik csak bendzsó javításához értenek”. Végül mégis otthagyta a hegedűt két órára Ferenczy Károly leányánál, majd kijelentette, hogy sokkal teltebb, zengőbb lett a hangja, mint azelőtt bármikor. Így szólt: „És egy 17 éves leány művelte ezt a csodát? Híressé foglak tenni.” Ennek az lett a következménye, hogy megrendeléseinek száma megnőtt a Coloradóban lévő befektetők körében, és megállapodást kötött egy New Yorki alapítású céggel (valószínűleg a H. Ditson, a Carl Fischer vagy a John Friedrich céggel), a hangszerek eladásának kizárólagos jogáról.

Amikor édesapja 1908. július 20-án meghalt, a 18 éves Alvine de Ferenczy rögtön visszaköltözött New Yorkba. De nyilván nem a cég ajánlata csábította, hanem az, hogy saját műhelyt nyisson a következő cégjelzéssel: „Alvine M. Deferenczy 101 W 66th Street”. Nem sokkal később terjedelmes írás jelent meg életéről a San Antonio Gazette, majd a rákövetkező napon a Los Angeles Sunday Herald című lapokban. A térség utánozhatatlan stílusában íródott cikk Ferenczyt „igen szépnek, nyúlánk természetűnek és kimondottan szökének” (germán típusú szökének) írja le, „akinek kerek arca van, benne gödröcskével, tört akcentussal beszél angolul, szeretetre méltó az arckifejezése, bájosan őszinte a modora, és dolgozószozáját napfény árasztja el”. Úgy tűnik, akkoriban igen jó vásárlói körrel rendelkezett mind az Egyesült Államokban, mind pedig Európában, és hangszerei több száz dollárért keltek el (mai áron mintegy 15.000–25.000 dollár körül). Ha-

vonta átlagosan két hegedűt készített: az 1742-es „Cannon” (ágyú) Guarneri del Gesu”-t és a „Sarasate” Stradivarit használta modellként. A Gazette szerint még mindig azt a Magyarországról hozott, 250 éves lucfenyőt használta, ami édesapjától került hozzá, aki elárulta neki az általa használt lakk receptjét is, mielőtt meghalt. Úgy tűnik, ez a lakk hat vagy hét rétegből állt, amelyek között olajos és habkőves lecsiszolást alkalmazott, és a napon szárította ki. Maguk a hegedűk egy belső profilozó minta segítségével készültek, a szegélydísz pedig a művelet végén került rájuk.

Egy hirdetés szerint 1909-ben Ferenczy import üzletágot alapított, amelynek keretében olasz, francia és német hegedűk behozatalával is foglalkozott, miközben tovább készítette saját hegedűit. Nem sokkal később azonban változás történt életében: házasságot kötött William Edward Moore-ral, aki 1888-ban született New Yorkban. Az összeírási adatok szerint első gyermekük, Elinor 1911-ben született. Életének erről az időszakáról kevés információval rendelkezünk, kivéve a New York Tribune 1914 januárjában megjelent cikkét, amely közli a család új lakcímét: 305 Lefferts Avenue, Brooklyn. A cikk szerint Ferenczy még ekkor is készített hangszereket, és az újságíró idézi, mit mondott róla egy hegedűkészítő a 42. utcában (New York W 42nd Street), akinek neve a cikkben nem szerepel: „Ő a szakavatott mester; nagyon szép hegedűket készít; ismeri a hegedű lelkét, mint ahogy az édesapja is ismerte; ügyes kezű asszony”. Az újságíró ezután átment a Lefferts Avenue-ra, ahol kicsiny műhelyt talált... az egyik sarokban egy hatalmas szekrény, benne nyolc fiókkal, amelyek tele voltak különös, finoman kidolgozott szerszámokkal. Az asztalon két hegedű feküdt kész állapotban, és a közelben volt egy nem teljesen befejezett hangszer, fáján a varázslatos lakkal, amely féltve őrzött titka a Ferenczy családnak. Legközelebb csak tíz évvel később bukkanunk a nyomára a Westfield Leader 1937. augusztus 26-án megjelent egyik hirdetésében, amelynek feliratából megtudjuk, hogy a 46 éves hölgy váratlanul új tevékenységbe kezdett: „Alvina F. Moore Homemade Pastry” – Alvina F. Moore házilag készült süteményei.

Az egy évvel később, ugyanitt megjelent közlemény megerősíti, hogy Alvina F. Moore és Ferenczy Alvina ugyanaz a személy, de az sajnos nem derül ki belőle, miért változtatott foglalkozást. „Alvina Moore főként az ízletes falatok kotyvasztójaként ismert Westfield lakói körében, és hírneve jelentős üzleti tevékenységet eredményezett” – írja a Leader 1938. május 26-án. „Azonban csak kevesek előtt ismert, hogy a mosolygós, kedves Moore

asszony eközben tudatában van annak is, hogy már 18 éves korában – mint az egyetlen hegedűkészítő nő – már nemzetközileg ismert volt... Fritz Kreisler játszott az egyik hegedűjén, és vásárlói között volt Harold Bauer és David Mannis. Több barátja is van a mai híres muzsikuskok között... Ugyan megőrzött egy kis mennyiséget a cremonai lakkból, de a sors könyvében úgy volt megírva, hogy az már ne kerüljön felhasználásra.”

Ferenczy Alvina tovább működtette süteményes boltját a New Jersey államban lévő Westfieldben, majd a szomszédos Cranfordban. 1944-ben a Floridában lévő New Smyrna Beach-be költözött, és ott élt még 27 évig. 81 évesen, 1971. május 13-án hunyt el a Florida állambeli Volusia megyében. Férjét négy évvel élte túl. Eugénia leánya 2008-ban halt meg, 90 éves korában. Amikor ez a cikk nyomdába került, Ferenczy Alvina egyik unokája kapcsolatba lépett Andrew Dipperrel – a cikkünkhöz felhasznált forrásanyag egyik felkutatójával –, és közölte, hogy a nagymamája által készített utolsó hegedű az ő tulajdonában van, valamint az a hangszer is, amit Alvina a leendő férje, William Edward Moore számára készített, amikor először találkoztak. A kiterjedt kutatásnak köszönhető, legutóbbi felfedezés talán fényt deríthet arra, hogy miután hegedűkészítőként, hangszerjavítóként és kereskedőként számos sikerben volt része, az 1920-as években miért hagyott fel a hangszerkészítéssel. A hangszerkészítői tevékenységének időszakában megjelent cikkek különösebb lelki-furdalás nélkül állítják, hogy „ő az egyetlen hegedűkészítő hölgy a világon”. Az mindenestre valószínű, hogy ő volt akkoriban az egyetlen hivatásos hegedűkészítő nő az Egyesült Államokban, bár lehetek még mások is, akik kevésbé megalapozott üzleti körülmények között dolgoztak. 1907-ben, a San Francisco Sunday Call-ban riport jelent meg, amely a kaliforniai San José-ban élő Grace Barstow hegedűs hölgygel készült, akinek kaliforniai vörösfenyőből sikerült elkészítenie hat hegedű fedőlapját. 1920-ban, a Brooklyn Daily Eagle állítása szerint „az Ohio-ban lévő Norwalkban élő J. W. Klein asszony az egyetlen hegedűkészítő nő Ohio-ban, sőt valószínűleg az egész Egyesült Államokban” – mely állítás azonban sejtet némi ironiát, figyelembe véve, hogy akkoriban valószínűleg Brooklynban lakott Ferenczy is. Kétségtelen azonban, hogy Ferenczy Alvina úttörő szerepet játszott az Amerikában még csak kialakulóban lévő hegedűkészítés terén, és abban az időben nyitotta meg saját műhelyét, és alakított ki önálló tevékenységet, amikor ilyesmi egyáltalán nem volt megszokott a hölgyek körében.

Közreadta: Rakos Miklós

Koncertekről

Budafoki Dohnányi Zenekar – 2016. december 4.

Bartók Béla Nemzeti hangversenyerem

Sok hűhó Shakespeare-ért – ezzel a címmel hirdették a rendezvényt, s valljuk meg, a frappáns cím ezúttal érdemben is telitalálat volt. Sajnos. Mert igaz ugyan, hogy Shakespeare „nem semmi”, de ha mérlegre tesszük, afféle „tartozik és követel” viszonylatként a már csak a szervezésbe befektetett munkát és a ténylegesen látható-hallható eredményt, akkor a mérleg korántsem kerül egyensúlyba (elsősorban a zenekar számára nem rentábilis). A járatlan utak mindig feltételezik a kalandozó-felfedező kedvet (amelyből a BDZ műsorait ismerve, náluk sosincs hiány), és a különlegesség általában jótékony hatással van a közönségérdeklődésre. Ehhez a vállalkozáshoz több partnert sikerült megnyerni – nem utolsósorban hallgatóságot, amellyel megvalósulhatott Selmeczi György elképzelése: „közösségvállalás a közönséggel”. Bevallottan nem ismeretterjesztő szándékkal kerültek színpadra Shakespeare vígjátékainak részletei, hanem inkább szórakoztató jelleggel. Blaskó Péter vállalta a Shakespeare korába visszarepítő narrátor szerepét (mint Shakespeare kedves színésze kommentálta a részleteket, többnyire beleszöve mondandójába a felhangzó zeneszámok konferálását is). Szövegét dicséretes kötetlenséggel olvasta – de mégiscsak olvasta, s ez leginkább azért volt zavaró, mert nem volt összhangban az a színpadi jelenléttel (mozgással), amellyel realizálta. De ezen túlmenően, látványként elfogadhatatlan volt, amikor – önmaga által bekonferáltan – szereplőként vett részt valamely jelenetben, s akkor is olvasta szerepét. Tehát, ha narrátorként olvas, szereplőként pedig partnereihez hasonlóan szöveg-segítség nélkül játszik, sokkal hatásosabb lett volna.

A dramaturg Góczán Judit volt, a produkció rendezője pedig a sokoldalú színházi muzsikus Selmeczi György. Minden megtervezettség ellenére túlzás szcenírozottnak nevezni az előadást, a térbeli mozgások lehetőségét kínálja a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyerem nagy színpada, ahol a zenekar előterében minimális kellékként szerepelt állólámpa és fotel a narrátornak, továbbá egy kanapé, amelyet többfunkciósan használtak a szereplők. A Színház- és Filmművészeti Egyetem III. éves zenés szí-

nész szakos hallgatói visszatérő vendégei zenekaraink vállalkozókedvű programjainak – ezúttal azonban szomorúan kellett felfedezni, elsősorban szövegmondásukban, olyan vonásokat, amelyek csökkentik produkciójuk értékét (gondolok az Eszenyi Enikőnél hatásos tónus bántóan kirívó utánzására, a figura karakterizálása érdekében modoros, szótagokat elharapó beszédre, vagy a kifogástalanul érthetően, ám értelmzés nélkül ledarált-elhadart szövegre, amikor a jelenet lendületét akarták fokozni – hogy mennyi a tényleges beszédhiba és mennyi a mórifikálásból adódó hibás hangzó-ejtés, az pályájuk további során fog kiderülni).

Késéskívül a leghatásosabb pillanatok azok voltak, amikor a színészhallgatók dalra fakadtak. A kóruszámokban jelentős erősítést hozó közreműködők kilétét csak kevés programajánlóban találtuk (Akadémiai Kórustársaság tagjai – bár már énekkarból ismerős alakot is véltem köztük felfedezni).

Shakespeare vígjátékaiból hallhattunk késéskívül szórakoztató zenés összeállítást, amelyben a leghálátlanabb szerep a zenekarnak jutott. A Budafoki Dohnányi Zenekar, Hollerung Gábor vezényletével olyan ritkán hallható zenét is játszott, mint a kezdő zene, Wagner Szerelmi tilalom című korai operájának nyitánya – s bizonyára nem kevés rendszeres hangversenylátogató hallgatta zavartan feszengve, amíg végül Blaskó Péter színre lépésekor megtudhatta, mit is hallott. A Shakespeare-ihlette színpadi muzsikák gazdag tárházából felidéztek Berlioz, Korngold, Weber, Goldmark, Cole Porter és Verdi műveinek részletét, felcsendült Schubert dala (az An Sylvia), valamint Morley és Orbán György egy-egy kórustétele.

A színpad hátterében paraván kapott helyet, amely a zenekari hangzást sajnálatosan tompította, így ezúttal nem mindig volt összhang a látvány és a hangzás között. Hollerung irányítása túldimenzionáltnak tűnt, illetve, gyakran hiába vártuk az általa kért intenzitást.

A hagyományos zenekari fellépéseikhez képest feltűnően sok volt a fúvósok intonációs bizonytalankodása és a belépések pontatlansága (akkor is feltűnő ez náluk, ha számszerűsítve korántsem tűnne kirívóan nagy-nak). Ennek egyik magyarázata az lehet, hogy a komplex produkcióban elaprózó-

dott a felelősségtudat. Ilyen mozzanatok sejtetik, hogy annak a bizonyos mérlegnek a két serpenyője nincs egyensúlyban. Persze, az egyszeri produkcióba fektetett munka így is elismerésre méltó!

Minden bizonnyal a látvány hatását szándékozott növelni az a gesztus, hogy a késéskívül fergeteges fináléban, Verdi Falfaffjának zárófúgájában a belépő szólamok énekesei intenzív karlendítéssel hívták fel magukra (szólamokra) a figyelmet. Talán másképp is el lehetett volna érni ugyanezt a hatást...

(Fittler Katalin)

Győri Filharmonikus Zenekar – 2016. december 5.

Richter János Hangversenyerem, Győr

A kulturális hagyományok ápolásának szép példái közé sorolhatjuk azt a hangversenyt, amelyet a *Győri Filharmonikus Zenekar* adott művészeti vezetője, *Berkes Kálmán* vezényletével december 5-én, otthonában, a város Richter János Hangversenyertermében. Fontos a dátum és a helyszín, hiszen december 5-e a város nagy szülötte, a 19. század és a századforduló egyik legkiválóbb karmestere, Richter János halálának dátuma: ezen a napon hunyt el a zenetörténeti jelentőségű muzsikuszáz esztendeje, 1916-ban. Szülővárosa, Győr megőrizte emlékét, hiszen hangversenyermet nevezett el róla, és őrzi ezt az emléket a város zenekara is, amely nemcsak arra ügyelt, hogy a hangverseny pontosan a nevezetes dátumra esésék, de arra is, hogy az est műsorán a megszólaló három mű közül kettő – Brahms *Tragikus nyitánya* és *3. szimfóniája* – azok közül való legyen, amelyeket annak idején, az ősbemutaton éppen Richter ismertetett meg a világgal.

Richter életének közismert tényei közül elegendő csupán néhányat felidézni ahhoz, hogy érzékeltesük, milyen jelentőségű pályafutás volt az övé. 1866-ban még csak huszonhárom éves volt a fiatal muzsikusz, amikor a nürnbergi mesterdalnokok befejezésén dolgozó Wagner maga mellé vette, rábízva az opera letisztázását. Ugyancsak Richter vezénylet egy évtizeddel később, 1876 augusztusában, a *nibelung gyűrűje* tetralógia bayreuthi ősbemutatóján. Wagnerrel kötött barátsága nem tette elfogulttá: hasonló baráti viszony alakult ki közte és a Wagnerével gyökeresen ellentétes esz-

tétikai nézeteket valló Brahms között is, akinek négy szimfóniája közül kettőt Richter mutatott be, de fontos szerepet játszott Bruckner, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij, Sibelius, Elgar és mások műveinek népszerűsítésében is. 1904-ben nem sokkal a hazai ősbemutató után Bartók *Kossuth szimfóniáját* vezényelte Manchesterben.

A megemlékező koncert nyitószámát, Brahms *Tragikus nyitányát* (op. 81 – 1880) hallgatva feltűnt a határozott indítás, az előadás sötét tónusa, sok energikus hangsúly, a muzsikálás előrefűródó lendülete és a feszes ritmus. Mindvégig sűrű vonóshangzás jellemezte a produkciót. Berkes Kálmán vezénylese közvetítette a zene komolyságát és szenvedélyét. A műsor második számaként olyan versenymű szólalt meg, amelynek szerzőségét illetően eltérnek az álláspontok: van, aki a két kürtre és zenekarra írt *Esz-dúr concertót* Joseph Haydn kompozíciójának véli, mások azonban azt feltételezik, hogy a szerző Franz Anton Rösler (más néven Francesco Antonio Rosetti, 1750–1792) lehet. A művet apa és fia: *Gál László és ifj. Gál László* szólaltatta meg – hangszeres kivitelezés és zenei ihletettség dolgában egyaránt kiválóan. Az első tételt derűs, energikus előadásmód jellemezte, a dallamokat a két muzsikusa a zene problémátlan, harmonikus karakterének megfelelően formálta meg. Játékukat dinamizmus uralta, a két kürt szólamában különösen dekoratív hatást keltettek a virtuóz hangrepetíciók. Könnyed, derűs és telt hangzású, élénken ritmikus, ám ugyanakkor a kellő mértékben rugalmas muzsikálást hallottunk. A lassú tételben énekelt a két kürt: itt a lágy dallamosság vette át a vezető szerepet, puha tónusokkal, a zene melankolikus alaphangulatának megfelelő szelíd borúval az előadásmódban. Végül a fináléhoz érve a hallgatóságot felvillanyozta a délceg, kirobbanó energiájú, telt hangzású kürtjáték, amelynek egyik legfontosabb tulajdonsága a hangzás öröme volt. A két muzsikusa mindvégig remekül együttműködött, elsőfokon értékelhető kettős szólistateljesítményt nyújtva.

A második részt ismét olyan Brahms-mű töltötte ki, amely Hans Richterre emlékeztetett: az általa bemutatott *3. szimfónia* (op. 90 – 1883). Feltűnően érett és gondozott, koncepciójában átgondolt és kiegyensúlyozott előadás született, arról tanúskodva, hogy a Győri Filharmonikus Zenekar Berkes Kálmán irányításával elmélyült és igényes munkát végez. Rögtön az *Allegro con brio* indításakor szembesültünk a nyitótétellel oly jellemző kettősséggel: a lendület

mellett a kezdőgondolat súlyával. A mellék téma a fúvósokon bensőségesen, a vonósokon szélesen dalolva szólalt meg. Az előadásnak volt tartása, ereje, a hallgató élvezettel figyelhette a feszes ritmust, az élénk hangsúlyokat. Érvényesült a tétel drámaisága, de a zene alapvető derűje is. A C-dúr *Andante* elején lágy derűvel, szelíden intonálta a klarinét a bevezető dallamot. A tétel egészének megszólaltatására a puha tónus és a hangzás fénye volt jellemző – utóbbi jelentős részben a fúvósok játékának köszönhetően. Meggyőzően érvényesült a lírai c-moll *Poco allegretto* szelíd borúja – a melankolikus csellókantilénával induló tételben mindvégig szép vonóshangzást élvezhettünk. Végül a fináléban (*Allegro – un poco sostenuto*) a visszafogott indítás után fokozatosan bontakozott ki a zene energiája és indulata. Tartás és erő, heroizmus és a zene ellenpontos részleteinek méltó kidolgozása jellemezte a zárótétel megszólaltatását. (*A beszámoló alapja hangfelvétel.*)

(Csengery Kristóf)

Nemzeti Filharmonikusok – 2016. december 6.

Bartók Béla Nemzeti hangversenyterem

Bármely műsorösszeállítást utólag a gyakorlat, a tapasztalat minősít, az első pillanatban furcsának vagy épp érthetetlennek tűnő programot is jóváhagyhatja az élmény, míg máskor épp a szokványos tervezet hat kiüresedettnek. Mozart és Mahler – két világ, ezúttal a szünet biztosított jótkony választvonalat közöttük. A két féldíó két külön impulzust jelentett a hallgatóság számára. Az első részben a szólista Ránki Dezső játékát vártuk és kaptuk meg, amely – régi gyakorlat folytatásaként – beváltotta a hozzá fűzött reményeket, vagyis rajongói eggyel több élő előadás élményével gazdagodtak.

Ugyanakkor, érthetően, nem lehetett teljes a műben való elmerülés, hiszen a közelmúlt nagy vesztesége kiváltképp a vezető karmester nélkül maradt együttes hallgatásakor még sokáig fog az előtérbe tolnakodni. Kocsis Zoltán nem tartozott azok közé az együttesvezetők közé, akik szinte minden fellépést maguknak tartanak fenn, a Nemzeti Filharmonikusoknak rendszeresen nyílt lehetőségük vendégkarmesterekkel való játékra is. Ugyanakkor nem tagadható, hogy Kocsis maximalista igényessége rendkívül magasra emelte a mércét, s bár ez lehetett néha fárasztó vagy épp stresszelő, az eredmény, az, hogy a zenekar gyakorlati-

lag bármely dirigens számára ideális együttműködő partnerre vált, vitathatatlan.

Mozart A-dúr zongoraversenyéhez Cristian Mandeal aligha tűnt ideális irányítónak. Szinte csak protokollárisan volt csak jelen, érezhetően nem voltak további kérései-elvárásai a játékosok iránt, akik eszményi hangszíneket varázsoltak elő hangszereikből (látványosan árulkodott erről testbeszéde, amikor a cadenzák alatt maga is szinte kívülről hallgatóként viselkedett, karjainak összefogásával). Nem tagadható azonban az sem, hogy az együttes és a szólista közötti összjáték is inkább csupán létrejött, szinte magától. Talán érthető, hogy hiányzott a mozarti A-dúr jellegzetes (a hangnem-szimbolika iránt érzékeny hangszín-elképzelést megvalósító) tónusa, amelyet szavakkal körülményes körülírni, de zenei elképzelés megvalósításaként rendkívül élményszerű. A lassú tétel jelentette az előadás emlékezetes mozzanatait.

Mahler-dirigensként egészen más oldaláról mutatkozott be Mandeal. Rendkívül tanulságos lett volna ezt a produkciót látniuk karmestereknek és karmester-növendékeknek, már csak a karmester mozdulat-készletét illetően is. Mandeal akkor van leginkább elemében, amikor komplex hangzásvilág hangzó életre keltése a feladata; imponálóan ismeri a partitúrát, s tudja: az ő felelőssége a fő- és mellék-anyagok egymáshoz való viszonyának a megszervezése. A felkavaróan gazdag zenei tabló igazolja az olyan fordulatokat, mint hogy „megszólal a karmesteri pálca”. Mahler I. szimfóniájának öttételes verziója szerepelt a műsoron, s előadása előtt Mandeal bejelentette: a II., Blumine tételt a zenekarral egyetértésben Kocsis Zoltán emlékének ajánlja.

Mandeal látványosan vezényel, ám korántsem a közönség kedvéért. Intéseiinek, mozdulatainak mindig konkrét zenei funkciója van, hol lendületet inspirál, hol színt, vagy épp a hangzás törzséhez való viszonyulást konkretizálja. És teszi mindezt rendkívül gazdaságosan, alkalmanként mozdulatokkal a saját apparátusát (testét) lazítva, hogy fáradhatatlanul álljon rendelkezésre, amíg a kompozíció igényli. Az ismertetőben közzétett életrajza szerint Karajantól és Celibidachétól „tanulta meg a szakma műhelytitkait”. Ami azt illeti, nem lehet okunk panaszra; a 70 éves karmester vezénylese épp ezért lenne tanulságos kollégái számára!

Az utóbbi években a zenekar repertoárjában előtérbe került Richard Strauss életműve – a straussi partitúra ismerete jótéko-

nyan járul(hatot)t hozzá a kortárs, ám sok szempontból más zenei elképzeléseket megvalósító Mahler művének érzékeny tolmácsolásához. A megörökítésre méltó interpretációk sorába tartozik, amit hallhatunk; a kidolgozott részletek mindig nagyobb egységek szerves alkotórészeként funkcionáltak, ezáltal az áttört szerkezetek komplex szövetében is problémátlanul tájékozódhattunk. Az előadókat csak elismerés illeti; az állandó-intenzív jelenlét, s a megannyi hangszín-élmény méltán váltott ki lelkes tapsvihart. Külön említésre méltó a dinamika képlékenysége, ezúttal minden hangszernek ill. hangszercsoportnak volt kifejezőeszköze egy-egy dinamikai szint térelménné varázsolásához. A távolságot korántsem csupán a sordino használata érezette, hanem a hangképzés intenzitásának módosítása, s amikor a legharsányabb volt a hangerő, akkor sem tűnt bántóan hangosnak. Sohasem volt agresszív, hanem inkább a térhatást erősítette, a mondanivaló széleskörű érvényességét hangsúlyozta.

(Fittler Katalin)

Honvéd Férfikar – 2016. december 7. Magyar Tudományos Akadémia Díszterme

A lemezbemutató hangverseny többnyire ígéretes: azzal kecsegteti a potenciális hallgatót, hogy az előadó a műsort megörökítésre méltóan birtokolja, azaz, tudja megszólaltatni. Ezt a tudást akkor is feltételezzük, ha tudjuk: a stúdiómunka ismétléseket-korrigálásokat tesz lehetővé, amire „élőben” nincs mód. Tehetjük ezt annál is inkább, mivel a hangfelvétel készítésétől a megjelenéséig eltelt idő alatt „beérhet” méginkább az anyag, ráadásul, a közönség, a közvetlen élmény adásának lehetősége továbbbi inspirációt jelent a fellépőknek.

Bartók Emlékévkében Bartók-felvétel, ráadásul nem is a Bartók Új Sorozat új korongjaként, hanem mintegy belső indíttatásból, avagy személyes szempontokat követve: feltétlenül érdekes, kiváltképp, ha olyan ritkaságokat ígér, mint a szerző férfikarai. A Honvéd Férfikar, miként a hangverseny műsorfüzetében is olvashatjuk, „Európa kevés hivatásos férfikarainak egyike”, ez is megérdemli a figyelmet. A Muzsika mellékleteként alapvető jelentőségű információforrássá vált Koncertkalendáriumban is szerepelt a december 7-i rendezvény, feltűntetve, hogy a rendező cégnél, valamint a koncertet megelőző órában a helyszínen váltható jegy. Éppen ezért rendkívül elszomorítóan tartottam, hogy leginkább ro-

konok, barátok és ismerősök kis csapata képezte az „Időtlen klasszikusok” sorozat 2. estjének közönségét. A szakma (kiváltképp a karvezetők) feltételezhetően saját próbáikra (s egyéb hivatalos elfoglaltságaikra) hivatkozva maradtak távol. Pedig nagyon tanulságos lett volna!

A kritikus nem tagadhatja: kényes helyzetbe került, tehát egyszerű értékelés helyett kénytelen „körbejárni” a jelenség holdudvarát.

Köztudott, hogy felszabadult a jogvédelem alól a bartóki zenei örökség. Kétélű fegyver kerül így avatott és avatatlan kezekbe: elhárultak (elsősorban anyagi) akadályok a Bartók-művek előadása elől, ami az optimistákban és a naivakban azt a reményt kelti, hogy mostantól szélesebb körű játszottság (és élőzenekénti hallhatóság) következtében jobban bekerül a köztudatba Bartók zenéje. A pesszimizmus jogos árnyékát az veti erre az illuzórikus képre, hogy a szabadsággal egyszersmind védtelenné is vált az életmű, méltatlanul, akár a szerző nevét és zenéjét „áruvédjegyként” alkalmazva, bárki „felhasználhatja”, immár korántsem a művészi minőség és érték felmutatásaként. Ennek a szabadságnak azonban mindenképp óriási haszna, hogy a méltán piedesztálra állított értékek emberközbe kerülhetnek, tehát „közébe”. Feltehetően ez is közrejátszott abban, hogy a Honvéd Férfikar Strausz Kálmán Liszt-díjas karnagy vezetésével szeptemberben hangfelvételen megörökítette Bartók férfikarait. Mintegy háromnegyed órányi hallgatnivaló a gazdag életműből, pillanatképek bő három évtizedből.

Ez a vállalkozás kétségkívül mérföldkő a Honvéd Férfikar életében. Repertoárjuk zenetörténetileg legújabb fejezetébe tartoznak ezek a kórusok, amelyek a több generációhoz tartozó tagságot nyilvánvalóan szokatlan feladat elé állítják. Pontosabban, a feladat önmagában talán nem is tűnik olyan nehéznek, hiszen az énekelni való (mármint a szólamanyag) számukra megoldható, ám a struktúra egészének megjelenítése az egyes tételekben ennél többet kíván. Strausz Kálmán tiszteletre méltó igényességgel figyel az intonációra, de némely hangszín-esetlegességek alkalmanként kivédhetetlenek. S főképp nehéz feladat a 41 kórustaggal megvalósítani azokat az érzékeny tempóváltásokat és agogikákat, amelyek a tételek savát-borsát adják. Amit hallunk tőlük: leginkább pedánsnak mondható, mert a pontossághoz sokkal több, például nagyobb szabadság (mondhatni, az előadói utasításoknak nemcsak

bátrabb, de átgondoltan felvállalt követése) lenne szükséges.

Mintának korántsem mondható ez az interpretáció, de példának annál inkább: arra serkenthetné a különböző éneklő együtteseket, hogy maguk is megszólaltassák, akár saját kedvükre és kisebb környezetük gyönyörködtetésére, ezeket a kórustételeket.

A műsorfüzetből kiderült: a Honvéd Énekar turnékon, interaktív énekórák keretében országhatárainkon túl is népszerűsítette ezeket a műveket. Ennek az elkötelezettségnek az ismeretében számukra a következő lépést a kompozíciók meglévő interpretációinak megismerése jelentené, s a leszűrt zenei tanulságoknak a beépítése saját előadásukba.

(Fittler Katalin)

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara – 2016. december 14.

Zeneakadémia

Az MVM koncertek decemberi prospektusában „Remekművek három tételben” címmel hirdetett hangverseny sok más kritériumnak eleget tesz, ennek azonban nem! Szerepel az MVM koncertek reprezentatív programfüzetében is, a 18. Gödöllői Nemzetközi Hárfaesztivál rendezvényeinek quasi-függelékeként. Ez már inkább igaz. Ami érdemben a legnagyobb vonzerejét jelentette – s erről a műsorkínálatok összeállítására idején vélhetően nem tudhattak – az kétségkívül Dárdai István Stradivari-hangszere.

Két nappal a hangverseny előtt mutatta be új hangszerét a Műpa Üvegtermében a sajtó képviselőinek Várdai István. Starker János óta eddig nem volt magyar gordonkaművésznek Stradivari-hangszere. A korábban Montagnana-hangszeren játszó művész (a felmérések tanúsága szerint az elmúlt évben a világ második legkeresettebb csellistája) a továbbiakban mindkét hangszeren játszik majd; új hangszerével most ismerkedik. Amerikai gyűjtőtől vásárolta meg a német mecénás a ráánkmaradt 65 cselló közül azt, amelyet a tanulóéveit követően saját műhelyében elsőként készített Stradivari. E hangszer korábbi híres tulajdonosairól Ex du Pré-Harrall-ként tartják számon.

A hangverseny másik hangszer-újdonsága az a hárfa volt, amely svájci hangszerkészítő műhelyéből került ki – készítője személyes jelenlétével tisztelte meg ezt az estet.

Különlegességet jelent, hogy kizárólag Saint-Saëns művei szerepeltek a műsoron. A 19. század talán legnagyobb hatású francia muzsikusaival meglehetősen mostohán bánnak az utókor. Több mint félezer művéből

legszélesebb körű ismertségnek zoológiai fantáziája, Az állatok farsangja örvend, hangversenyek műsorán (magyar viszonylatban mindenképp) Orgonaszimfóniája szerepel gyakran, s időről-időre felcsendül egy-egy zongoraversenye is az ötből, amelyeket annakidején a zongoristaként is kiváló komponista ismertetett meg hallgatóságával. Saint-Saëns egyébként 1879-ben nagysikerű hangversenyt adott Budapesten – most pedig, talán véletlen egybeesés, két nappal halála 95. évfordulója előtt került sor erre a szerzői estre.

Ami ténylegesen „három”, az a programban szereplő darabok apparátusa: hallhattunk szólódarabot (Fantázia hárfára), kamaraművet (Fantázia hegedűre és hárfára), valamint szólóhangszerre és zenekarra készült kompozíciókat (Hangversenydarabot hárfára és zenekarra, valamint a gordonkás műsorszámokat: Allegro appassionatót és az a-moll gordonkaversenyt).

A hárfások eredeti hangszeres repertoárjának értékes darabjai a Saint-Saëns művek, hatásos volt a „crescendo-elvű” műsorösszeállítás. Vígh Andrea szólista-produkciójától az utolsó percekig az érdeklődő figyelem légköre uralkodott a terem egészében. A rektorasszony produkcióit szeretetteljes lelkesedés fogadta (a második Fantáziában Szabadi Vilmos volt a partnere) – dobogóra csak a zenekarkíséretes műnél volt szükség. A ritkán hallható darabok esetében egyszeri hallás alapján nehéz eldönteni, mennyiben segítette a hangszer a változatos hangszínkészletet; a fantáziában jól tagolt, karakterizált formarészek követték egymást. (A két fantázia egyébként szerepelt a hárfafesztivál nyitókoncertjének műsorán is, a Gödöllői Királyi Kastély dísztermében.) Vígh Andrea technikailag is kifogástalan játékában markánsan elkülönültek a regiszterek, ám a zenekarkíséretes tételben inkább a hangszer adottságaként értékelhető jellegzetességnek tűnt a magas régió fémes-hideg hangzása. A koncert-végi ráadások sorát méltán kezdte A hattyú – Várdai István szólóját ideális tónussal kísérte a hárfá (itt nem jutott szerep a magas regiszter hideg-éles hangjainak).

Vajda Gergely irányításával a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara korrektül kísérte a szólóhárfát, dinamikailag soha el nem nyomva, és érezhetően alkalmazkodva a szólistához. Az Allegro appassionato tételnek már a címben is meghirdetett tónusa eleve más hozzáállást igényelt; itt aktívabban voltak az együttes muzsikusai, és számukra nyilvánvalóan a gordonkaverseny jelentette az „igazi” művészi feladatot.

Noha, miként harmadik ráadásszáma előtt kedves-huncut mosollyal a közönségnek is tudtára adta a szólista, hogy „még csak ismerkedünk” (mármint a hangszerrel), a gordonkaversenyt, mint repertoárdarabját, olyan felszabadultan játszotta, hogy ezzel partnerévé fogadta, partner-kapcsolatra inspirálta valamennyi közreműködőt. Itt volt igazában szükség a karmesteri koordinációra is – nagy élményt jelentett a korántsem metrikusan pulzáló előadás. A ráadás-szám Cassado-tétellel Várdai érezte az új hangszerével való kapcsolat személyességét; igyekezett mindent kihozni belőle, azaz, nem kímélte: a kifejezés intenzitásával emlékeztet percekkel okozott. Csakúgy, mint a Bach-tétellel.

(Fittler Katalin)

Pannon Filharmonikusok – 2016. december 16.

Bartók Béla Nemzeti hangversenyterem

A Pannon-bérlet második estjének a műsorismertető azt a címet adta: Brahms és Bogányi, ráirányítva a figyelmet arra a különleges lehetőségre, hogy az elsősorban Chopin- és Liszt-játékosként számontartott Bogányi Gergelyt a monumentális d-moll zongoraverseny szólistájaként hallhatjuk. Mindig fokozza a látvány hatását, amikor filigrán alkatú szólista vállalkozik a sok szempontból igényes szólista-feladatra – és ezúttal is lenyűgöző volt megélni a dinamikai szinten is érvényesülő bonyolult szerkezet hangzó megjelenítését. A mű több mint másfél évszázada nyer meg mind újabb generációkat Brahms muzsikájának. (Egyébként ezzel a versenyművel fog szerepelni a Pannon Filharmonikusok a Brahms-maraton keretében, ott Várjon Dénes szólójával, Vass András vezényletével).

A pretoriai születésű osztrák Gérard Korsten volt az est karmestere. Korsten a Curtis Intézetben és Salzburgban Végh Sándor növendékeként végezte hegedű-tanulmányait. Pályája első szakaszában rangos együttesek hangversenymestere volt, s számottevő koncertteremi és hangfelvétel-készítő tapasztalat birtokában 36 évesen cserélte fel hangszerét a karmesterpálcára (pontosabban, a karmesteri dobogóra, hiszen nem mindig használja a dirigensek jellegzetes kellékét). Azóta szakmai életrajzában külön fejezetként íródik az operadirigensi és a hangversenytermi pályakép, amelyek közül főként az előbbi nyer megörökítést (CD- és DVD-felvételeken). A magyar zenekarok közül legtöbbször a Bu-

dapesti Fesztiválzenekarral szerepelt, de vezényelt a Magyar Állami Operaházban is, továbbá a Győri Filharmonikusok után a Pannon Filharmonikusokkal is eredményes munkakapcsolatot alakított ki.

Korsten vérbeli zenekari muzsikus akkor is, amikor vezényel. Jó érzékkel találja el, mikor van szükség konkrét utasításra alkalmi mozdulatokkal, s mennyiben lehet „magára hagyni” a játékosokat oly módon, hogy az előkészítő munkálatok során kialakították a közös elképzelést. Ezt követően leginkább a folyamatok életben tartására koncentrál, arra, hogy ne csökkenjen a figyelem (a „jelenlét”) intenzitása. Ezzel a szerzőt/művet és előadó-partnereket egyaránt komolyan vevő magatartásával a hallgatóság figyelmét is irányítani tudta – s bár a tételesszünetek köhögés-epizódjait nem tudhatta kiiktatni, azt sikerült elérnie, hogy a muzsikálás légköre zavartalan legyen (a koncentrált figyelmet követő „lazítás” lecsapódása ilyenkor kevésbé lehet bosszantó).

A Műpa negyedéves műsorában Bogányi Gergelytől a következő sorok olvashatók: „Az előadó-művészetet nem lehet betanulni, az a pillanat művészete. Én a koncerttermet szent helynek tekintem, ahol a művész minden alkalommal először játssza, újratermeli a darabot. A pódiumon megpróbálom elfelejteni, amit addig tudtam, hogy megszülethessen a zene csodája, ami mindig más.” Nemes vélekedés, ám ehhez megfelelő partnerek kellenek. Ezúttal jutottak Bogányinak – Korsten maximális figyelemmel gondoskodott arról, hogy a szólista, akinek ebben a versenyműben néha szokatlan helyzetek jutnak, mindig ideális környezetben érezhesse magát (illetve szólamát). Úgy játszott, hogy egyidejűleg érzékeltük szólistának és a gazdag-dús zenekari anyag egyik fontos szólamának.

Ami a zenekart illeti, a versenyműben csakúgy, mint az est második részében, Dvořák viszonylag ritkán hallható VI. szimfóniájában különleges élményt jelentett a hangvolumen érzékeny kezelése. Gyakran monumentális hangzón vett körül a hallgatót – de a leghangosabb dinamika sem tűnt bántónak; nem halláskárosítóan erős, hanem intenzitásával felemelő hatású volt. A karakterek iránti érzékenység a tematikus anyag változatosságát mutatta fel, ugyanakkor a részletező kidolgozottság sohasem ment a nagyobb formarészek rovására. A mélyvonósok szokás szerint remekeltek, a hegedűszólamok pedig az adott zenei faktúrán belül betöl-

tött szerepüknek megfelelően illeszkedtek a kialakuló hangképbe. Nem volt jelentéktelen hang, ugyanakkor mindig megkülönböztetetten érvényesültek a fő-szólások (a mellék-szólások környezetében). Differenciáltan játszottak a fafúvók is; érezhetően tudatában voltak annak, hogy mikor szorítkozik szerepük kopulázásra (hangszínmódosító hatással), s mikor kapnak szólista-rangot.

Miközben Dvořák könnyen befogadható, tetszetős muzsikáját hallgattam, sajnálattal regisztráltam a történelmi szelekció szigorúságát (aminek legekleatásabb példáját Vivaldi gazdag versenymű-termése adja, A négy évszak elsőprő sikerével és megannyi hasonló minőségű kompozíció kényszerű háttérbe szorulásával).

Ismert és ritkán hallható, hangnemükben is harmonizáló d-moll és D-dúr műsor-szám – kedvelt szólista és emlékezetes produkciót létrehozó vendégkarmester: kiszámítható volt a fogadtatás sikere és a hallgatóság elégedettsége.

(Fittler Katalin)

Győri Filharmonikus Zenekar – 2016. december 19. – Richter János Hangversenyerem, Győr Advent Győrben

Az idősebb generációkhoz tartozók még élénken emlékezhetnek arra, amikor karácsony előestéjén a Magyar Televízió egyetlen, majd később mindkét csatornája Beethoven IX. szimfóniáját sugározta évtizedeken keresztül a Berliini Filharmonikus Zenekar és a Deutsche Oper énekkarának előadásában, Herbert von Karajan vezényletével, Gundula Janowitz, Christa Ludwig, Jess Thomas és Walter Berry szólójával, egy 1968-ban rögzített felvételtől. A minden rituális és liturgikus tartalmától megfosztani kívánt ünnep üzenete ezzel ugyancsak a szeretetről szólt, de nem a Megváltó születése, hanem az általános világbéke és a népek testvériségének jegyében. Mára sok máshoz hasonlóan ez a kollektív nemzeti tapasztalat is a rendszerváltás süllyesztőjében kötött ki, és ha valami jó volt az elmúlt harminc évben, akkor többek között az, hogy az egyébként azóta ettől függetlenül is kiüresedett karácsony vigíliája többé nem a IX. szimfóniáról szól. Ennek mostantól azonban vége. Na jó, nem egy egész ország, hanem mindössze egy nyugat-magyarországi város, Győr, Istvánffy Benedek hangversenybérletének zenekedvelő tulajdonosai számára. 2016.

december 19-én, egy nappal advent negyedik vasárnapja után ugyanis Beethoven monumentális remekét tűzte műsorra a Győri Filharmonikusok művészeti vezetője, Berkes Kálmán klarinétművész.

Az elmúlt évtizedekben a historikus zenei mozgalom innovatív szándékú felismerései a IX. szimfónia interpretációjára is jótékony hatással voltak. Új értelmet kaptak a ritmusképletek, a frázisok, dallamívek, más fénytörésben jelentek meg az egyes szólások. A mű eredeti pompáját, ragyogó spiritualitását élhettük át újra értő elmék, szívek és kezek intése nyomán. Egy dolog azonban nem változott, és ezzel általában minden gyakorlott programszerkesztő tisztában van: akár hagyományos, akár historikus előadásban, a IX. szimfóniát csak akkor szabad műsorra tűzni, ha gondolunk róla valamit.

Középszerű vagy tehetségtelen karmesterekkel való hosszú együttműködés tapasztalata után sok kiváló zenekari hangszeres művész érzi úgy, hogy ennél akár ő is többet tud, és vezényelni kezd. A színpad szemközti oldalán a korábbi tapasztalat azonban gyakran megcsalja. Ugyanis a karmesteri pulpituson állva gondolni is kell valamit. Berkes Kálmán ezen az estén nem gondolt semmit Beethoven IX. szimfóniájáról. Vagy lehet, hogy gondolt, de az muzsikusai, énekesei – sőt megkockáztatom, hogy a kitarító vastaps ellenére – közönsége előtt is rejtve maradt. Magukra hagyott, jobb sorsra érdemes hangszeres művészek és jó nevű szólisták – Cserekyei Andrea, Megyesi Schwartz Lúcia, Varga Donát, Bakonyi Marcell – küzdöttek vállvetve azért, hogy tanulmányaik és korábbi muzsikussélményeik emlékeibe kapaszkodva próbáljanak meg felnőni szerző és mű komplexitásához, saját szakmai tisztességüket is mentve ezáltal. Még a Nemzeti Énekkar állta legjobban a sarat, amelyik a Kilencedik előadásáról nyert több évtizedes tapasztalattal a háta mögött és a torakában, nem hagyta magát zavartatni a karmesteri dobogó irányából érkező impulzusoktól.

A nagyformátumú mű egybefüggő előadása több mint egy órán át tartott. Ugyanabban a percben ért véget, amikor Berlin Charlottenburg kerületében – mindössze néhány megállóra a Filharmoniótól –, egy kiutasított, ám ki nem toloncolt tunéziai iszlám fanatikus rabolt kamionnal behajtott a karácsonyi vásár önfeledt forgatagába, számos halottat és sebesültet hagyva maga után. Győrben kiléptünk az adventi fagyos éjszakába.

(Kaizinger Rita)

Honvéd Férfikar – 2016. december 19. Magyar Tudományos Akadémia Díszterme

A Honvéd Férfikar néhány nappal Karácsony előtt, karácsonyfa „társaságában” adott koncertjének tematikája mi más is lehetne az év ebben az időszakában, mint a közelgő ünnep megéneklése. Az együttes honlapjáról tudható, hogy a Férfikarnál már évek óta hagyomány, hogy advent napjaiban járják az országot, karácsonyi hangversennyel örvendeztetve meg a vidéki közönséget. Idén decemberben – egy közel húsz éves hiányt pótolandó – most a budapestieket sem hagyták ki a sorból.

A keresztény kultúrkör ünnepeit tekintve minden bizonnyal Jézus születéséhez kötődik a legtöbb kóruskompozíció, így talán nem is azért nehéz egy ilyen jellegű műsor összeállítása, mert nincs mit énekelni, hanem éppen ellenkezőleg, meg kell küzdeni a bőség zavarával. A kórus karnagyai – *Strausz Kálmán és Riederauer Richárd* – ezúttal a zenetörténeti kronológiát követve állították össze a programot, és válogattak a gregoriántól napjainkig ismert és kevésbé ismert, karácsonyhoz kötődő kompozíciókból. A bő másfélórás, szünet nélküli műsornak kellő ritmikát biztosított az a cappella és az orgona-, illetve zongorakíséretes darabok váltakozása, a sok énekszóló és a kronológiát megszakító, egyben tagoló kortárs alkotások, melyek azonban mindkét esetben visszautaltak az előző korok művészetére, voltaképpen még szorosabbra fűzve az őket körülölelő művekkel való összetartozást.

Az európai zene első összegző stílusával, a gregoriánnal indult az este. A Strausz Kálmán-vezényelte blokkban a legrégebbi, egyszólamú dallamok mellett (*Veni redemptor gentium, Ave Maria, Hodie Christus natus est*) megszólaltak a gregoriánra épülő, azt alapul vevő többszólamú feldolgozások is (*Dies est laetitiae, Procedentem sponsum, Sanctus*). Tetszett a karnagy visszafogott vezénylési technikája, valamint az, hogy – mint például az Ave Mariában – az orgonához hasonlatos „korhű” dinamikai megoldásokat használt: először csak a kórus egyik fele énekelt, majd később bekapcsolódott az énekkar másik fele is, így mutatva meg halk és hangos kontrasztját. Hasznosnak találtam azt is, hogy a konfetranszié, Frech' Zoltán felolvasta a Hodie Christus latin szövegének magyar fordítását; hogy a zene történetében elhelyezte és röviden elemezte a felhangzó dallamokat; és hogy a Veni redemptor első két (latin szövegű) versszaka után az ének magyar

szövegét is elénekelték, némileg megsejtetve, hogy Magyarországon milyen gazdag gregorián kultúra virágzott egykoron.

A gregorián válogatás után látszólag nagyot ugrottunk időben Jan Nieland holland zeneszerző *Magnificat*ájával. Azonban csak látszólag, hiszen a 20. században élt komponista visszanyúlt a gregoriánhoz: saját korának dallam- és harmóniavilágát keverte a gregoriánhoz, mely utóbbi egy sajátos eklektika alapjául szolgált. Hatásos volt a mű, melynek magasztosságát hűen tolmácsolta Riederauer Richárd vezényletével a Férfikar, a szólót éneklő *Stam-pai-Komesz András* és az orgona szólómot játszó *Nagy László Adrián*.

Riederauer Richárd továbbra is maradt a karmesteri pulpituson, hogy elvezényelje a hangverseny barokk-blokkját. Heinrich Schütz *Karácsonyi oratóriumának* Zu Bethlehem című részlete alatt kicsit pihenhetett a kórus nagy része, mivel ezt négy szólista – *Gaál Csaba, Bodó Levente, Frech' Zoltán* és *Kövári Csaba* – szólaltatta meg, kiválóan. Ezt követte Johann Sebastian Bach népszerű korálfeldolgozása, a *147. kantátá*-ból ismert *Jesus bleibet meine Freunde*, majd a későbarokk másik emblemikus komponistájának, Georg Friedrich Händel *Thanks be to the Lord* című kórusműve. Itt azzal a gazdag hangzással, a szépen kitarított hosszú hangok formálásával és a jól felépített fokozás örömeivel ajándékozta meg hallgatóságát az együttes, melyet oly sokan szeretünk előadásukban. Szép volt a baritonszóló is, ebben Egresi Tamás remekelt. Érdekes, hogy a barokk után Franz Schubert éteri *23. zsoltára* (Strausz Kálmán vezényletével) nem is tűnt annyira távolinak stílusában. Voltaképpen eddig tartott az est első fele, mivel a Honvéd Férfikar levonult a pódiumról. Ám a közönség nem pihenhetett: vendégként az Országúti Ferences Templom Kapisztrán Kamarakórusa a szintén Honvédos Lógó Tamás irányításával szólaltatta meg Nagy László Adrián 2016 októberében bemutatott *Országúti miséjét*. A Credo tétel nélküli missa brevis nagy átéléssel hangzott el a vegyeskar előadásában és a szerző orgonakíséretével.

A koncert második fele a romantikával nyitott: César Franck klasszikus slágernek számító *Panis angelicus* (szóló: *Töttös Roland*), Camille Saint-Saëns *Tollite hostias*, majd Adolf Adam *Cantique Noël* című kompozíciója (szóló: *Sáray József*) – nem utolsó sorban a szépen formált szólóknak is köszönhetően – egyre hosszabb tapsokat váltott ki a közönségből.

Végül magyar szerzők művei zárták a hangverseny hivatalos programját: két Ave Maria – egy kevésbé ismert Mosonyi Mihálytól (ismét Töttös Roland énekelte szólót), és egy nagyon népszerű Kodály Zoltántól –, illetve az együttes korrepetítorának és „házi zeneszerzőjének”, Nagy László Adriánnak feldolgozásában magyar karácsonyi dalsokorral búcsúzott az együttes. A kórus végig látható élvezettel, örömmel énekelte. Ismét tanúi lehettünk annak, hogy olyan igazi művészegénységek énekelnek az együttesben, akik – ha kell – szólista-kvalitásúak, akiknek önzetlenül odasúghatja a szóló után a kórustárs, hogy „jó voltál”, de az „egy mindenkéért, mindenki egyért” elvet vallva az utánozhatatlanul homogén, egységes férfikari hangzást is a legmagasabb fokon teremti meg. A karácsonyi ajándéknak szánt szép est persze nem maradhatott ráadás nélkül: csak Szergej Rachmanyinov *Ave Maria* (Bogorogyice gyevo) című darabjának megszólaltatása után engedte el a kórust a közönség. (Kovács Ilona)

Kodály Filharmonikusok Debrecen – 2016. december 11.

Művészetek Palotája,

Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Egy gazdag pályáívet magáénak tudó mester és két ifjú szólista találkozott a Művészetek Palotája színpadán a debreceni Kodály Filharmonikusok hangversenyén. Az esten elhangzott három mű mindegyike a főszereplők életének egy-egy olyan meghatározó darabja, mely zenésszé válásuk folyamatában döntő szerepet játszott.

Az utóbbi években észrevehetően megsza- porodtak azok a koncertek, melyeken Vásáry Tamás szülővárosa zenekarát vezényli, és/vagy szólistaként lép fel az együttesrel. Ezúttal Kodály Zoltán *Marosszéki táncok* (1930) című – eredetileg zongorára írott – kompozíciójával nyitották az estet, mely – Vásáry életében minden bizonnyal az egyik legfontosabb Kodály-alkotás. Számos alkalommal nyilatkozott arról (életrajzi könyvében is leírta), hogy ez volt az a darab, melyet – összes bátorságát és vakmerőségét összeszedve, akkor még zeneakadémistaként – eljátszott Kodálynak, aki attól fogva szinte fogadott fiának tekintette és önzetlenül segítette Vásáryt. Nem csoda, ha a zongoraművész-karmester azóta is megkülönböztetett figyelemmel fordul Kodály eme művéhez, akár zongorán, akár a zenekar

nevű hangszerén interpretálja a darabot. Utóbbinál persze nem árt, ha az „egykori Tündérország” táncainak felidézésében olyan partnerei vannak, mint a debreceni zenekar tagjai. A Marosszéki táncok ugyanis egyszerre kíván tökéletes együttes-játékot és igényes szólista-produkciókat. Az előbbire a mű indítását hozhatnám példának, ahol a csellók mintaszerűen „énekelték el” a rondóformájú tétel témájának bemutatását. Itt és most a rubato dallam éppen annyira volt beszédszerű, amennyire kellett, az agogika pedig patikámérlegesen volt kimérve. Az erre következő táncban aztán a remek szólóknak örülhettünk. Szép sorjában az oboa, a fuvola, a piccolo, a hegedű, végül a nagybőgő is megnyilatkozott egyedül, bizonyítva, hogy a zenekar nincs szűkében a szólista-kvalitású zenészeknek. Vásáry mesteri- en keverte ki palettáján az egyes formarészek hangzásarányait és dinamikáját. A tempókarakterekkel, a feszes ritmikával és a markáns hangsúlyokkal pedig élővé tette a Kodály-zene által megrajzolt táncokat. E darab képviselte egyébként az est egyetlen önálló zenekari interpretációját, mivel az együttes a hangverseny további részében két nehéz versenymű hasonlóan igényes kíséretét látta el, szinte teljesen makulátlanul. Csupán a Sibelius-koncert bonyolult ritmikája okozott olykor kisebb nehézségeket, de a karmesternek és a koncertmesternek köszönhetően mindig sikerült túllendülni a holtponatokon.

A szünet előtt Edward Elgar *e-moll gondokaversenye* (op 85, 1919) hangzott fel – Kokas Dóra szólójával. A műsorfüzet idézi a művésznő nyilatkozatát, miszerint már gyermekkorától nagy hatással volt rá a mű, gyakran hallgatta szülei-vel együtt autóban utazva – Jaqueline du Pré előadásában. Ha nem közölték volna az interjú-részletet, akkor is gyanakodhattunk, hogy Kokas Dóra előtt nem ismeretlen Elgar csellóversenyének emblemikus előadója és előadása. A fiatal szólista mindazonáltal kitűnő teljesítményt nyújtott: maximálisan felkészült, hangszeresen és muzikálisan egyaránt. A művet gyakran említik Elgar háborús rekviemjeként, melyben a Nagy Háború halottjait siratja el a zeneszerző, ide tehát semmiképp nem illenek romantikus túlzások, csúsztatott fekvésváltások, felesleges gyorsítások-lassítások. Ezért is volt rokonszenves az a művészi alázat, mellyel Kokas Dóra közelített a műhöz: nem magát helyezte előtérbe, hanem a zenét, így a darab hangulatához illő sallangtalan interpretáció részesei lehet-

tünk. Számomra játékának legemlékezetesebb pillanata a 4. tételben jött el, közvetlenül az 1. tétel nyitóütemeinek felidézése előtt. Keze alatt valóban sírt-zokogott a hangszer. Csak ámulhattunk: vajon hogyan képes ez a huszonnégy éves fiatal lány a háborút átélt, abból kiábrándult hatvankét éves mester szokatlanul heves és fájdalmas kitörését ennyire élethűen átadni? Ez után már a mű kezdő akkordjainak visszatérése is más megvilágítást kapott: érettebbnek, szikárabbnak, rezignáltabbnak hatott. Kokas Dóra pedig e teljesítményével immár visszavonhatatlanul elindult a szólistapálya olykor rögzös, ámde gyönyörű útján.

A hangverseny második felét Jan Sibelius *d-moll hegedűversenye* (op. 47, 1904) töltötte ki, mely szintén meghatározó megszólaltatója, Kállai Ernő életében: ezt a művet Itzhak Perlmannal tanulta meg. (E közös munkának is köszönhető, hogy Perlman később felvette tanítványai közé a New York-i Julliard School of Music-ba.) Kállai játékában ott voltak a finoman puha tónusok, a lágyan megrajzolt dallamívek a nyitótételben, a drámai összecsapás a középső tételben, és örülhetünk a finálé markáns hangsúlyainak, táncos ritmikájának is. Nem hagyott kétséget a felől, hogy mind technikailag, mind a zenei értelmezést illetően csúcsmódban van, amit a közönség érzékelt is, és tetszését kinyilvánította tapsaival. Kállai pedig „nem úszta meg” ráadás nélkül: J. S. Bach *d-moll partitúrájából* (BWV 1004) a Sarabande tétellel köszönt el a Zeneakadémia közönségétől.

(Kovács Ilona)

A Magyar Rádió Szimfonikus

Zenekara – 2017. január 5.

Zeneakadémia

Frappánsként értékelhetjük a Magyar Rádió Zenei Együtteseinek egész évadot felölelő, a többi zenekarétól könnyen megkülönböztethető formátumú programfüzetén olvasható: A zene öröm címet. Akkor is, ha túlzott általánosításával kissé közhelyszerű. Attól viszont igencsak felszalad az olvasó szemöldöke, ha Magyarul a Zeneakadémián címmel kínálnak olyan műsort, amely egy magyar, egy latin szöveggel énekelt kompozíción kívül egy instrumentális (zenekari) műből áll. Tény, de koránt sem különleges, hogy három magyar szerző alkotásáról van szó. Mindenesetre, a Dohnányi-sorozat) második estjén, január 5-én

Kodály, Dohnányi és Bartók egy-egy kompozíciója csendült fel (mint annakidején, 1923-ban, Pest, Buda és Óbuda egyesítésének ama híres félévszázados jubileumi estjén – igaz, ott három bemutatóra került sor).

Kodály: Kádár Kata balladájának előadása elgondolkodtató kérdéseket vetett fel. Miközben régi korok zenéjének új életre keltésekor a legkülönbözőbb szempontoknak eleget tevő historikus interpretációk (is) születnek, ezúttal a probléma-csokor kulcsszava az „idő” lett, s ennek tükrében a korhűség illetve aktualizálás. Mást jelentett a mű komponálásakor (és zenekarra hangszerelésékor) a népballada koncertpódiumra állítása, mint manapság, amikor a világzenék emancipációs törekvését követően bármi-bárhon előadható. Kérdés, mennyi aktuális az érzelmi átélésből, az immár széles körben ismert történet felevenítésekor – esetleg megengedhető a pusztán „tényközlés”-sorozat? Mert ha mindössze „ennyi”, akkor elegendő elolvasni a szöveget. Az az érzelmi többlet, a dráma sokdimenziós megjelenítése, amelyet Kodály többek között a hangszereléssel juttatott kifejezésre, akkor és csak akkor jut el a hallgatóhoz, ha a közvetítő-láncban nincsen rövidzárlat, tehát, kisé szentimentálisan szólva, ha az előadók hisznek a műben. Elsősorban a szólista, aki protagonistája a műnek. Mivel Haja Zsolt nevét semmiféle szóróanyag nem tüntette fel, vélhetően később kapott felkérést erre a szereplésre. A leginkább operaszínpadról ismert (s kétségkívül színpadra termelt) énekes nem aknáztta ki a műben rejlő zenei-interpretációs lehetőségeket, szinte bocsánatkérően adott hangot az ily módon hírfolyammá lett történetnek. Azért sajnálatos ez, mert ritkán hallható kompozícióról van szó, tehát a hallgató indokoltan tesz egyenlőségjelet a mű és az előadás közé.

Más a helyzet a következő, szintén ritkaságszámba menő műsorszámmal. Dohnányi Stabat Mater esetében (optimistán) feltételezzük a szöveg tartalmi ismeretét – így tehát voltaképp „mindegy”, mennyi emlékeztető szövegfoszlány érthető a latin textusból. Ennek megítélése viszont, tapasztalatom szerint, rendkívül szubjektív: aki tudja a szöveget, a kevésbé értő előadást is részleteiben tudja követni, míg az, aki nem ismeri, aligha tudna, akár foszlányokat is utánamondani (illetve leírni) belőle. A Magyar Rádió Gyermekkórusa nagy létszámban vonult ki. Az eredetileg kettős fiú-kórusnak szánt zenei anyagot természetesen

gyermek-vegyeskar szólaltatta meg, az ő üde hangjuk immár a műtől elvonatkoztatva is gyönyörködtető hatású volt. Valamiféle tavasz-érzettel örvendeztették meg a hallgatóságot, miközben hömpölygött-áradt a muzsika, megannyi hangszerelési igényességgel.

A közismertnek mondható Bartók-mű, a Concerto esetében érdemes elgondolkodnunk a zenekar és karmester viszonyán, amikoris arról van szó, hogy mindegyikük korábbi interpretációs tapasztalatokkal rendelkezik, s most ezek „ütköztetésére” kerül sor. Hámosi Máté (az Óbudai Danubia Zenekar vezető karmestere, művészeti vezetője) vendégként lépett most pódiumra, s a nagytapasztalatú együttesel kellett elfogadtatnia e kompozícióról való elképzeléseit. (Az együttes akkor is „nagytapasztalatú”-nak mondható, ha tagságában időről-időre változások történnek, hiszen a kiválasztott új tagok minden bizonnyal könnyen betagozódnak...). Hámosi koncepciózus, konkrét elképzelései vannak a jól ismert (kotta nélkül dirigált) partitúráról. Inspirálhatta az is, hogy biztos szolamtudású muzsikusokkal dolgozhat, akik minden elképzelését képesek valóra váltani. Ezzel is magyarázható az a lelkesedés, amellyel túlhajtotta a tempókat. Mert gyakran a gyorsabb tempóban is tudott kidolgozott hangzásképp születni – de sajnos, nem mindig. Hámosi biztosan formál, ettől a felgyorsult hangzásvilágban is képes lett tájékozódni a hallgató, ám bizonyos zenei történések végigélésére (arra a nem elhanyagolható mozzanatra, hogy „lecsengjen” az élmény, konkrétan, kicsengjen a hangzás, nem mindig volt idő). A perfekció viszont megtette hatását, a mega-, giga- és hasonló méretű zenei események korában koncentrárumként hatott a mű, robbant a finálé, s mintegy természetesen robbant utána a hosszantartó tetszésnyilvánítás. Érzésem szerint leginkább azért volt jogos, mert a Bartók-mű egy pillanata sem tűnt újrajátszásnak, hanem a karmesteri inspiráció hatására az épp kialakuló nagyformák eleven alkotórészekből jöhettek létre. Hámosi igyekeztének egyik látható jele az a már-már ágáló mozdulatvilág volt, amelybe visszatérő elemként épültek be a lendület során megálló mozdulatok. Az ilyen gesztusok kizárólag professzionális együtteseknél megengedettek (és hatásosak), kevésbé gyakorlott muzsikusoknál a folyamatok áradását megakaszthatnák, tehát ellenkező hatást érnének el.

(Fittler Katalin)

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

I. OBOA HELYETTESÍTŐ FÉLÁLLÁSRA, II. VÁLTÓ KÖTELEZETTSÉGGEL

A próbajáték ideje: 2017. január 26. (csütörtök) 14.00

A próbajáték helye: A Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza
(Malom, Fábán u. 6/a)

A próbajáték anyaga:

- Mozart: C-dúr oboaverseny I. tétel

Zenekari állások (kijelölt részek):

- Beethoven: III. szimfónia
– II. tétel, IV. tétel
- Rossini: Olasz nő Algírban – nyitány
- Csajkovszkij: IV. szimfónia
– II. tétel: 1-21. ütem
- Bartók: Concerto
- Kodály: Galántai táncok

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) 2017. január 23. hétfőig az info@mso.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábán u. 6/a). A zenekari színlapok kottái az irodában átvethetők, ill. e-mailben igényelhetők.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít. Kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani, további információ a 46/323-488-as telefonszámon.

Miskolc, 2016. december 19.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

II. HEGEDŰ TUTTI HELYETTESÍTŐ ÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2017. február 15. (szerda) 13.00

A próbajáték helye: A Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza
(Malom, Fábán u. 6/a)

A próbajáték anyaga:

- Egy tetszőlegesen választott tétel J.S. Bach Szólószonátáiból vagy Partitáiból (kivéve: Menuett, Gavotte, Bourrée, Gigue az E-dúr partitáiból)
- Az első tétel kadenciával Mozart: G-dúr (K.216), D-dúr (K.218) vagy A-dúr (K.219) hegedűversenyéből.

Zenekari állások (kijelölt részek):

- Mozart: Varázsfuvola – nyitány 16. ütemtől „B”-ig (Allegro)
- Beethoven: I. szimfónia II. tétel Elejétől „A”-ig
- Beethoven: III. szimfónia IV. tétel 123. ütemtől „B”-ig
- Beethoven: IX. szimfónia II. tétel Elejétől „A”-ig
- Mahler: V. szimfónia IV. tétel (Adagio) 73. ütemtől 4-es zifferig
- Smetana: Az eladott menyasszony – nyitány Elejétől „A”-ig
- Smetana: Moldva „A”-tól 80. ütemig
- Kodály: Galántai táncok 150-es ziffertől az Allegro con moto-ig
- Bartók: Concerto V. tétel (Fuga) 265. ütemtől a 317. ütemig

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) 2017. február 15. hétfőig a vasas.xenodike@mso.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábán u. 6/a). A zenekari színlapok kottái az irodában átvethetők, ill. e-mailben igényelhetők. A zenekar zongorakísérőt nem biztosít. Kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani, további információ a 46/323-488-as telefonszámon.

Miskolc, 2016. december 19.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

I. FAGOTT ÁLLÁSRA, II. VÁLTÓ KÖTELEZETTSÉGGEL

A próbajáték ideje: 2017. január 26. (csütörtök) 14.00

A próbajáték helye: A Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza
(Malom, Fábán u. 6/a)

A próbajáték anyaga:

- W. A. Mozart: Fagottverseny, I. tétel, a visszatérésig, valamint a kadencia

Zenekari állások (kijelölt részek):

W. A. Mozart: Figaro házassága – Nyitány	1-7. ütem
L. v. Beethoven: IV. szimfónia, IV. tétel	184-188. ütem
Ny. Rimszkij-Korszakov: Seherezádé, II. tétel	Andantino szakasz az „A” próbajelig
Ny. Rimszkij-Korszakov: Seherezádé, II. tétel	„L” próbajel utáni ütemtől „M” próbajelig
P. I. Csajkovszkij: V. szimfónia, III. tétel	57. ütem előtti felütéstől 73-ig
M. Ravel: Bolero	fagottszóló
I. Sztarinszkij: Le sacre du printemps	1-5. ütem
Bartók Béla: Táncszvit, III. tétel	1-8. ütem

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) 2017. január 23. hétfőig az info@mso.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábán u. 6/a). A zenekari színlapok kottái az irodában átvethetők, ill. e-mailben igényelhetők.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít. Kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani, további információ a 46/323-488-as telefonszámon.

Miskolc, 2016. december 19.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

CSELLÓ SZÓLAMVEZETŐ HELYETTESÍTŐ FÉLÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2017. február 15. (szerda) 13.00

A próbajáték helye: A Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza
(Malom, Fábán u. 6/a)

A próbajáték anyaga:

I. forduló

- Haydn: D-dúr csellóverseny I. tétel kadenciával
- J.S. Bach: Két szabadon választott tánc tétel

Kijelölt részek az alábbi művekből:

- Beethoven: V. szimfónia II. tétel Verdi: Requiem – Offertorio
- R. Strauss: Don Juan

II. forduló

Kijelölt részek az alábbi művekből:

- Verdi: Don Carlos – Fülöp király áriája Brahms: B-dúr zongoraverseny III. tétel Rossini: Tell Vilmos – nyitány
- Mozart: Don Giovanni – Zerlina áriája Liszt: A-dúr zongoraverseny II. tétel Haydn: D-dúr csellóverseny I. tétel kadenciával

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) 2017. február 13. hétfőig a vasas.xenodike@mso.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábán u. 6/a). A zenekari színlapok kottái az irodában átvethetők, ill. e-mailben igényelhetők. A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani).

Miskolc, 2017. január 10.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A PANNON FILHARMONIKUSOK-PÉCS NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet az alábbi állásra:

II. HEGEDŰ SZÓLAMVEZETŐ HELYETTES

A próbajáték anyaga:

Bach: Egy tétel a szólószonátákból, partitákból
Mozart: G-dúr, D-dúr, vagy A-dúr hegedűverseny
I. tétele kadenciával
Romantikus, vagy XX.sz.-i versenymű I. tétele kadenciával

Zenekari szemelvények:

Bach: Máté passió- 39. ária Erbarme dich (szóló)
Mozart: Esz-dúr szimfónia, No.39 - 3. 4. tétel ismétlődő jelleggel (I. hegedű)
Bartók: Concerto - V. tétel eleje és fuga (II. hegedű)
Beethoven: IX. szimfónia - 3. tétel Lo Stesso Tempo 99-115. (I. hegedű)
R. Strauss: Don Juan- első oldal (II. hegedű)
Mendelssohn: Szentivánéji álom- scherzo elejétől D után 7-ig (I. hegedű)
Smetana: Az eladott menyasszony- 1-83. ütem (II. hegedű)

Az írásbeli jelentkezéseket kérjük beküldeni az alábbi címre:

Pannon Filharmonikusok-Pécs Nonprofit Kft.
7622, Pécs Breuer Marcell sétány 4.
vagy az office@pfz.hu címre

A zenekari szemelvényeket a jelentkezés regisztrálása után a meghívott pályázónak megküldjük, illetve személyesen a zenekar székházában átvehetők. Zongorakísérőt igény szerint biztosítunk!

A próbajáték tervezett időpontja: 2017. február 2.

A pontos időpontról a meghívott pályázónak később adunk tájékoztatást.

A próbajáték helyszíne: Kodály Központ (7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.)
Az állás betöltése: megegyezés szerint.

Bővebb felvilágosítást a 72/500-328 ill. 20/ 4498502 telefonszámon adunk!

Pécs, 2017. január 5.

Horváth Zsolt
igazgató

A PANNON FILHARMONIKUSOK-PÉCS NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet az alábbi állásra:

NAGYBŐGŐ TUTTI

A próbajáték anyaga:

Dittersdorf: Nagybőgőverseny I. és II. tétel
(mindkettő Gruber kadenciával)

Zenekari szemelvények (az alábbi művek kijelölt részletei):

Beethoven: V. szimfónia II. és III. tétel
Beethoven: IX. szimfónia IV. tétel
Mozart: g-moll szimfónia I. és IV. tétel
Bartók: Concerto I. tétel eleje
Mozart: A varázsfuvola-nyitány

Az írásbeli jelentkezéseket kérjük beküldeni az alábbi címre:

Pannon Filharmonikusok-Pécs Nonprofit Kft.
7622, Pécs Breuer Marcell sétány 4.
vagy az office@pfz.hu címre

A zenekari szemelvényeket a jelentkezés regisztrálása után a meghívott pályázónak megküldjük, illetve a zenekar székházában átvehetők.

Zongorakísérőt igény szerint biztosítunk!

A próbajáték tervezett időpontja: 2017. február 2.

A próbajáték helyszíne: Kodály Központ (7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.)

Az állás betöltése: megegyezés szerint.

Bővebb felvilágosítást a 72/500-328 ill. 20/ 4498502 telefonszámon adunk!

Pécs, 2017. január 5.

Horváth Zsolt
igazgató

A PANNON FILHARMONIKUSOK-PÉCS NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet az alábbi állásra:

HEGEDŰ TUTTI

A próbajáték anyaga:

Bach: Két ellentétes karakterű tétel a szólószonátákból, partitákból
Mozart: G-dúr, D-dúr, vagy A-dúr hegedűverseny
I. tétele kadenciával

Zenekari szemelvények:

Brahms: 4. szimfónia - 4. tétel 33-81. (I. hegedű)
Mozart: Esz-dúr szimfónia, No.39 - 2. és 4. tétel ismétlődő jelleggel (I. hegedű)
Bartók: Concerto - V. tétel eleje és fuga (I. hegedű)
Csajkovszkij: V. szimfónia 2. tétel kijelölt rész (I. hegedű)
R. Strauss: Don Juan- első oldal (I. hegedű)
Mendelssohn: Szentivánéji álom - scherzo elejétől D után 7-ig (I. hegedű)
Smetana: Az eladott menyasszony - 1-83. ütem (II. hegedű)

Az írásbeli jelentkezéseket kérjük beküldeni az alábbi címre:

Pannon Filharmonikusok-Pécs Nonprofit Kft.
7622, Pécs Breuer Marcell sétány 4.
vagy az office@pfz.hu címre

A zenekari szemelvényeket a jelentkezés regisztrálása után a meghívott pályázónak megküldjük, illetve személyesen a zenekar székházában átvehetők. Zongorakísérőt igény szerint biztosítunk!

A próbajáték tervezett időpontja: 2017. február 2.

A próbajáték helyszíne: Kodály Központ (7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.)
Az állás betöltése: megegyezés szerint.

Bővebb felvilágosítást a 72/500-328 ill. 20/ 4498502 telefonszámon adunk!

Pécs, 2017. január 5.

Horváth Zsolt
igazgató

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

PRÓBAJÁTEKOT hirdet

BŐGŐ TUTTI HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: **2017. január 30. 14.30 óra**

A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c - II. emeleti próbaterem

A próbajáték két forduló.

1. forduló anyaga:

Zenekari állások:

Beethoven V. Szimfónia 3. tétel
Beethoven IX. Szimfónia 4. tétel Recitativo
Mozart: Varázsfuvola nyitány
Mahler: 2. Szimfónia 1. tétel
Verdi: Aida kijelölt rész

2. forduló anyaga:

Szabadon választott versenymű saroktétele

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Jelentkezés: személyesen, vagy
info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen,
vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges
Információ: Fekete Katalin igazgatóhelyettes tel.: 30 620 4892

A jelentkezés beérkezésének határideje: 2017. január 25. 12 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20§-ban foglaltaknak való megfelelés.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2016. december 19.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

BUDAFOKI DOHNÁNYI ZENEKAR

Január 28. szombat, 19.30

Zeneakadémia

Dohnányi bérlet

Vajda: Csellóverseny
Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
Rohmann Ditta – cselló
Vez.: Madaras Gergely

Február 3. péntek, 19.00

Klauzál Ház

Budafoki Hangversenyesték

Schubert: Kvintett
Beethoven: Esz-dúr szepített op. 20

Február 12. vasárnap, 11.00

Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

Műpa Ifjúsági sorozat

KÉPESLAP AMERIKÁBÓL
Dvořák: IX. (Újvilág) szimfónia
Előad és Vez.: Hollerung Gábor
Moderátor: Gerlits Réka

Február 18. szombat, 11.00

Klauzál Ház

A megérthető zene junior

A Búgócsiga Zenede előadása
Házigazda: Farkas Izsák

Február 18. szombat, 15.00

Klauzál Ház

Zeneértő leszek

A Budafoki Dohnányi Zenekar és
a BonBon Matiné közös sorozata
Dobszay-Meskó Ilona – Tarr
Ferenc: Fehérlófia
Mesejáték kamaraegyüttesre
Házigazda: Lukácsné Győző

Február 18. szombat, 19.30

Bartók Béla Nemzeti Hangver-

senyterem

Divertimento bérlet

ROSSINI: A SEVILLAI
BORBÉLY
Rosina – Megyesi Schwartz Lucia
Almaviva gróf – René Barbera
Figaro – Pietro Spagnoli
Don Bartolo – Bruno de Simone
Don Basilio – Cser Krisztián
Berta – Balga Gabriella
Díszlet: Szendrőnyi Éva
Jelmez: Németh Anikó
Játékmeister: Sylvie Gabor
Vez.: Hollerung Gábor
Rendező: Kál Csaba

Február 21. kedd, 19.30 Bartók

Béla Nemzeti Hangversenye-

rem

Magashegyi Underground
Budafoki Dohnányi Zenekar

Február 25. szombat, 19.30

Zeneakadémia

Dohnányi bérlet

Beethoven: VII. szimfónia
Szentpáli: Symphony Concertante
Szentpáli Roland – serpent,
cimballo, ophicleide, saxhorn
Vez.: Boris Brott

Február 28. kedd, 19.30 Pécs,

Kodály Központ

Filmzene koncert

Alan Silvestri – arr. Werner
Gábor: Amerika kapitány – fő-
címezene
Vujicsics Tihamér – arr. Werner
Gábor: A Tenkes kapitánya
Michael Kamen – arr. Werner
Gábor: Robin Hood – főcímezene
Nick Glennie-Smith – arr.
Werner Gábor: Vasárlacos
James Horner – arr. Werner
Gábor: Avatar
Danny Elfman – arr. Werner
Gábor: Zorro
John Williams: Harry Potter –
Hedvig témája
Kuhlau: Elverhøj-nyitány
(Olsen banda)
Danny Elfman – arr. Werner
Gábor: Batman
Hans Zimmer – arr. Werner
Gábor: Interstellar
Nick Glennie-Smith – arr.
Werner Gábor: Szabadság,
szerelem
Bon bon – arr. Bördős Lajos:
Valami Amerika
John Williams: Indiana Jones
– Raider's March
Trevor Jones – arr. Werner
Gábor: Az utolsó Mohikán
John Williams: Star wars –
Throne room & End title
Vez.: Hollerung Gábor

Március 10. péntek, 19.00

Klauzál Ház

Budafoki Hangversenyesték

Mozart:
A-dúr szimfónia K 201
Emszt András: Zongoraverseny
Schumann: IV. szimfónia
Emszt András – zongora
Vez.: Gál Tamás

Március 18. szombat, 19.30

Bartók Béla Nemzeti Hangver-

senyterem

Divertimento bérlet

Évszakok keringője
Vez.: Hollerung Gábor

Március 21. kedd, 19.30

Zeneakadémia

Beethoven: István király nyitány
Mozart:
Esz-dúr zongoraverseny két
zongorára K365
Beethoven:
Esz-dúr zongoraverseny
Hegedűs Endre – zongora
Hegedűs Katica – zongora
Vez.: Hollerung Gábor

Március 25. szombat, 11.00

Zeneakadémia

*Az emberi lélek rezdülései – a
menekülő lélek*

Richard Strauss: Don Quixote
Előad és Vez.: Hollerung Gábor

Március 31. péntek, 19.00

Klauzál Ház

Budafoki Hangversenyesték

Csemiczky Miklós: Négy
zenekari bagatell
Dvořák: VII. szimfónia
Vez.: Yeruham Sharovsky

DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Február 10. péntek 19.00

Duna Palota

Tavaszi bérlet / 2.

Skócia bűvöletében
N. Gade: Osszián visszhangjai –
nyitány, op.1
Bruch: Skót fantázia (Esz-dúr),
op.46
Mendelssohn: 3. (a-moll)
szimfónia („Skót”), op.56
Km.: Dósa Csenge – hegedű
Vez.: Deák András

Február 19. vasárnap, 10.30

Családi matiné bérlet / 4.

Táncra magyar!
A hangversenyeken a műismerte-
tést követően részletek hangzanak
el a felsorolt művekből.
Brahms: Magyar tánc
Delibes: Coppelia (Csárdás)
Kodály: Hány János (Intermezzo)
Erkel:
Hunyadi László (Palotás)
Csajkovszkij: A hattyúk tava
(Csárdás)
Weiner:
I. divertimento (Jó alapos
csárdás)
Berlioz: Faust elkárhozása
(Rákóczi induló)
ifj. J. Strauss: Éljen a Magyar! –
gyorspolka
Kálmán: Ördöglovas (Palotás)

Március 10. péntek 19.00

Duna Palota

Tavaszi bérlet / 3.

Találkozások
Beethoven – Dénes: Begegnung
in Mondschein,
Találkozások holdfényben – „A
Mondschein szonáta hangszerelé-
se kisebb kitérőkkel” (Dénes)
J. B. G. Neruda: Esz-dúr
trombitaverseny
Dvořák: 8. (G-dúr) szimfónia,
op.88
Km.: Tarkóczy Gábor – trombita
Vez.: Dénes István

Március 26. vasárnap, 10.30

Családi matiné bérlet / 5.

Híres rokonok, névrokonok
Bach – Johann Sebastian,
Wilhelm Friedemann,
Carl Philipp Emanuel,
Johann Christian
Haydn – Joseph, Michael
Mozart – Leopold, Wolfgang
Amadeus

Strauss – id. Johann, ifj. Johann,
Josef, Eduard, Richard

EGRI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 22. 18.00

Magyar Kultúra Napja hangverseny

Petrovics: Simfonieta
Dohnányi: Rurallia Hungarica

Január 30. 19.00

Gárdonyi G. Színház

Filharmónia Bérlet II.

Weber: Euryante nyitány
Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
Beethoven: 5. szimfónia
km.: Molnár Zoltán
vez.: Szabó Sipos Máté

GÖDÖLLŐI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Február 6. hétfő – 9 és 11 óra

Isaszeg – Klapka György

Általános Iskola

MESÉLŐ MUZSIKA- Ifjúsági
hangverseny
Mogyoród – Szent László
Általános Iskola Saint-Saëns:
Az állatok farsangja
Vezényel és a műsort ismerteti:
Horváth Gábor

Február 7. kedd – 9 és 11 óra

Kistarcsa – Csigaház – Művelő-

dési Ház Kerepes – Széchenyi

István Általános Iskola

Mesélő muzsika – Ifjúsági

hangverseny
Saint-Saëns: Az állatok farsangja
Vezényel és a műsort ismerteti:
Horváth Gábor

Február 8. szerda – 11 és 14 óra

Gödöllő – Damjanich János

Általános Iskola Gödöllő – Mű-

vészettek Háza Színházterem

Mesélő muzsika – Ifjúsági

hangverseny
Saint-Saëns: Az állatok farsangja
közreműködik a Damjanich
Általános Iskola Csörgőpipka
színjátszó csoportja – művészeti
vezető: Mészáros Beáta
Vezényel és a műsort ismerteti:
Horváth Gábor

Február 9. csütörtök – 9 és 11

óra Veresegyház – Váci Mihály

Művelődési Ház Szada – Székely

Bertalan Művelődési Ház

Mesélő muzsika – Ifjúsági

hangverseny
Saint-Saëns: Az állatok farsangja
Vezényel és a műsort ismerteti:
Horváth Gábor

Február 25. szombat 19.00

Remekművek Gödöllőn

Dvořák: h-moll gordonkaverseny
Szólísta: Jávorkai Ádám – gor-
donka

Rimskij-Korszakov: Seherezáde
Szólista: Juniki Spartakus – hegedű
Vez.: Horváth Gábor

Március 25. szombat 19.00

Remekművek Gödöllőn

Bach: János passió
Evangelista: Kéring László
Jézus: Najbauer Lóránt
A:N:S Chorus:
Barabás Annamária, Széll Cecília
Bárány Péter, Patay Péter, Kálmán
László, Komáromi Márton,
Hámori Szabolcs, Benkő Pál
Vez.: Bali János – Liszt díjas

GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Január 22., vasárnap, 12.30 MŰPA, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Brahms-maraton

J. Brahms: II. (D-dúr) szimfónia,
op. 73
Vez.: Berkes Kálmán

Január 29., vasárnap, 19.00

Egyetemi Csarnok, Győr

Nikisch Artur/Richter János/
Varga Tibor/Sándor János/
Filharmonikus – Veszprém
Hangversenybérletek
Miklósa – Vargas
Miklósa Erika és Ramón Vargas
áriaestje
Vez.: Srboljub Dinić

Január 30 – február 3.

Győri iskolák és Richter Terem

Ifjúsági hangversenysorozat

Vez.: Hámori Máté

Február 15., szerda, 19.00

Flesch Károly Kulturális

Központ, Mosonmagyaróvár

*Filharmonikus Hangversenybérlet
Olasz szimfónia*

W. A. Mozart: D-dúr szimfónia,
No. 31, KV297
J. Haydn: Esz-dúr trombitaver-
seny, Hob. VIIe:1
F. Mendelssohn-Bartholdy: IV.
(A-dúr) „Olasz” szimfónia, op. 90
Vez.: Kovács János
Km.: Németh Tamás – trombita

Február 16., csütörtök, 19.00

Dunaszerdahely – Csaplár Bene- dek Városi Művelődési Központ, Dunaszerdahely

Filharmonikus Hangversenybérlet
Olasz szimfónia
W. A. Mozart: D-dúr szimfónia,
No. 31, KV297
J. Haydn: Esz-dúr trombitaver-
seny, Hob. VIIe:1
F. Mendelssohn-Bartholdy: IV.
(A-dúr) „Olasz” szimfónia, op. 90
Vez.: Kovács János
Km.: Németh Tamás – trombita

Február 17., péntek, 19.00

Városi Hangverseny- és Kiállítóterem, Zalaegerszeg

Olasz szimfónia

W. A. Mozart: D-dúr szimfónia,
No. 31, KV297

J. Haydn: Esz-dúr trombitaver-
seny, Hob. VIIe:1

F. Mendelssohn-Bartholdy: IV.
(A-dúr) „Olasz” szimfónia, op. 90

Vez.: Kovács János

Km.: Vörös Ádám – trombita

Február 19., vasárnap, 16.00

Egyetemi Hangversenyterem, Győr

Flesch Károly Hangversenybérlet

Kamarazene
W. A. Mozart: C-dúr vonósné-
gyes „Dissonance”, KV 465
Csellókvertettek (Bach, Bartók
művei). Közreműködnek a Győri
Filharmonikus Zenekar művészei.
Művészeti vezető: Berkes Kálmán

Február 24., péntek, 19.00

Richter Terem, Győr

Varga Tibor Hangversenybérlet

Gilbert Varga
W. A. Mozart: D-dúr szimfónia,
No. 31, KV297
J. Haydn: Esz-dúr trombitaver-
seny, Hob. VIIe:1
I. Sztravinszkij: A tűzmadár – szvit
M. Ravel: La Valse
Vez.: Gilbert Varga
Km.: Vörös Ádám – trombita

Március 3., péntek, 19.00

Richter Terem, Győr

Sándor János Hangversenybérlet

Bel canto
Operaáriák, – nyitányok, – közjá-
tékok
Vez.: Gérard Korsten
Km.: Eva Mei – szoprán

Március 9., csütörtök, 19.00

Filharmonikus Hangverseny- bérlet – Tatabánya

A Vértess Agorája, Tatabánya

Március 10., péntek, 19.00

Richter Terem, Győr

Nikisch Artur Hangversenybérlet

Március 13., hétfő, 19.00

Hangvilla, Veszprém

Március 14., kedd, 19.00

Flesch Károly Kulturális

Központ, Mosonmagyaróvár

Perényi
G. Rossini: Semiramis – nyitány
J. Haydn: D-dúr gordonkaver-
seny, Hob. VIIb:2
J. Brahms: IV. (e-moll) szimfónia,
op. 98
Vez.: Berkes Kálmán
Km.: Perényi Miklós – gordonka

Március 19. vasárnap, 16.00

Egyetemi Hangversenyterem, Győr

Flesch Károly Hangversenybérlet

Kamarazene
L. van Beethoven: Esz-dúr
szepített, op. 20
Maros M.:
Housekeeping music

Sugár M.: Áttűnések

Közreműködnek a Győri

Filharmonikus Zenekar művészei.
művészeti vezető: Berkes Kálmán

Március 28., kedd, 19.00

Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központ, Sopron

Liszt Ferenc Hangversenybérlet

Március 29., szerda, 19.00

Richter Terem, Győr

Varga Tibor Hangversenybérlet

Március 30., csütörtök, 19.00

Jókai Mór Művelődési és

Szabadidő Központ, Pápa

*Filharmonikus Hangversenybérlet
– Pápa*

Március 31., péntek, 19.00

Csaplár Benedek Városi

Művelődési Központ, Dunaszer- dahely

Filharmonikus Hangversenybérlet

– Dunaszerdahely

Romantika

P. I. Csajkovszkij: D-dúr

hegedűverseny, op. 35

F. Schubert:

I. (D-dúr) szimfónia, D 82

Vez.: Berkes Kálmán

Km.: Kelemen Barnabás – hegedű

KODÁLY FILHARMÓNIA – DEBRECEN

Január 24. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

Csajkovszkij: Rómeó és Júlia

nyitányfantázia, TH42

Strauss: Don Juan, op.20

Brahms: I. szimfónia, op.68

Vez.: Kollár Imre

Január 31. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

Gershwin: Kubai nyitány Porgy

és Bess szvit

Kék rapszódia Dalok

Farkas Zsófi – ének, Fekete-Ko-

vács Kornél – trombita Hárs

Viktor – nagybőgő, Pusztai Csaba

– dob

Zongorán közreműködik és

vezényel: Kovács László

Március 7. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

Kodály: Háry János, op.15

Debreceni Népi Együttes Lautitia

Gyermekkar Kodály Kórus

Debrecen

Vez.: Kovács László

Március 14. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

Dvořák: Karnevál

koncertnyitány, op.92

a-moll hegedűverseny, op.53

VII. (d-moll) szimfónia, op.70

Baráti Kristóf – hegedű

Vez.: Kovács László

Március 21. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

J. Haydn: G-dúr „Oxford”

szimfónia, Hob.I:92

W.A. Mozart: d-moll

zongoraverseny, K.466

R. Addinsell: Varsói

zongoraverseny

B. Britten: Variációk egy Purcell

témára, op.34

Somogyi-Tóth Dániel, Kovács

László – zongora

Vez.: Kovács László,

Somogyi-Tóth Dániel

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 22. 19.00

Művészetek Palotája

Brahms maraton

III. szimfónia

Vez.: Csaba Péter

Január 24. 16.30

Bűgőcsiga

Január 24. 18.00

Szeretethang

Január 26. 19.00

Zeneakadémia

Erdélyi Miklós-bérlet

Kodály: Galántai táncok

Kodály: Psalmus Hungaricus

Csajkovszkij: IV. (f-moll)

szimfónia, op. 36

Km.: Horváth István, a Kodály

Kórus Debrecen (karigazgató:

Somogyi-Tóth Dániel)

Vez.: Halász Péter

Január 28. 10.00

Zene-Tér-Kép Plusz

Február 3. 19.00

Zeneakadémia

Lukács Miklós-bérlet

Mendelssohn est

Ruy Blas – nyitány

e-moll hegedűverseny, op. 64

III. (a-moll) „Skót” szimfónia,

op. 56

Km.: Kirill Troussov

Vez.: Takács-Nagy Gábor

Február 11. 11.00

Olasz Kultúrintézet

Varga László-bérlet

Rimskij-Korszakov: Spanyol

capriccio

Rachmaninov: II. (c-moll)

zongoraverseny, op. 18

Csajkovszkij: V. (e-moll)

szimfónia, op. 64

Km.: Szabó Marcell (zongora)

Vez.: Orkhan Hashimov

Február 11. 18.00

Olasz Kultúrintézet

Kamarazenei bérlet

Schumann:

Esz-dúr zongoraötös, op. 44

Mendelssohn-Bartholdy:

D-dúr szimfónia, op. 7 MWVN7
A sorozat zenei vezetője:
Tarkó-Nagymengyi Dóra

Február 14. 16.30

Bűgőcsiga

Február 14. 18.00

Szeretethang

Február 18. 10.00; 11.30

Magyar Nemzeti Múzeum

Unokák és nagyszülők hangversenyei

Latin-Amerika zenéje
Astor Piazzolla, Heitor Villa-Lobos, Alberto Ginastera és más latin-amerikai zeneszerzők művei
Km.: Demeiv Mihály (harmonika)
Vez.: Rajna Martin

Február 23. 19.30

Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Szöke Tibor-mesterbérlet

Rimszkij-Korszakov: Spanyol capriccio
M. de Falla: Éj a spanyol kertekben
Ravel: Spanyol rapszódia
M. de Falla: A háromszögletű kalap – I. és II. szvit
Km.: Juan Pérez Floristán (zongora)
Vez.: Jesús López-Cobos

Március 2. 19.00

Erkel Színház

„Arany 200”

Jenkins: Walesi Bárdok
Vez.: Kesselyák Gergely

Március 7. 16.30

Bűgőcsiga

Március 7. 18.00

Szeretethang

Március 10. 19.00

Zeneakadémia

Erdélyi Miklós-bérlet

Beethoven: Házavatás – nyitány
Mozart: Esz-dúr Sinfonia Concertante K. 364
Bartók B.: Brácsaverseny
Kodály: Háry János – szvit
Km.: Pusker Júlia (hegedű), Imai Nobuko (brácsa)
Vez.: Csaba Péter

Március 11. 10.00; 11.30

Magyar Nemzeti Múzeum

Unokák és nagyszülők hangversenyei

Mesék zenében
Kodály: Háry János – a daljáték keresztmetszete
Km.: Molnár Anna (mezzoszoprán), Szűcs Attila (bariton)
Vez.: Csaba Péter

Március 22. 19.00

Zeneakadémia

Erdélyi Miklós-bérlet

Hacsaturján:
Adagio a Spartacus c. balettből

Beethoven:
C-dúr hármasszereny, op. 56
Beethoven:
VI. (F-dúr) „Pastorale” szimfónia, op. 67
Km.: Sania Cheong (hegedű), Stefan Kropfisch (gordonka), Sangeil Shin (zongora)
Vez.: Kesselyák Gergely

Március 23. 19.30

Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Szöke Tibor-mesterbérlet

Debussy: La damoiselle élue (Az áldott hajadon) – kantáta
Bartók: A kékszakállú herceg vára
Km.: Komlósi Ildikó (szoprán), Molnár Levente (bariton) az Angelica Leánykar (karigazgató: Gráf Zsuzsanna)
Vez.: Kesselyák Gergely

Március 30. 19.00

Zsinagóga, Szombathely

Március 31. 18.00

Festetics Palota

Festetics-bérlet

Britten: Simple Symphony
Britten: Prelúdium és Fuga
Schubert: d-moll vonósnégyes No. 14 op. posth. D 810 (A halál és a lányka) – zenekari változat
Vez.: Takács-Nagy Gábor

MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 30. 19.00

Művészetek Háza

Karmesterkurzus a Párizsi Konzervatórium (CNSMDP) növendékeivel
Kurzusvezető tanár: Gál Tamás

Február 6. 19.00

Művészetek Háza

Február 7. 19.30

Budapest, Zeneakadémia

Tűzvarázs 4

Wagner: Rienzi – nyitány
Brahms: a-moll kettősverseny
Brahms: III. (F-dúr) szimfónia op.90
Km.: Varga Oszkár (hegedű) és Varga István (cselló)
Vez.: Gál Tamás

Február 16. 19.00

Zenepalota

Hangforrás 4 – választható kamarakoncert

Rossini: A selyemlétra – nyitány
Mozart: B-dúr zongoraverseny K. 595
Schubert: V. szimfónia
Zongora: Berecz Mihály
Vez.: Gál Tamás

Február 27. 19.00

Művészetek Háza

Szezonbérlet 5

Február 28. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

Bartók: Két kép op.10
Dohnányi: Hangversenydarab
Dohnányi: Keringő-szvit op.39
Cselló: Perényi Miklós
Vez.: Gál Tamás

Március 5. 16.00

Művészetek Háza

A Balázs Győző Református Líceum és a Miskolci Szimfonikus Zenekar közös produkciója
Kodály: Háry János – szvit

Március 13. 19.00

Művészetek Háza

Tűzvarázs 5

Elgar: Csellóverseny
Bruckner: IV. (Esz-dúr) szimfónia
Cselló: Várdai István
Vez.: Marco Balderi

Március 25. 10.30

Budapest, Magyar Állami Operaház

„Táncoló zenekar” (a Filharmónia

„Mesélő Muzsika” bérletében)

Műsorvezető és forgatókönyvíró:
Lakner Tamás
Vez.: Gál Tamás

Március 30. 19.00

Művészetek Háza

Hangforrás 5

Mahler: III. szimfónia
Ének: Schöck Atala
Km.: Fazekas Gyermekkar, Bartók Béla Zeneművészeti Intézet Leánykara
Vez.: Gál Tamás

NEMZETI FILHARMONIKUSOK

Január 22. vasárnap 17.00

Műpa (BFZ-rendezés)

Brahms-maraton

Brahms: IV. szimfónia
Vez.: Kovács János

Január 24. kedd 19.00

Pécs, Kodály Központ

Január 25. szerda 19.30

MŰPA

Január 26. 19.00

Miskolc, Művészetek Háza

Stravinsky: I. és II. szvit
kiszzenekarra
Mendelssohn:
e-moll hegedűverseny
Mozart:
Serenata notturna, K. 239
Mozart: D-dúr szimfónia, K. 385 „Haffner”
Km.: Alexandra Soumm
Vez.: Kovács János

Január 28. szombat 18.00

Próbatermi vendégség 2. – kamarazene

Házigazda: Mácsai János
Beethoven: Nagy fuga, op. 133

Beethoven: Trió klarinét, gordonkára és zongorára, op. 11
Webern: Hat bagatell, op. 9
Glinka: Patetikus trió
Papp Dániel, Bali Gábor hegedű,
Balogh Enikő brácsa,
Bajner Zsuzsanna, Deák György gordonka,
Németh József, Tönköly József klarinét,
Börzsönyi Klára fagott, Bizjak Dóra, Mali Emese zongora

Január 30. hétfő, 19.30

ZAK

Wagner: Parsifal – Nagypénteki varázs
Liszt: Haláltánc
Ribnyikov: V. szimfónia
km: Balog József – zongora,
Nemzeti Énekkar (karigazgató: Somos Csaba), énekesek
Vez.: Kesselyák Gergely

Január 31. kedd, 19.00

Veszprém, Hangvilla

Wagner: Parsifal – Nagypénteki varázs
Liszt: Haláltánc
Dvořák: IX. szimfónia „Az Újvilágból”
Km.: Balog József – zongora
Vez.: Kesselyák Gergely

Február 5. vasárnap, 11.00 és 15.00 Műpa Fesztiválszínház

Családi matiné

Kacsóh Pongrácz: János vitéz – avagy hogyan lesz a zene birodalmában Jancsiból Vitéz
Az anya Kökényessy Ági; Iluska Szalai Ágnes, szoprán; Kukorica Jancsi – Viszló István, tenor; A gonosz mostoha – Hűvösvölgyi Ildikó, színművész; A francia király – Boros Sándor, tenor; A francia királylány – Bódi Zsófia, szoprán; Strázsamester – Mukli Gyula, tenor; Bagó – Fülep Máté, basszus; A falu csőze – Silló György, basszus; Bartolo, udvari csillagász – Czier Zoltán, tenor; A falusiak, huszárok, francia udvari nép, tündérek a Nemzeti Énekkar művészei
Díszlet Árva Nóra
Animáció Miks Róbert
Koreográfia Marosi Edit
Rendező Gábor Sylvie
Vez.: Farkas Róbert

Február 8. szerda, 19.00

Nagykanizsa Hevesi Központ

Dvořák: Karnevál – nyitány, Op.92
Sosztakovics: Jazz-szvit No. 2
Dvořák: IX. szimfónia „Az Újvilágból”
Vez.: Dénes István

Február 9. csütörtök, 19.30, MŰPA

Február 10. péntek, 19.00

Pécs Kodály Központ

Dvořák: Karnevál – nyitány, Op.92

Sosztakovics: Jazz-szvit No. 2
Orff: Carmina Burana
Km.: Szemere Zita szoprán,
Horváth István tenor, Haja Zsolt
bariton
Nemzeti Énekhar (karigazgató:
Somos Csaba)
a Kodály Zoltán Magyar
Kórusiskola Gyermekkara
(karigazgató: ifj. Sapszon Ferenc)
Vez.: Dénes István

Február 18 – 23. között spanyol turné.

A turné karmestere Kovács János,
szólistája Ránki Dezső és Mireia
Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
(szólista: Mireia Farrés)
Mozart: Esz-dúr („Jeunehomme”)
zongoraverseny, K.271 (szólista:
Ránki Dezső)
Mozart: C-dúr „Jupiter”
szimfónia, No.41, K.551

Március 5. vasárnap 19.30 ZAK

Kodály Zoltán emlékkoncert
Koessler János Szimfonikus
változatok
Kodály Magyar rondó
Kodály Háy János – részletek
Kodály Marosszéki táncok
Kodály Budavári Te Deum
km: Kolonits Klára szoprán,
Schöck Atala mezzoszoprán,
Brickner Szabolcs tenor, Haja
Zsolt bariton
Nemzeti Énekhar (karigazgató:
Somos Csaba)
Vez.: Madaras Gergely

Március 9. csütörtök, 19.30 MÜPA

Mozart Szimfónia D-dúr
„Párizsi”, K. 297
Haydn Gordonkaverseny
D-dúr, op. 101
Dvořák VIII. szimfónia
G-dúr, op. 88
Km.: Várdai István gordonka
Vez.: Lawrence Foster karmester

Március 12. vasárnap, 11.00 és 15.00

Müpa Fesztivál Színház Mesés zenék – családi matiné délután

Ravel: A gyermek és a varázslatok
A gyermek és a varázslatok, avagy
rendezzünk zenés mesét
Czabán Angelika – A gyermek
Lehőcz Andrea – Mama/Kínai
teás csésze
Gavodi Zoltán – Teáskanna/Apó/
béka
Liszt László – Óra/Kandúr
Szathmáry Judit – Lány cica/
Pásztorfiú/Mókus
Károly Edit – Pásztorlány/
Denevér
Puskás Eszter – Fotel/Szitakötő
Mokán László – Karosszék/Fa
Árva Nóra díszlet
Marosi Edit koreográfia

Gábor Sylvie rendező
Antal Mátyás karmester
Nemzeti Énekhar (karigazgató:
Somos Csaba)
Vez.: Antal Mátyás

Március 14. kedd, 19.30 ZAK

Liszt Mazeppa – szimfonikus
költemény
Bartók Brácsaverseny, BB 128
Bartók Öt magyar népdal, BB 108
Kodály Felszállott a páva – válto-
zatok egy magyar népdalra
Km.: Maxim Rysanov brácsa,
Hajnóczy Júlia szoprán, Horváth
István tenor
Vez.: Hamar Zsolt

Április 7. péntek, 19.30

MÜPA (MÜPA rendezés)

R. Strauss: József-legenda, Op. 63
Km.: a Szegei Kortárs Balett
Vez.: Stefan Soltesz

Április 8. szombat, 18.00

Próbatermi vendégség, Kamaraze-
nei hangverseny
Házigazda: Szentpáli Roland
André Jolivet Kis szvit
Lajtha László Trió, op. 22
Szentpáli Roland Melton 200
Debussy Vonósnygyes, op. 10

Április 20. csütörtök, 19.30 ZAK

Rossini A sevillei borbély – nyitány
Joaquín Rodrigo Aranjezi
gitárverseny
Brahms III. szimfónia F-dúr, op. 90
Km.: Csáki András gitár
Vez.: Carlo Montanaro

Április 27. csütörtök, 19.30 ZAK

Április 28. péntek, 19.00 Szombathely, Bartók Terem

Schumann-Talmi Gyermekjelen-
tek (Kinderszenen) op. 15
Mendelssohn I. zongoraverseny
g-moll, op. 25
Mendelssohn Scherzo az Esz-dúr
oktettből, op. 20 (Mendelssohn
zenekari átírata az I. szimfóniá-
hoz)
Schumann II. szimfónia
C-dúr, op. 61
Km.: Alon Goldstein zongora,
Vez.: Yoav Talmi

ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR

Február 15., szerda, 19.30 Zeneakadémia

Zeneakadémia Óda

Az Otthon vagyunk sorozat 2.
koncertje
Bartók: I. hegedűverseny
Mahler: V. szimfónia
Km.: Pusker Júlia, hegedű
Vez.: Hámosi Máté
József Attila versét elmondja
Keresztes Tamás.

Március 30., csütörtök, 19.30 Zeneakadémia

Európa
Az Otthon vagyunk sorozat 3.
koncertje
Bartók: A csodálatos mandarin
Dohnányi: Koncertstück
Bruckner: IV. szimfónia
Km.: Fenyő László, cselló
Vez.: Hamar Zsolt
Kosztolányi Dezső versét
elmondja Hernádi Judit.

PANNON FILHARMONIKUSOK – PÉCS

Január 22. vasárnap

Müpa, Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

Brahms-maraton
Johannes Brahms: d-moll
zongoraverseny
Várjon Dénes – zongora
Vez.: Vass András

Február 4., szombat 18.00

Kodály Központ

Ihlető természet

Camille Saint-Saëns: Phaéton
Camille Saint-Saëns:
V. („Egyiptomi”) zongoraverseny
Ludwig van Beethoven:
VI. („Pastorale”) szimfónia
Balog József – zongora
Vez.: Kocsis Zoltán

Február 7., kedd 16.00

Kodály Központ

Babzsák VI.

Franz Schubert: a-moll „Rosa-
munde” vonósnygyes, D.804
A sorozat állandó közreműködője
Hrubi Zsuzsanna játékmester,
valamint a Buborék Kvartett:
Vass Ágnes – hegedű,
Németh-Tóth Tímea – hegedű,
Misányi Gabriella – mélyhegedű,
Herczeg Nóra – gordonka

Február 14., kedd 19.00,

Kodály Központ

Valentin napi hangverseny

A szenvedélyes zenei vallomás
latin mestere, Astor Piazzolla és
hangszere, a tangóharmonika
mesél a fiataloknak és örökifjak-
nak a szerelemlről.
Vez.: Christian Schumann

Február 18., szombat 18.00

Kodály Központ

Hangverseny a Szovjetunióba hurcoltak emlékére

Pjotr Iljics Csajkovszkij:
Szláv induló
Csíky Boldizsár:
Gulág – szimfonikus emlékmű
Felix Mendelssohn-Bartholdy:
V. „Reformáció” szimfónia
Bartók Béla Férfikar
(karig.: Lakner Tamás)
Vez.: Vass Andás

Február 25., szombat 15.30 és 17.00

Kodály Központ Csigaház V.

Zeneszó a királyi udvarban

Codeluppi-Szabó Gabriella – fu-
vola
Tímár Judit – fuvola,
Hozbor Éva – fagott
A sorozat állandó házigazdái:
Kiss Szabolcs – Csigabá
Szendrői Zsuzsanna – Csiganyó

Március 9., csütörtök 19.00

Kodály Központ

Március 10., péntek 19.30

Müpa, Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

Rapszódia és Akiko

George Enescu: I. román
rapszódia
William Walton:
Hegedűverseny
Jean Sibelius: II. (D-dúr)
szimfónia op.43
Akiko Suwanai – hegedű
Vez.: Olari Elts

Március 14., kedd 16.00

Kodály Központ

Babzsák VII.

Joseph Haydn:
Esz-dúr vonósnygyes, Hob.III:2
A sorozat állandó közreműködője
Hrubi Zsuzsanna játékmester,
valamint a Buborék Kvartett:
Vass Ágnes – hegedű,
Németh-Tóth Tímea – hegedű,
Misányi Gabriella – mélyhegedű,
Herczeg Nóra – gordonka

Március 15., szerda 19.00

Kodály Központ

Ünnepi díszhangverseny

A Pannon Filharmonikusok
minden évadban magyar szerzők
műveinek előadásával tiszteleg az
1848/49-es forradalom és
szabadságharc hősei és áldozatai
előtt.

Március 18., szombat 15.30 és

17.00, Kodály Központ

Csigaház VI.

A reggeli trombita-show
Kovács László – trombita,
Mátyás Tibor – trombita
Solymosi Péter – trombita
A sorozat állandó házigazdái:
Kiss Szabolcs – Csigabá
Szendrői Zsuzsanna – Csiganyó

Március 24. péntek 19.30

Zágráb, Lisinski Hall

Bartók Zágrábban
Gioachino Rossini: A tolvaj
szarka – nyitány
Igor Sztarvinszkij:
Pulcinella-szvit
Bartók Béla:
A fából faragott királyfi
Vez.: Howard Williams

Március 25., szombat 18.00

Kodály Központ

A Királyfi és Pulcinella tánca
Gioachino Rossini: A tolvaj szarka – nyitány
Igor Sztravinszkij:
Pulcinella-szvit
Bartók Béla:
A fából faragott királyfi
Pécsi Balett
Koreográfus: Vincze Balázs
Vez.: Howard Williams

SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 20., péntek, 19.00,

Bartók Terem

Szimfónia bérlet 5.

Dohnányi E.: I. hegedűverseny
M. P. Muszorgszkij – M. Ravel:
Egy kiállítás képei
Km.: Baráti Kristóf – hegedű
Vez.: Madaras Gergely

Január 21., szombat, 19.00

Bartók Terem

Városi ünnepség „A magyar kultúra napja” alkalmából
Vez.: Madaras Gergely

Február 1., szerda, 19.00

Bartók Terem

„Petró 80”

A. Dvořák: h-moll gordonkaver-
seny, op. 104,
F. Schubert: VII. „Nagy” C-dúr
szimfónia, D. 944
Km.: Onczay Csaba – cselló
Vez.: Petró János

Február 17., péntek, 19.00

Bartók Terem

Szimfónia bérlet 6.

G. Mahler: Blumine
N. Hummel:
Esz-dúr trombitaverseny
G. Mahler: I. D-dúr „Titán”
szimfónia
Km.: Pálfalvi Tamás – trombita
Vez.: Cem Mansur

Február 27., hétfő, 19.00

Bartók Terem

Kamarazene bérlet 4.

A Savaria Szimfonikus Zenekar
művészeinek hangverseny

**Február 28., kedd és március 1.,
szerda, 9.30 és 10.45**

Zenemanók bérlet 3.

„Hogyan vidítsuk fel Boróka
királykisasszonyt?” – zenés
mesejáték

Március 10., péntek, 19.00

AGORA – Művelődési és

Sportház

Szent Márton bérlet 3.

Verdi: Requiem
Vez.: Madaras Gergely
Km.: Nemzeti Énekkar, énekes
szólisták

Március 30., csütörtök, 19.00

Zalaegerszeg

F. Mendelssohn-Bartholdy:
Hebridák, op. 26
C. Reinecke: D-dúr fuvalaver-
seny, op. 283
F. Mendelssohn-Bartholdy:
Olasz szimfónia
Km.: Giuseppe Nova
Vez.: Gudi Emilson

SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Január 24. kedd 12.00

Szegedi Nemzeti Színház

Ifjúsági hangverseny Déliidőben/2

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
Liszt Ferenc: Mazeppa
Vez.: Filippo Arlia
Műsorvezető: Lukácsné Győző

Január 24. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Vaszy-bérlet/3

Liszt Ferenc: Mazeppa –
szimfonikus költemény;
A-dúr zongoraverseny
M. P. Muszorgszkij – M. Ravel:
Egy kiállítás képei
Km.: Ránki Fülöp – zongora
Vez.: Filippo Arlia (Olaszország)

Január 31. kedd és február 1.

szerda 9.30 és 11.00

Ifjúsági Ház

Zenés mesék

Dobszay-Meskó Ilona–Lukácsné
Győző:
Jancsi és Juliska – zenés mesejáték
zenekarra
narrátor: Lukácsné Győző
Vez.: Dobszay-Meskó Ilona
Február 3. péntek 19 h,
Szegedi Nemzeti Színház:
G. Donizetti: Don Pasquale –
vígopera (bemutató)
Vez.: Pál Tamás

Február 12. Budapest

Művészetek Palotája

Opera Szegedről – Miklósa Erika
és vendége

Február 14. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Fricsay-bérlet/3

Lendvay Kamilló
Emlékhangverseny
Dohnányi Ernő:
Szimfonikus percek
Lendvay Kamilló: Zongoraverseny
J. Haydn: B-dúr szimfónia, no. 85
(„A királynő”)
J. Brahms: Variációk egy
Haydn-témára
Km.: Baranyay László – zongora
Vez.: Gyüdi Sándor

Február 19. vasárnap 11.00

Szegedi Nemzeti Színház

Matiné-bérlet/3

A kétzongorás zeneművek világa

D. Milhaud- és

W. Lutosławski-művek

C. Saint-Saëns: Állatok farsangja

közreműködnek: Görög Noémi és

Görög Enikő – zongora

Vez.: Gyüdi Sándor

Műsorvezető: Lukácsné Győző

Február 24. péntek

Szegedi Nemzeti Színház

W. A. Mozart – Lackfi J.:

Parázsfuvalácska – mese-daljáték

(bemutató)

Vez.: Kardos Gábor/ Koczka Ferenc

Február 27-től március 2-ig:

Kamarazene a Szegedi Szimfoni-

kus Zenekar tagjaival

február 27. hétfő 11.00, 12.30 és

14.00 – Belvárosi Mozi; február

28. kedd 12.00 és 13.30 – Belvá-

rosi Mozi; március 1. szerda 10.00

– Belvárosi Mozi; 12.20 – SZTE

Gyakorló Gimn.; március 2.

csütörtök 9.20 – Deák Gimn.;

13.15 – Belvárosi Mozi

Március 7. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Fricsay-bérlet/4

C. Debussy: Épigraphe antiques

C. Ph. E. Bach: B-dúr fagottverseny

E. Chausson:

B-dúr szimfónia Op.20

Km.: Lakatos György – fagott

Vez.: Thomas Herzog (Svájc)

Március 12. vasárnap 11.00

Szegedi Nemzeti Színház

Matiné-bérlet/4

Hangszerösök rivaldafényben

Szentpáli Roland: Symphony

Concertante

Km.: Szentpáli Roland – serpent,

cimbasso, ophicleid

Vez.: Dobszay Péter

Műsorvezető:

Lukácsné Győző

Március 21. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Vaszy-bérlet/4

R. Wagner: A nürnbergi

mesterdalnokok – nyitány

F. Mendelssohn-Bartholdy:

Koncertdarabok két klarinéra,

Op.113-114

J. Brahms: I. szimfónia c-moll,

Op.68

Km.: Zoltán Péter – klarinét,

Tamás Péter – klarinét

Vez.: Pál Tamás

Március 26. vasárnap 11.00

Budapest, Művészetek Palotája,

Bartók Béla Nemzeti Hangver-

senyterem:

MŰPA Matiné

„Szenvedélyem, a tánc – Juronics

Tamás”

Vez.: Gyüdi Sándor

SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Február 6. hétfő 19.00

Arcok

Liszt Ferenc bérlet 5.

Antonín Dvořák: a-moll

hegedűverseny op. 53

Km.: Baráti Kristóf – hegedű

Vez.: Várdai István

Antonín Dvořák: h-moll

gordonkaverseny op. 104

Km.: Várdai István – gordonka

Vez.: Baráti Kristóf

Március 20. hétfő 19.00

A romantika mesterei

Liszt Ferenc bérlet 6.

Dohnányi Ernő: I. (e-moll)

zongoraverseny

Johannes Brahms: II. (D-dúr)

szimfónia op. 73.

Km.: Fujii Aki – zongora

Vez.: Izaki Maszahiro

Február 20. hétfő 19.00

Megyeháza díszterme

Szentivánéji álom

Fantázia bérlet 4.

Felix Mendelssohn-Bartholdy:

Szentivánéji álom – szvit

Felix Mendelssohn-Bartholdy:

Szentivánéji álom – nyitány és

színpadi kísérőzene

Vez.: Dobszay Péter

Március 13. hétfő 19.00

Megyeháza díszterme

Fantázia bérlet 5.

Nemzeti kincsek – Kodály és

Beethoven

Ludwig van Beethoven:

II. (D-dúr) szimfónia op. 36

Kodály Zoltán: Marosszéki táncok

Kodály Zoltán: Galántai táncok

Vez.: Izaki Maszahiro

Április 10. – Szolnoki anizksz

Fantázia bérlet 6.

A koncerten a Szolnoki Szimfoni-

kus Zenekar tagjaiból alakult

kamarazenei formációk mutat-

koznak be.

Művészeti vezető:

Dobszay Péter

Április 24. hétfő 19.00

Nemzetek nagyjai

Liszt Ferenc bérlet 7.

Leonard Bernstein: Candide –

nyitány

Pjotr Iljics Csajkovszkij:

Változatok egy rokokó témára

gordonkára és zenekarra, op. 33

Dmitrij Dmitrijevics Sosztako-

vics: VI. (b-moll) szimfónia op. 54

Km.: Rohmann Ditta – gordonka

Vez.: Cser Ádám

ZUGLÓI
FILHARMÓNIAFebruár 4. szombat 17.00
Vigadó

Téli bérlet 3.

Franz Suppé: Könnyűlovas-
ság – nyitány
Hidas Frigyes: Kettősverseny
harsonára
Km.: Gáspár Olivér, Hegyi
Gábor
Lajtha László: VI. szimfónia
(Op. 61)
Vez.: Ménési Gergely

Február 11. szombat 15.30
Zeneakadémia

Gaudeamus bérlet 4.

Ludwig van Beethoven:
D-dúr hegedűverseny
(Op.61)
Közreműködik és vez.:
Baráti Kristóf
Muzsorgszkij-Ravel:
Egy kiállítás képei
Vez.: Baráti Kristóf

Február 18. szombat 16.00
VigadóFebruár 19. vasárnap 16.00
Vigadó

Pastorale 1.

Telemann Pimpinone, stb.
Vecsey Gyula

Február 26. vasárnap 18.00

Gustav Mahler: II. (c-moll,
Feltámadás) szimfónia
Km.: Kolonits Klára – szoprán
Schöck Atala – alt
Szent István Király
Oratóriumkórus
Vez.: Antal Mátyás

Március 4. szombat 15.00
Zuglói Zeneház

Teakonzert

Március 11. szombat 17.00
Vigadó

Téli bérlet 4.

Emlékkonzert Kodály Zoltán
halálának 50. évfordulójára
Cantemus Gyermekkar
Kodály: Ave Maria
Esti dal
Angyalok és pásztorkok

Túrót eszik a cigány

A süket sógor
Cigánysírató
Lengyel László
Gólyanóta
Táncnóta

Gergely-járás
Villő

Pünkösdlő
Cantemus Vegyeskar
Kodály: Szép könyörgés
Miserere
Jézus és a kufárok
Mátrai képek
Vez.: Szabó Soma

Kodály: Psalmus Hungaricus
Op.13

Km.: Nyári Zoltán – tenor
Cantemus Vegyeskar,
Cantemus Gyermekkar
Vez.: Szabó Dénes és
Szabó Soma

Március 12. vasárnap
NyíregyházaSzabó Dénes 70 éves Ünnepi
koncert

A műsor megegyezik a
március 11-i koncert
műsorával.

Március 18. szombat 16.00
VigadóMárcius 19. vasárnap 16.00
Vigadó

Pastorale 2.

Táncok a zenetörténetben
– Magyar Táncművészeti
Főiskola

Március 22. szerda, 23.
csütörtök, 24. péntek és
március 27. hétfő, 28. kedd,
29. szerda. Kezdés minden
nap 8.40-kor, 9.50-kor és
11.00 órakor – Zuglói
Zeneház

Felfedezőúton

Bűvészek, zsonglőrök,
artisták (táncok: egy-egy
megelevenedő baba: Delibes:
Coppelia, és Kadét a
Csajkovszkij: Diótörőből)

Március 31. péntek
Pécs – Kodály Központ

Dubrovay: Faust

REGIONÁLIS ZENEKAROK
SZÖVETSÉGE(A Magyar Szimfonikus Zenekarok
Szövetségének tagja)

1088 Budapest, Krúdy Gyula u 15. III./40.
Elnök: Szabó Sipos Máté
Főtitkár: Horváth Gábor

Békés Megyei Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Békés Megyei
Szimfonikus Zenekar Közhasznú
Kulturális Egyesület
Békéscsaba 5600 Andrássy út 3.
Telefon: 20/4322-948
E-mail: uhrinviktor@freemail.hu
Honlap: www.beke+sszimf.hu
Művészeti vezető: Uhrin Viktor

Egri Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Egri Szimfonikus
Zenekar Kulturális Egyesület
Eger 3300 Knézh K. u. 8.
Telefon: 20/964-1518
E-mail:
Honlap: www.egriszimfonikusok.hu
Művészeti vezető: Szabó Sipos Máté

Gödöllői Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Gödöllői Szimfonikus
Zenekar Alapítvány
Gödöllő 2100 Ady Endre sétány 1.
Telefon: 30/546-1852
E-mail:
godollo.zenekar@indamail.hu
Honlap: www.gso.hu
Művészeti vezető: Horváth Gábor

Kaposvári Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Kaposvári Szimfonikus
Zenekar Alapítvány
7400 Kaposvár,
Rippl-Rónai u. 1/a. I. em 6.
Honlap: www.kapossymph.com
E-mail: bela.kuti@gmail.com
Telefon: 06 20 535 1030
Képviselő: Kuti Béla

Karcagi Szimfonikus Zenekar

Daru Andrea (andicond@gmail.com)

Kecskeméti Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím:
Kecskeméti Szimfonikus Zenekar
Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági
Központ
6000 Kecskemét, Deák tér 1.
telefon: 06-20/3230-001
email: kszztitkar@gmail.com
gerhat.laszlo@gmail.com
Honlap: www.hirosagora.hu
Művészeti vezető: Gerhát László

Salgótarjáni Szimfonikus Zenekar

Tóth Tibor (igazgato_vaczi@starjan.hu)

Szabolcsi Szimfonikus Zenekar

Közhasznú Egyesülete
Székhely: 4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 12.
mobil: 30 9656 453
E-mail: szabolcsiszimf@gmail.com
Képviselő: Nagy Gyula

Váci Szimfonikus Zenekar Egyesület

Székhely: 2600 Vác, Konstantin tér 8.
Levelezési cím: 2601 Vác, Pf. 297
Telefon/fax: 06-27-314-893
Honlap: www.vszz.net
E-mail: vszz@invitel.hu;
vaciszimfonikus@gmail.com
Képviselő: Farkas Pál elnök

A MAGYAR SZIMFONIKUS
ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar
Közhasznú Nonprofit Kft.

Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
Levélcím: 1775 Budapest, Pf. 122
Művészeti titkárság: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/b. IV. ép.
Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
E-mail: info@bdz.hu
www.bdz.hu

Budapesti Filharmoniai Társaság Zeneakara

1061 Budapest, Andrássy út 22.
Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
http://www.bpo.hu

Duna Szimfonikus Zenekar

Duna Palota Nonprofit Kft.

1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
Tel./fax: (+36-1) 355-8330
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu
www.dunaszimfonikusok.hu
Bérletvásárlás, jegyrendelés:
Tel.: (+36-1) 235-5500

Győri Filharmonikus Zenekar

9021 Győr, Aradi vértanúk u. 16.
Tel.: (96) 312-452 • Fax: (96) 319-232
E-mail: office@gyfz.hu
www.gyfz.hu

Kodály Filharmonia Debrecen

4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar,
Énekar és Kottatár Nonprofit Kft.

1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
E-mail: kovacs.g@filharmonikusok.hu
www.filharmonikusok.hu

MÁV Szimfonikus Zenekar

1087 Budapest, Kerepesi út 1-5.
Levélcím: 1088 Budapest, Múzeum u. 11.
Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
E-mail: office@mavzenekar.hu
www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

3525 Miskolc, Fábán u. 6/a.
Tel.: (46) 323-488
E-mail: info@mso.hu • www.mso.hu.

Óbudai Danubia Zenekar

1061 Budapest, Paulay Ede u. 41. I. em. 1.
Tel.: (+36-1) 373-0228, (+36-1) 269-1178
E-mail: info@odz.hu
www.odz.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs

7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
E-mail: info@pfz.hu
www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
E-mail: info@sso.hu
www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar

6720 Szeged, Széchenyi tér 9.
Korzó Zeneház
Tel.: (62) 426-102
E-mail: orch@symph-szeged.hu • www.symph-szeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar

5000 Szolnok, Hild tér 1
Aba-Novák Kulturális Központ
Tel.: (30) 9358-368
E-mail: info@szolnokiszimfonikusok.hu
www.szolnokiszimfonikusok.hu

Zuglói Filharmonia Non profit Kft. – Szent István Király
Szimfonikus Zenekar

1145 Budapest, Columbus u. 11.
Tel./Fax: (36 1) 467-0788; 467-0788;
E mail: zugloifilharmonia@szenstivanzene.sulinet.hu
http://www.szentistvanzene.hu

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK,
VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK
SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA,
A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

A szerkesztőség levelezési címe:
ZENEKAR MŰVÉSZETI BT.
1222 Budapest, Fenyőtoboz utca 6.
e-mail: info@zenekarujsg.hu
www.zene-kar.hu
Felelős kiadó és szerkesztő: POPA PÉTER

Nyomtatás: B32 Nyomda Kft.

ISSN: 1218-2702

Az interjúkban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel
szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul.
Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

2017-ben is várjuk
szeretettel vásárlóinkat
üzletünkben és online,
megújult webshopunkon is!

fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14.

Telefon: +36 1 210-2790, +36 30 488-6622

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9⁰⁰-17³⁰

Adams Alexander Alphasax Amati Bach Bags Berg Larsen BG Blackburn Buffet Crampon B&S Cannonball
Cherub Conn-Selmer Courtois D'Addario Denis Wick Dotzauer E. Schmid Eastman Edwards Francois Louis
Gard Gator Getzen Hammig Hohner Holton Hoyer Jody Jazz Jupiter Keilwerth King König & Meyer Kromat
Lebayle Leblanc Lorée Ludwig Majestic Manhasset Marca Marigaux Mateki Melton Miyazawa Muramatsu
Musser Navarro Neotech P. Mauriat Paiste Pearl Powell Premier Rigotti Roy Benson Sankyo Schagerl Schnei-
der Schreiber Seiko Selmer Silverstein Sonaré Steuer Straubinger Studio 49 Theo Wanne Trevor J. James
Vandoren Wilde + Spieth Wittner Yamaha Yanagisawa Zoom